

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

20 20 yil « 18 » ноябрь

№ 726

Toshkent sh.

Нотариуслар томонидан айрим нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартиби тўғрисидаги маъмурий регламентларни тасдиқлаш хақида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида нотариат тизимини тубдан ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2019 йил 9 сентябрдаги ПФ-5816-сон Фармони ижроси юзасидан, шунингдек нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартибини белгилаш мақсадида Вазирлар Мажкамаси қарор қиласди:

1. “Нотариат тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конунининг 29-моддасига мувофиқ нотариусларнинг нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартиби ушбу Конун ва бошқа қонун хужжатлари билан белгилаб кўйилиши маълумот учун қабул қилинсин.

2. Куйидагилар:

Нотариуслар томонидан кўчмас мулкларни бошқа шахсга ўтказиш хақидағи битимларни тасдиқлашнинг маъмурий регламенти 1-иловага мувофиқ;

Нотариуслар томонидан автомототранспорт воситаларини бошқа шахсга ўтказиш хақидағи битимларни тасдиқлашнинг маъмурий регламенти 2-иловага мувофиқ;

Нотариуслар томонидан мол-мulkни гаровга (ипотекага) кўйиш тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлашнинг маъмурий регламенти 3-иловага мувофиқ;

Нотариуслар томонидан ишончномаларни тасдиқлашнинг маъмурий регламенти 4-иловага мувофиқ;

Нотариуслар томонидан меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳномани беришнинг маъмурий регламенти 5-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-хукуқий хужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштиурсин.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси адлия вазири Р.К. Давлетов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири

А. Арипов

Вазирлар Маҳкамасининг
2020 йил 18 ноябр даги 726-сон қарорига
1-илова

**Нотариуслар томонидан кўчмас мулкларни бошқа шахсга
ўтказиш ҳақидаги битимларни тасдиқлашнинг
МАЪМУРИЙ РЕГЛАМЕНТИ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Регламент нотариус томонидан кўчмас мулкларни бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни (кўчмас мулкнинг олди-сотди, ҳадя, айирбошлиш, умрбод таъминлаш шарти билан уй-жойни бошқа шахсга бериш шартномалари ва бошқа шу каби битимларни) (кейинги ўринларда – битим) тасдиқлаш тартибини белгилайди.

2. Нотариус томонидан битим нотариал идора биносида ёки мурожаат қилувчиларнинг талабига кўра сайёр тартибда расмийлаштирилади.

Битим нотариал идора биносидан ташқарида расмийлаштирилган тақдирда, ҳужжатнинг тасдиқловчи ёзувида битим расмийлаштирилган жойнинг манзили кўрсатилади ва битимни расмийлаштириш ҳамда имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеога қайд этилади.

Битимни расмийлаштириш жараёнини аудио ва видеода қайд этишда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи шахслар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт. Бунда нотариус томонидан қандай турдаги нотариал ҳаракат амалга оширилаётганлиги, нотариал ҳаракат мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан овоз чиқариб тарафларга тушунтириб берилганлиги ҳамда ҳужжат матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва уларнинг асл мақсадига мувофиқлигини тасдиқлаган ҳолда имзолаш ҳамда бармоқ изларини “Нотариус” автоматлаштирилган ахборот тизимида (кейинги ўринларда – Тизим) сканер қилиш жараёни тўлиқ аудио ва видеода қайд этилиши лозим.

3. “Нотариат тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конунининг (кейинги ўринларда – Конун) 11-моддасига асосан Ўзбекистон Республикасида нотариал ҳаракатлар давлат тилида амалга оширилади. Расмийлаштирилган ҳужжат матни фуқароларнинг талабига биноан нотариус томонидан рус тилида ёки имкон бўлса, бошқа мақбул тилда берилади.

Агар битим мурожаат қилган шахс тушунмаган ёки яхши билмаган тилда бажарилса, унда ҳужжат матни нотариус ёки мурожаат қилган шахс таклиф этган таржимон томонидан оғзаки таржима қилиниши мумкин. Бу ҳақда ҳужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувида ким томонидан таржима қилинганлиги, шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг номи, унинг рақами, берилган санаси ва шу ҳужжатни берган органнинг номи ҳамда матн мазмуни тушунтирилганлиги кўрсатилиши керак. Бундай ҳолда мурожаат қилган шахс ўзи биладиган тилда исми, фамилияси, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо қўяди.

4. Битимни тасдиқлаш ушбу Регламентга иловага мувофиқ схема асосида амалга оширилади.

2-боб. Мурожаат қилиш тартиби

5. Мурожаат қилувчи битимни расмийлаштириш учун нотариал идорага ўзи келиб мурожаат қиласи ёки нотариус хизматидан электрон тарзда фойдаланиш учун Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёхуд “E-notarius.uz” ахборот портали орқали (кейинги ўринларда – электрон тармоқ) рўйхатдан ўтади.

6. Нотариус Тизим орқали келиб тушган электрон мурожаатларни кўриб чиқиши ва белгиланган муддатда мурожаат қилган шахсларни қабул қилиши шарт.

7. Мурожаат қилувчи электрон тармоқ орқали нотариус қабулига навбатга ёзилишни, шунингдек битим расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни жўнатган ҳолда тегишли битим лойиҳасининг олдиндан тайёрлаб қўйилишини сўраб мурожаат қилиши мумкин.

8. Мурожаат қилувчининг электрон тармоқ орқали нотариус қабулига ёзилиш бўйича йўлланган мурожаатлари жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини навбатма-навбат қайд қилиш электрон рўйхатига автоматик тарзда қайд қилинади.

9. Мурожаат қилувчининг электрон тармоқ орқали битим расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда, тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича йўлланган мурожаатлари уларнинг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланган бўлиши лозим.

Мурожаат бўйича битим лойиҳаси нотариус томонидан белгиланган вақтда олдиндан тайёрлаб қўйилади.

10. Қуйидаги ҳолларда битим расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда, тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича электрон тармоқ орқали йўлланган мурожаатларни кўриб чиқиш рад этилади:

нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотлар тўғри ва тўлиқ тақдим этилмаган бўлса;

тегишли нотариал ҳаракат бўйича мол-мулкка нисбатан тақиқ (хатлов) мавжуд бўлса;

солиқ ёки коммунал хизматлардан ёхуд Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси (кейинги ўринларда – МИБ) маълумотлар базаси орқали қарздорлик ҳолати текширилиши лозим бўлган ҳолларда қарздорлик аниқланган бўлса;

манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш кечиктириб ёки тўхтатиб турилган бўлса.

3-боб. Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва ҳуқуқ лаёқатини аниқлаш тартиби

11. Мурожаат қилувчи нотариал идорага бевосита ўзи келганда уни нотариус ёрдамчиси қабул қиласди, нотариус ёрдамчиси мавжуд бўлмаганда котиб ёки нотариус стажёри, улар ҳам бўлмаганда нотариус қабул қиласди ва унинг мақсадига аниқлик киритади.

Бунда, нотариус ёрдамчиси (котиб ёки нотариус стажёри) мурожаат қилувчини нотариус қабулига электрон навбатга ёзиб қўяди ва бу ҳақда нотариусни хабардор қиласди, бундан нотариус қабулига навбатга ёзилган мурожаат қилувчилар мавжуд бўлмаган ҳоллар мустасно.

12. Нотариус битимни расмийлаштиришни сўраб мурожаат қилувчиларнинг (уларнинг қонуний вакилларининг, шунингдек васий ва ҳомийларининг) ва юридик шахс вакилларининг шахсини аниқлайди.

Битимни амалга оширишни сўраб мурожаат қилувчиларнинг шахси қуидаги хужжатларга асосан аниқланади:

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти, ҳайдовчилик гувоҳномаси;

16 ёшга тўлмаган фуқаролар – туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;

ҳарбий хизматчилар – ҳарбий қисмлар ва ҳарбий муассасалар қўмондонлиги томонидан бериладиган шахсий гувоҳномалар ёки ҳарбий билетлар (ҳарбий хизматга мажбур фуқароларнинг ҳарбий билети бундан мустасно);

чет эл фуқаролари – уларнинг миллий паспорти (қонун хужжатларига мувофиқ чет эл фуқаролари тегишли ички ишлар органлари томонидан рўйхатга олинниши лозим) ёки Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси ёхуд дипломатик паспорти ёки Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилингандигини тасдиқловчи аккредитация карточкаси;

хорижда доимий яшаётган ва консуллик рўйхатида турган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиш биометрик паспорти;

фуқаролиги бўлмаган шахслар – Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси.

Битимни расмийлаштиришни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг шахсини ҳамда юридик шахснинг ҳуқуқ лаёқатини аниқлашда нотариус тегишли ахборот ресурсларидан фойдаланади.

13. Нотариус битимни расмийлаштиришни сўраб мурожаат этган жисмоний шахснинг муомала лаёқатини у билан шахсий мулоқот давомида аниқлайди.

14. Нотариусга мурожаат этган шахснинг руҳий ҳолати бузилганлиги ёки ақли заифлиги оқибатида ўз хатти-харакатларининг аҳамиятини тушуна

олмайди ёки шу ҳаракатларни бошқара олмайди деб ёхуд спиртли ичимликларни ёки гиёхвандлик ва психотроп моддаларни истеъмол қилиши оқибатида ўз оиласини оғир моддий аҳволга солиб қўяди деб ҳисоблаш учун асоси бўлса (шубҳа туғдирса), аммо шу фуқаронинг муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланганилиги тўғрисида маълумотлар бўлмаса, у нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечикитиради ва суднинг шу шахсни муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топганлиги тўғрисидаги қарори мавжуд ёки мавжуд эмаслигини Тизим орқали текширади.

Нотариус битимни расмийлаштиришда иштирок этувчи шахсларнинг босим ёки кучли руҳий ҳаяжонланиш остида деб ҳисоблаш учун асоси бўлса (шубҳа туғдирса) нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечикитиради ва зарур ҳолларда ҳукуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар беради.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиш ҳақида қарор чиқаради. Нотариус ушбу қарордан норози томоннинг судга мурожаат қилиш ҳукуқини тушунтириши лозим.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишда муомала лаёқати чекланган шахс ҳомийсининг ёзма розилигини талаб этади. Бунда, ҳомийнинг розилиги битимни тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

15. Юридик шахслар иштирокидаги битимларни расмийлаштиришда нотариус томонидан уларнинг ҳукуқ лаёқати текширилади. Юридик шахсларнинг ҳукуқ лаёқатини текшириш пайтида юридик шахснинг таъсис хужжатлари билан танишиб чиқиши, шунингдек у қонун хужжатларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилганлигини ҳамда амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлар уларнинг таъсис хужжатларига мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини Тизим орқали текшириши шарт.

Юридик шахснинг таъсис хужжатлари ва юридик шахснинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йигмажилдига тикилади.

16. Битим вакил томонидан тузилган тақдирда, унинг ваколати текширилади.

Вакилнинг ваколати унинг номига берилган ишончнома ва (ёки) ваколатини тасдиқловчи бошқа ҳужжатлар (қарор, умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруқ ва х.к.) билан тасдиқланади.

Нотариус таъсис ҳужжати бўйича битимлар тузиш ҳукуқига эга бўлган юридик шахсларнинг раҳбарларидан битимлар ва бошқа ҳаракатларни бажариш учун ишончнома талаб қилмайди. Бундай ҳолларда уларнинг мансаб мавқенини тасдиқловчи ҳужжат талаб қилинади.

Вакил томонидан тақдим этилган ишончнома шубҳа туғдирган тақдирда, нотариус уни тасдиқлаган тегишли мансабдор шахс (ташкилот)

орқали тегишли равища текшириши лозим. Нотариал тасдиқланган ишончноманинг бекор бўлган ёки бўлмаганлиги ҳақидаги маълумот Тизим орқали текширилади.

4-боб. Вояга етмаган, муомала лаёқати чекланган ва муомалага лаёқатсиз шахслар иштирокида битимни тасдиқлаш тартиби

17. Ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаганлар (кичик ёшдаги болалар) учун битимни уларнинг номидан фақат ота-онаси, фарзандликка олувчилари ёки васийлари тузиши мумкин.

Васийлик суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаро номидан битимни унинг васийси амалга оширади.

Васийликдаги шахс номидан ҳадя шартномаси тузишга йўл қўйилмайди. Бу қоидалар ота-оналар (фарзандликка олувчилар) томонидан ўзларининг вояга етмаган болаларига васийлик, ҳомийлик қилувчилар сифатида тузиладиган битимларга ҳам тегишлидир.

Ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганлар, битимни ўз ота-оналари, фарзандликка олувчилари ёки ҳомийларининг ёзма розилиги билан тузадилар. Бундай битимни тузишда ота-онанинг ҳар иккисининг розилиги талаб қилинади. Бунда ота-онанинг розилиги битимни тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Ҳомийлик суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқати чекланган деб топилган фуқаро битимни ҳомийнинг ёзма розилиги билангина амалга оширади. Бунда ҳомийнинг розилиги битимни тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Васий ва ҳомий, уларнинг эри (хотини) ва яқин қариндошлари васийлик ва ҳомийликдаги шахс билан битимлар тузишга, шунингдек васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахс билан васий ёки ҳомийнинг эри (хотини) ва яқин қариндошлари ўртасидаги суд ишларини юритишда васийлик ёки ҳомийликдаги шахснинг вакили бўлишга ҳақли эмас.

Ота-оналар, фарзандликка олувчилар, ҳомийлик ва васийлик қилувчилар қандайдир сабабларга кўра (хизмат сафарида бўлиш, бошқа жойда яшапи ва х.к.) битимни тасдиқлашга розилик бера олмасалар, битим васийлик ва ҳомийлик органи вакилининг иштирокида тасдиқланиши мумкин. Бу ҳолда “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 37-моддаси талабларига риоя этилади.

Ота-она вафот этганда, ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этилганда, уларнинг ота-оналик ҳуқуқи чекланганда, улар муомалага лаёқатсиз деб топилганда, касал бўлганда, узоқ муддат бўлмаганда, ота-она болаларни тарбиялаш ёки уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишдан бўйин товлаганда, шу жумладан ота-она тарбия, даволаш, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш муассасалари ва шунга ўхшаш бошқа муассасалардаги боласини

олишдан бош тортганда, шунингдек ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган бошқа ҳолларда, болаларнинг хуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш васийлик ва ҳомийлик органлари зиммасига юклатилади.

Васийлар васийлик ва ҳомийлик органларининг рухсати билан васийликдаги шахс номидан нотариал тартибда тасдиқланиши лозим бўлган битимлар тузишга ҳақли.

Васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахс номидан ишончнома берилган тақдирда ҳам васийлик ва ҳомийлик органининг рухсати талаб этилади.

5-боб. Кар-соқовлик нуқсони ва кўзи ожиз бўлган шахслар иштирокида битимни тасдиқлаш тартиби

18. Битимни расмийлаштириши сўраб кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи), кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлган шахс мурожаат қилса ҳамда у саводсиз бўлса, битимни тасдиқлаш пайтида у билан муомала қила оладиган ва битимнинг мазмунини унинг хоҳиширодасига мувофиқ эканлигини ўз имзоси билан тасдиқловчи сурдо ёки тифло таржимон ҳозир бўлиши шарт.

Агарда нотариус кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) фуқаролар билан мулоқот қила олса ва кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) фуқаро учун мўлжалланган мослама билан ишлай олса, унда сурдо ёки тифло таржимоннинг иштироки талаб этилмайди. Бу ҳолатда нотариус ўзи томонидан жисмоний нуқсони мавжуд бўлган фуқаролар билан шахсан мулоқот қилганлиги ҳакида битим матни ва тасдиқловчи ёзувида ёзиб кўяди.

Мурожаат қилувчи битимни ўз қўли билан имзолай олмаса, битим унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро томонидан имзоланиши мумкин. Бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг хужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганлиги сабаблари хужжат матнига ва тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўйилиши лозим.

Нотариус мазкур ҳаракатларни амалга оширишда хужжатни имзолаган фуқаронинг, сурдо ёки тифло таржимоннинг имзоси ҳақиқийлигини шаҳодатлашни алоҳида нотариал ҳаракат сифатида рўйхатга олмайди.

Бир шахс хужжатни имзоловчи фуқаро, сурдо ёки тифло таржимон сифатида нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этишига йўл қўйилмайди.

Сурдо таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси Карлар жамияти томонидан ва тифло таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси Кўзи ожизлар жамияти томонидан берилган ишончнома ва хизмат гувоҳномаси орқали аниқланади.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган ҳамда муомала лаёқатига эга бўлган саводли фуқаро нотариал ҳаракатларни амалга оширишни сўраб мурожаат қилса, битим унинг ўзи томонидан ва сурдо таржимон томонидан имзоланиши мумкин.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган, муомала лаёқатига эга бўлган, бироқ сурдо таржимон билан мулокот қила олмайдиган саводли фуқаро ўз имзоси билан битим мазмуни ўзининг хоҳиш-иродасига мувофиқ эканлигини нотариус билан ёзма равишида билдирадиган бўлса, нотариал ҳаракатларни амалга оширишида сурдо таржимоннинг иштироки шарт эмас. Ушбу ёзишмалар битим билан бирга тикиб қўйилади.

Мазкур бандда белгиланган тартибда битимни имзолаш жараёни аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилган ҳолда амалга оширилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли битимни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

Таржимон ёки сурдо таржимон ёхуд тифло таржимон хужжат таржимасини нотўғри ёки ёлғон таржима қилганлиги учун қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортилишлари ҳақида нотариус томонидан огоҳлантирилади ва бу ҳақда хужжат матнида кўрсатилади.

6-боб. Битимни тасдиқлаш учун талаб этиладиган хужжатлар ва уларни кўриб чиқиш тартиби

19. Битимни нотариал тасдиқлашда нотариус мулклар мулкдорга тегишилигини текширади.

20. Кўчмас мулкка бўлган мулк ҳукуқини тасдиқловчи хужжатлар қуидагилар бўлиши мумкин:

нотариал тасдиқланган шартномалар (келишувлар);

меросга бўлган ҳукуқ тўғрисидаги гувоҳнома;

эр-хотиннинг умумий мол-мулкидаги улушига мулк ҳукуки тўғрисида берилган гувоҳнома;

суд қарори (ҳал қилув қарори, ажрим ва бошқалар) ёки давлат ижроқисининг қарори ёхуд давлат ижроқиси томонидан тасдиқланган ундирувчи ва қарздор ўртасида тузилган бино ва иншоотни бериш далолатномаси;

кўчмас мулк ёки унинг бир қисми аукционда (ким ошиди савдосида) сотиб олинганлигини тасдиқловчи аукцион натижалари тўғрисидаги баённома;

курилиши (реконструкцияси) тугалланган бинолар ва иншоотларни фойдаланишга қабул қилиш далолатномаси;

курилиши тугалланмаган бинолар ва иншоотларнинг давлат рўйхатидан ўтказилганлигини тасдиқловчи Кўчмас мулк обьектларига бўлган ҳукуқларнинг давлат реестридан (кейинги ўринларда – Реестр) кўчирма;

кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини очиқ савдода сотиб олинганлиги ҳақида гувохнома;

хусусийлаштирилган давлат биноси, иншооти, турар жойига бўлган мулк хукуқини берувчи давлат ордери;

қонун хужжатларига зид бўлмаган бошқа хужжатлар.

21. Куйидаги ҳолларда мулк хукуқини тасдиқловчи хужжатларнинг асл нусхалари нотариал идорада қолдирилмайди:

агар мулкдор ўзига қарашли кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини тўла тасарруф этмаган тақдирда, шунингдек мулкдорлар кўчмас мулкнинг бир қисмини (умумий ҳужжат асосида тегишли бўлган кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини улардан бири ўзига тегишли улушкини ёки улушкидан бир қисмини) тасарруф этиш тўғрисидаги битимлар тасдиқланганда;

умумий улушки мулк қатнашчилари ўртасида кўчмас мулк ёки унинг бир қисмининг аниқ қисмини белгилаш, ўзгартириш ёки улар ўртасида кўчмас мулк ёки унинг бир қисмидан фойдаланиш тартибини белгилаш тўғрисидаги шартномалар тасдиқланганда;

мулкий муносабатлар билан боғлиқ бўлган қонун хужжатларида белгиланган бошқа ҳолатларда.

Нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун нотариус томонидан талаб қилиб олинган юридик шахсларнинг таъсис хужжатларнинг, улар вакилларининг ваколатларини тасдиқловчи хужжатларнинг (аниқ битимни тузиш учун берилган ишончномалардан ташқари) асл нусхалари нотариал идорада олиб қолинмайди.

Юқорида кўрсатилган хужжатларнинг нусхалари уларга нотариуснинг “аслига тўғри” деган устхати ёзилиб, олиб қолинади.

Мазкур банднинг иккинчи ва учинчи хатбошиларида келтирилган хужжатлардаги маълумотлар билан ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри соҳасидаги ваколатли органнинг ер участкасининг майдони ёки кўчмас мулк ёки унинг бир қисми миқдори тўғрисидаги маълумотлари ўртасида фарқ мавжуд бўлса, кўчмас мулк ёки унинг бир қисмига хукуқ белгиловчи хужжатлар нотариал идорада қолдирилади.

22. Битим расмийлаштирилаётганида, мазкур Регламентнинг 20-бандида кўрсатиб ўтилган мулк хукуқини тасдиқловчи хужжатлар талаб қилиб олиниб ўрганилгандан сўнг, куйидаги хужжатлар нотариус томонидан идоралараро электрон ҳамкорлик йўли билан Тизим орқали автоматик тарзда ёки курьерлик хизматидан фойдаланган ҳолда олинади:

коммунал хизматлар (газ таъминоти, совук сув таъминоти ва оқава сувларни чиқариш, иссиқлик таъминоти (марказий иситиш ва иссиқ сув таъминоти) бўйича хизматлар) ва электр энергияси учун тўланадиган мажбурий тўловлар бўйича қарзи мавжуд эмаслиги тўғрисидаги

маълумотномалар (тадбиркорлик субъектлари – юридик шахслар ўртасидаги кўчмас мулк олди-сотди шартномалари бундан мустасно);

МИБ маълумотлар базаси орқали жисмоний ва юридик шахсларнинг электр энергияси, табиий газ етказиб бериш, сув таъминоти ва сув чиқариш хизматлари, шунингдек, ижро хужжатлари бўйича қарздорлиги мавжуд эмаслиги тўғрисидаги маълумотномалар. Бунда текшириш ўтказилган сана ва вақти кўрсатилган ҳамда маҳсус QR-кодга эга бўлган текшириш натижалари тўғрисидаги кўчирма чоп этилади ва тегишли хужжатлар йиғмажилди билан бирга тикилади;

кадастр маълумотномаси;

солиқлар бўйича бюджет олдида қарзи мавжуд эмаслиги тўғрисидаги маълумотнома;

тураг жойда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатда бўлган шахслар ҳақидаги ички ишлар органининг маълумотномаси;

кўчмас мулк ёки унинг бир қисми гаровга қўйилган бўлса, гаровга олувчининг розилиги.

23. Битимда ер участкасининг ёки кўчмас мулкнинг ёхуд унинг бир қисмининг ҳақиқий майдони ҳақидаги маълумотлар кадастр маълумотномаси ва мулкка бўлган ҳукуқни тасдиқловчи хужжатдаги маълумотлар асосида ёзилади.

Кадастр маълумотномасида кўрсатилган ер участкасининг ёки кўчмас мулкнинг ёхуд унинг бир қисмининг ҳақиқий майдони мулкка бўлган ҳукуқни тасдиқловчи хужжатда кўрсатилганидан кўп бўлса, шунингдек кўчмас мулкнинг ёки унинг бир қисмининг мулкдори устки қават қурган, кўшимча иморат қурган ёки яшаш хонаси бўлмаган қисмини қайта таъмирлаб, яшаш хонасига ўзгартирган бўлса ёки бошқача тарзда ўзгартирган бўлса, нотариус туман (шаҳар) ҳокимининг бу ўзгаришлар тўғрисида қарори ва уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини фойдаланишга қабул қилиш тўғрисидаги комиссия далолатномасини тасдиқлаш ҳақидаги қарорини тақдим этишни талаб қиласди.

Туман (шаҳар) ҳокимининг бундай қарори бўлмаганда, ер участкасининг майдони ёки уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмининг майдони мулкка бўлган ҳукуқни тасдиқловчи хужжат бўйича кўрсатилади.

Кадастр маълумотномасида кўрсатилган ер участкасининг ёки уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмининг ҳақиқий майдони мулкка бўлган ҳукуқни тасдиқловчи хужжатда кўрсатилганидан кам бўлса, бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги битимда уларнинг майдони кадастр маълумотномаси бўйича кўрсатилади.

24. Кўчмас мулк ёки унинг бир қисми мулкдори томонидан ушбу мулкни бошқа шахсга ўтказиш бўйича битимда унинг аниқ қисмларидан фойдаланиш тартиби кўрсатилиши мумкин.

Умумий улушли мулк иштирокчиларидан бири кўчмас мулк ёки унинг бир қисмининг ўзига тегишли улушкини бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги битим матнида ушбу мулкнинг аниқ қисмларидан фойдаланиш тартибини фақатгина қуидаги ҳолларда кўрсатиб ўтиши мумкин:

умумий улушли мулкнинг иштирокчилари ўртасида фойдаланиш тартиби ҳақида тегишли битим мавжуд бўлганда;

суднинг мулкнинг аниқ қисмларидан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги суд хужжати мавжуд бўлганда.

Нотариус битим матнида ушбу кўчмас мулк ёки унинг бир қисмидан фойдаланиш тартиби ана шу улушни сотиб олаётган шахс учун ҳам мажбурий эканлигини тушунтиради.

Умумий улушли мулк иштирокчилари ўртасида умумий мулкдаги кўчмас мулк ёки унинг бир қисмидан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги келишув ушбу мулкнинг аниқ қисмларидан (квартиralар, хоналар, қаватлар ва шу кабилардан) фойдаланиш тартиби кўрсатилган ҳолда алоҳида битим тузиш йўли билан расмийлаштирилиши мумкин. Бундай битимларни тасдиқлашда кадастр маълумотномаси талаб қилинади.

Битим тарафларига Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 221-моддаси тушунтирилиб, бу ҳақда битимнинг матнида ёзилади.

Мулкка бўлган хукуқни тасдиқловчи хужжат кўздан кечириш учун талаб қилинади ва унинг нусхасига нотариуснинг “аслига тўғри” деган устхати ёзилиб, олиб қолинади, асл нусхаси қайтарилади.

25. Улушларнинг миқдорини белгилаш ҳақидаги ёки улушларнинг миқдорини ўзгартириш тўғрисидаги келишув, агар кўчмас мулк ёки унинг бир қисмига бўлган хукуқни тасдиқловчи хужжатда улушларнинг миқдори кўрсатилмаган ёки нотўғри кўрсатилган бўлса, асосий битимга қўшимча келишув тузиш йўли билан расмийлаштирилиши мумкин.

Агар улушлар миқдорининг ўзгартирилиши умумий улушли мулк иштирокчиларидан бири томонидан қўшимча қурилиш (ёнма-ён иморат куриш, бино устига қават куриш ва шу кабилар) ёки кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини бузиш йўли билан амалга оширилган бўлса, нотариус туман (шаҳар) маҳаллий давлат ҳокимияти органининг бу ўзгаришлар тўғрисида рухсатномасини ёки кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини фойдаланишга қабул қилиш тўғрисидаги далолатномасини, шунингдек кадастр маълумотномасини талаб қиласи. Мулкка бўлган хукуқни тасдиқловчи хужжат текширилиб, умумий улушли мулк иштирокчисига қайтариб берилади.

Кўчмас мулк ёки унинг бир қисмининг умумий улушли мулкка эга бўлган иштирокчиларидан ҳар бирининг улушлари миқдорини белгилаш ёки ўзгартириш тўғрисидаги битимни тасдиқлашда мулкка бўлган хукуқни тасдиқловчи хужжат (хужжатлар) нусхаси нотариал идорада қолдирилади, асл нусхаси (нусхалари) эса умумий улушли мулк иштирокчиларига қайтарилади.

26. Куриб битказилмаган кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини бошқа шахсга ўтказиш бўйича битимни тасдиқлашда, қуидаги ҳужжатлар талаб қилинади:

кадастр маълумотномаси;

давлат солиқ хизмати органининг маълумотномаси;

ер участкасига бўлган ҳукуқнинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги Реестрдан кўчирма ёки гувоҳнома;

курилиши тугалланмаган обьектга бўлган ҳукуқни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида Реестрдан кўчирма.

Мазкур банднинг иккинчи ва учинчи хатбошиларида назарда тутилган маълумотномалар нотариус томонидан куръерлик хизматидан фойдаланган ҳолда ёки идоралараро электрон ҳамкорлик йўли билан Тизим орқали автоматик тарзда олинади.

27. Нотариус уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини умрбод таъминлаш шарти билан бошқа шахсга бериш шартномасини тасдиқлашда, уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини бошқа шахсга ўтказиш бўйича битимларни тасдиқлашнинг умуний қоидаларига риоя қиласди.

Ушбу шартномани тасдиқлаш пайтида уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини бошқа шахсга берувчи шахснинг меҳнатга лаёқатлилиги (ёши ёки соғлиғи бўйича) текширилиб, бу ҳақда шартнома матнида кўрсатилиши лозим. Мазкур шартномада уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини бошқа шахсга берувчига моддий таъминотнинг қандай турлари берилиши, уларни ҳар ойдаги пуллик баҳоси ва уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмининг қиймати ҳам кўрсатилган бўлиши керак.

Бошқа шахсга ўтказилаётган уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисми ва моддий таъминотнинг қиймати тарафлар келишувига биноан белгиланади.

Шахс вояга етмаган бўлса, у уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини умрбод таъминлаш шарти билан бошқа шахсга берувчи бўла олмайди.

Умрбод таъминлаш шарти билан уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини бошқа шахсга бериш шартномаси Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 530–534-моддалари талаблари асосида амалга оширилиши ва уларнинг мазмуни тушунтирилганлиги шартномада кўрсатиб ўтилиши лозим.

Умрбод таъминлаш шарти билан уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини бошқа шахсга бериш шартномаси бўйича уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини мулк қилиб бериш мажбуриятини олган шахснинг вафотига ёки ушбу шартнома бекор қилингунга қадар нотариус

томонидан уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмига тақиқ кўйилади.

28. Мулк ҳуқуқи асосида жисмоний шахсларга тегишли бўлган кўчмас мулк ёки унинг бир қисмининг давлат ташкилотлари томонидан сотиб олинишида, юқори ташкилотларининг кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини сотиб олишга рухсати бўлган тақдирда, олди-сотди шартномалари тасдиқланади.

29. Юридик шахсларга тегишли бўлган кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини бошқа шахсга ўтказиш бўйича битимларни тасдиқлаш мазкур Регламентнинг 20-бандида кўрсатиб ўтилган ҳужжатлар билан бирга қуидаги ҳужжатлар талаб этилади:

мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат;

юридик шахс ваколатли органининг тегишли қарори (умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруқ ва ҳ.к.);

тарафлар ўртасида ҳисоб-китоб бўлганлигини тасдиқловчи ҳужжат (квитанция, тўлов топшириқномаси, мемориал ордер, кирим ва чиқим касса тўлов ҳужжатлари, тўлов мажбурияти кечиктирилган ҳоллар бундан мустасно).

Юридик шахсга тегишли бўлган кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги юридик шахс кузатув кенгашининг қарори тақдим этилган тақдирда, кўчмас мулк ёки унинг бир қисмининг қолдиқ баланс қиймати ҳақида юридик шахс раҳбари ва бош ҳисобчисининг имзоси кўйилган маълумотнома ҳамда юридик шахснинг соғ активлари ҳақида маълумот ҳам талаб этилади.

30. Бюджет ташкилотларининг бинолари ва иншоотлари (шу жумладан қурилиши тугалланмаган бинолари ва иншоотлари) ҳамда бошқа асосий воситалар қиймати баҳолаш ташкилотлари томонидан баҳолангандан кейин “E-IJRO AUCTION” ягона электрон савдо майдончасида аукцион савдоларда сотиласди.

31. Хусусийлаштирилган уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни тасдиқлашда мазкур Регламентнинг 20-бандида кўрсатиб ўтилган ҳужжатлар билан бирга қуидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

хусусийлаштирилган уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмига мулк ҳуқуқини берувчи давлат далолатномаси ёхуд маҳаллий давлат ҳокимияти органининг қарори ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Кенгashi ва Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг 1989 йил 21 июндаги 203-сон қарорига мувофиқ нотариал тартибда тасдиқланган уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмининг олди-сотди, ҳадя шартномалари;

оиланинг биргаликда яшовчи барча вояга етган аъзоларининг розилиги;

уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмининг хусусийлаштирилишига розилик берган (вафот этган шахслар бундан мустасно) шахсларнинг нотариус, Қонуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан ёзма розилиги (агар хусусийлаштириш “Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилингунига қадар амалга оширилган бўлса, бундай розилик талаб этилмайди);

Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлигининг ҳудудий органларидан (Тошкент шаҳрида – “Тошкент шаҳар уй-жойларга давлат ордерлари ва маълумотномалар бериш маркази” давлат унитар корхонасидан) олинган уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини хусусийлаштиришга розилик берган шахслар тўғрисида маълумотнома;

уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмининг хусусийлаштирилишига розилик берган шахслар вафот этган тақдирда уларнинг ўлим ҳақидаги гувоҳномаси ёки далолатнома ёзувидан кўчирмаси (нусхаси олиб қолиниб, асли қайтариб берилади).

Мазкур банднинг бешинчи хатбошисида назарда тутилган маълумотнома нотариус томонидан куръерлик хизматидан фойдаланган ҳолда ёки идоралароро электрон ҳамкорлик йўли билан Тизим орқали автоматик тарзда олинади.

32. Кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини олувчи тараф чет эл фуқаролари ёки фуқаролиги бўлмаган шахслар бўлганда, кўчмас мулк ёки унинг бир қисмини бошқа шахсга ўтказиш бўйича битимларни нотариал тасдиқлаш ички ишлар органлари томонидан белгиланган тартибда берилган яшаш гувоҳномаси тақдим этилган тақдирда амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида туризмни жадал ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2019 йил 5 январдаги ПФ-5611-сон Фармонининг 6-иловасида кўрсатилган хорижий мамлакатлар фуқаролари:

Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳрида – 400 000 АҚШ доллари эквивалентидан кам бўлмаган миқдорда;

Самарқанд, Бухоро, Наманган, Андижон, Фарғона ва Хоразм вилоятларида – 200 000 АҚШ доллари эквивалентидан кам бўлмаган миқдорда;

Корақалпогистон Республикаси ва республиканинг бошқа вилоятларида – 100 000 АҚШ доллари эквивалентидан кам бўлмаган миқдорда кўчмас мулкни сотиб олган тақдирда Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси талаб қилинмайди.

33. Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга нисбатан Тошкент шаҳрида

жойлашган кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказиш билан боғлиқ бўлган битимлар ва кўчмас мулкни гаровга (ипотекага) кўйиш шартномалари куйидаги ҳолларда нотариал тасдиқланади, агар сотиб олувчи томон:

Тошкент шаҳрида доимий рўйхатга олинган бўлса;

Тошкент шаҳри худудида камида уч йил доимий яшаб турган (лавозимда бўлган) ва Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 28 декабрдаги 1049-сон қарори билан тасдиқланган Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий прописка қилиш тартиби тўғрисидаги низомнинг иловасидаги Тошкент шаҳрида ва Тошкент вилоятида доимий прописка қилиниш хуқуқига эга бўлган шахслар – чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар тоифалари рўйхатининг (кейинги ўринларда – Рўйхат) 2, 3, 6 ва 7-бандларига мувофиқ Тошкент шаҳрида доимий прописка қилинган чет эл фуқаролари ёки фуқаролиги бўлмаган шахс ҳисобланса ва ички ишлар органларининг миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлинмаларининг (кейинги ўринларда – М ва ФРБ) доимий рўйхатга олинганилиги тўғрисидаги маълумотномасини тақдим этса. Бунда, нотариус:

Рўйхатнинг 2 ва 3-бандлари асосида доимий рўйхатдан ўтган шахснинг яшаш гувоҳномасига доимий прописка штампи қўйилганлигига уч йил тўлганлигини;

Рўйхатнинг 6-банди асосида доимий рўйхатдан ўтган шахс томонидан камида уч йил лавозимда бўлганлиги муносабати билан кўчмас мулк сотиб олинаётган бўлса, ушбу шахснинг Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 7 октябрдаги 336-сон қарорининг 1-иловасида кўрсатилган давлат ҳокимияти органлари, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, республика аҳамиятига молик бошқа давлат ташкилотларининг маълумотномалари асосида Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилояти худудида камида уч йил лавозимда бўлганлигини текширади.

34. Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга нисбатан Тошкент вилоятида жойлашган кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказиш билан боғлиқ бўлган битимлар ва кўчмас мулкни гаровга (ипотекага) кўйиш шартномалари куйидаги ҳолларда нотариал тасдиқланади, агар сотиб олувчи томон:

Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилоятида доимий рўйхатдан ўтган бўлса;

Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилояти худудида камида уч йил доимий яшаб турган (лавозимда бўлган) ва Рўйхатнинг 2, 3, 6 ва 7-бандларига мувофиқ Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий рўйхатдан ўтган чет эл фуқаролари ёки фуқаролиги бўлмаган шахс ҳисобланса ва МваФРБнинг доимий рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги маълумотномасини тақдим этса. Бунда, нотариус:

Рўйхатнинг 2 ва 3-бандлари асосида доимий рўйхатдан ўтган шахснинг яшаш гувоҳномасига доимий прописка штампи қўйилганлигига уч йил тўлганлигини;

Рўйхатнинг 6-банди асосида доимий прописка қилинган шахс томонидан камида уч йил лавозимда бўлганлиги муносабати билан кўчмас мулк сотиб олинаётган бўлса, ушбу шахснинг Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 7 октябрдаги 336-сон қарорининг 1-иловасида кўрсатилган давлат ҳокимияти органлари, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, республика аҳамиятига молик бошқа давлат ташкилотларининг маълумотномалари асосида Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилояти худудида камида уч йил лавозимда бўлганлигини текширади.

35. Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга нисбатан Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида жойлашган кўчмас мулкни сотиб олиш битимларини нотариал тасдиқлаш ушбу шахслар томонидан янги қурилган нархи шартнома тузилган санадаги базавий ҳисоблаш микдорининг 3 300 бараваридан кам бўлмаган кўчмас мулкни ҳисоб-китобни банк ҳисобвараклари орқали амалга оширган ҳолда сотиб олганда амалга оширилади.

Бунда, янги қурилган кўчмас мол-мулк деганда, мулк хуқуки (туман (шаҳар) ҳокимининг қурилиши тугалланган бинони ва иншоотни фойдаланишга қабул қилиш тўғрисидаги комиссия далолатномасини тасдиқлаш ҳақидаги қарори ёки қурилиши (реконструкцияси) тугалланган бинолар ва иншоотларни фойдаланишга қабул қилиш далолатномаси асосида) вужудга келган пайтдан эътиборан уч йил ўтмаган кўп қаватли турар жой бинолари, қурилиш дастурлари доирасида намунавий лойиҳалар бўйича қурилган якка тартиbdаги уй-жойлар (жисмоний шахслар томонидан қурилган якка тартиbdаги уй-жойлар бундан мустасно) тушунилади.

Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилинганлигини тасдиқловчи аккредитация карточкасида эга бўлган дипломатик корпус ходимлари, Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилган халқаро ташкилотлар, хорижий фирмалар, компаниялар ва банкларнинг доимий ваколатхоналари ходимлари бўлган чет эл фуқаролари Ўзбекистон Республикаси худудидан уй-жой сотиб олишлари мумкин.

Дипломатик ваколатхонани ва ваколатхона бошлиғи қароргохини жойлаштириш учун кўчмас мулкни сотиб олиш ҳақидаги битимларни тасдиқлашда Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 8 майдаги 207-сон қарори билан тасдиқланган Хорижий давлатларнинг Ўзбекистон Республикасидаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари тўғрисидаги низомга мувофиқ бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг Дипломатик корпусга хизмат кўрсатиш бюросини олдиндан хабардор қилганлигини тасдиқловчи хужжат тақдим этади.

36. Эр (хотин)нинг умумий биргалиқдаги мулки бўлган кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказиш бўйича битим тузиш учун хотиннинг (эрнинг) нотариус, Конуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган ёзма розилиги олиниши лозим.

Кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказаётган фуқаро эри ёки хотини йўқлиги (бева эканлиги ёки бўйдоқ) ҳақида ёзма ариза тақдим этганда, нотариус битимнинг иккинчи тарафини ариза билан таништиради ва хуқукий оқибатини тушунтиради. Иккинчи тараф аризага фамилияси, исми, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо қўяди. Ушбу ҳолатни аниқлашда нотариусга тегишли равишда қўйидаги хужжатлар асос бўлади: ушбу Регламентнинг 6-бандида кўрсатилган фуқаронинг шахсини тасдиқловчи тегишли хужжатлардан бири, никоҳдан ажралганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки ўлим ҳақидаги гувоҳнома ва никоҳ тузилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёхуд далолатнома ёзувларидан кўчирмалар. Ушбу ариза кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказаётган фуқаронинг шахсан ўзи томонидан берилади, битим вакил орқали тузилган тақдирда эса – у томонидан ишончнома берувчининг эри ёки хотини йўқлигини тасдиқловчи хужжатлар тақдим этилган ҳолда вакилдан бундай ариза олинади.

Эр ёки хотиндан бири вафот этганда уларнинг никоҳи давомида орттирилган умумий биргаликдаги мол-мулкига нисбатан ворислик қоидалари кўлланилади.

Эр (хотин)ни бедарак йўқолган деб топиш тўғрисида суд хужжати мавжуд бўлган ҳолларда нотариус битимни тасдиқлаши мумкин. Бу ҳолда нотариус Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 35-моддаси мазмунини битим матнида кўрсатиб ўтиши ва тарафларга хуқукий оқибатини тушунтириши лозим.

Никоҳ қайд этилгунга қадар сотиб олинган, мерос тариқасида ёки ҳадя шартномаси бўйича олинган, шунингдек никоҳ давомида сотиб олинган кўчмас мулк никоҳ шартномасига асосан тақсимлаб олинган бўлса ёки эр хотин ўртасидаги мулкни бўлиш тўғрисидаги суд хужжати ёхуд нотариал тартибда расмийлаштирилган келишув мавжуд бўлса битимни тасдиқлаш учун эр ёки хотиннинг розилиги талаб қилинмайди.

Нотариус қонунга мувофиқ, эр ва хотиннинг ҳар бирининг мол-мулки ёхуд эр ва хотиндан бирининг меҳнати ҳисобига мол-мулкнинг қиймати анча ошишига олиб келган маблағлар (капитал таъмирлаш, қайта қуриш, қайта жиҳозлаш ва бошқалар) кўшилгани аниқланса, эр ёки хотиндан ҳар бирининг мол-мулки суд томонидан уларнинг биргаликдаги мулки деб топилиши мумкинлиги ҳақида тушунтириши лозим.

37. Нотариуслар томонидан битимни тасдиқлаш учун тақдим этилган хужжатлар қўйидаги ҳолларда қабул қилинмайди:

қириб ўчирилган ёки кўшимчалар киритилган, сўзлари устидан чизилган ва изоҳ берилмаган бошқа тузатишлари бўлган, шунингдек қаламда ёзилган хужжатлар;

бир неча варакларда баён этилиб, вараклари рақамланмаган ва ип ўтказиб тикилмаган хужжатлар, хужжатни берган ташкилот мансабдор шахсининг имзоси ва муҳри бўлмаган хужжатлар;

факсимиле имзо мухри кўйилган хужжатлар.

38. Тақдим этилган хужжатнинг айнанлигига шубҳа туғилса, нотариус бу хужжатни олиб қолиб, уни экспертизага юборишга ҳақлидир.

Нотариус хужжатни экспертизага юбориш тўғрисида қарор чиқаради ва унда қарор чиқарилган сана, қарор чиқарган нотариуснинг фамилияси, исми ва отасининг исми, нотариал идоранинг номи, хужжатнинг номи, у кимнинг номига берилганлиги, нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун хужжат ким томонидан тақдим этилганлиги (фамилияси, исми, отасининг исми, турар жойи ва шахсини тасдиқловчи хужжат, юридик шахс бўлса унинг номи ва жойлашган ери (почта манзили), СТИР, хужжатни экспертизага юбориш заруратини келтириб чиқарган ҳолатлар, хужжат экспертиза қилиниши учун қаерга (қайси экспертиза муассасасига) юборилаётганлиги ва экспертиза ҳал этиши учун кўйилаётган саволлар кўрсатилади.

Нотариус ўз ташаббуси билан ёки манфаатдор шахсларнинг илтимосига кўра нотариал тасдиқлаб берилган хужжатнинг барча нусхаларига унинг моҳиятини ўзгартирмайдиган қўшимчаларни киритиши ёки унинг аниқ арифметик хатоларинигина тузатиши мумкин.

39. Нотариус амалга оширилаётган битимнинг ўзи ёки бошқа нотариал идора томонидан манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга оширишни кечикирилганлиги ёки тўхтатиб турилганлиги ҳақидаги маълумотларни Тизим орқали текширади.

40. Битимни тасдиқлашда мол-мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ва (ёки) хатланмаганлиги Тизим орқали текширилади. Бунда, мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги ҳақидаги маълумотнома чоп этилади ва тегишли хужжатлар йиғмажилди билан бирга тикилади.

Жисмоний ва юридик шахснинг талабига кўра унга тегишли мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги ҳақида маълумотнома белгиланган микдордаги тўлов ундирилгандан сўнг берилади.

7-боб. Битим лойиҳасини тайёрлаш тартиби

41. Мазкур Регламентнинг 20–40-бандларида келтирилган тегишли хужжатлар талаб қилиб олинган ва маълумотлар текширилганидан сўнг нотариус, нотариус ёрдамчиси, стажёри ёки котиби томонидан битим лойиҳаси тайёрланади.

Битим лойиҳаси жисмоний ёки юридик шахслар томонидан мустақил тайёрланган ва нотариусга тақдим этилган ҳолларда эса – нотариус битим лойиҳасининг қонун хужжатларига мувофиқлигини текширади.

Жисмоний ва юридик шахслар томонидан тақдим қилинган битимларнинг лойиҳалари ёки нотариал идорада тайёрланадиган битимларнинг лойиҳалари қонун хужжатларига зид бўлмаслиги лозим.

Битим лойиҳаси нотариал идорада тайёрланган ҳолларда тарафларнинг хоҳишига қараб битим матни ўзгарилиши ёки унга қўшимчалар киритилиши мумкин.

42. Битим матни аниқ ва равшан ёзилган бўлиши лозим, ҳужжатнинг мазмунига тааллуқли сана ва муддатлар ҳеч бўлмагандан бир марта сўз билан, ҳужжатнинг матнида баҳолар кўрсатилса, рақам ҳамда сўз билан ёзилиши, юридик шахсларнинг номлари эса – уларнинг органлари жойлашган ерларини (почта манзилини) кўрсатган ҳолда қисқартиришларсиз ёзилиши, зарур ҳолларда эса банкдаги ҳисобварақ ва солик тўловчининг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – СТИР) кўрсатилиши лозим. Фуқароларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, доимий яшаш ёки вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинган манзили, СТИРи тўлиқ кўрсатилган ҳолда ёзилиши, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда чет эл фуқаролари қатнашаётган бўлса, уларнинг фуқаролиги ҳам кўрсатиб ўтилиши керак.

Бунда, битимнинг мазмуни Тизимга аниқ ва тўлиқ киритилиши ҳамда тарафларга тушунтирилиши лозим.

43. Битимнинг матнида (тегишлилигига қараб):

у қандай битим эканлиги (битимнинг номи);

битим имзоланган сана сўзлар билан қайд қилиниши;

битим тасдиқланган нотариал идоранинг номи ва жойлашган ери (почта манзили) ва нотариуснинг исми, фамилияси, отасининг исми;

тарафларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, доимий яшаш ёки вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинган манзили, паспорти ёки шахсини тасдиқловчи бошқа ҳужжатининг рақами, қачон ва ким томонидан берилганлиги, битим тарафларидан бири чет эл фуқароси бўлса, унинг фуқаролиги;

битимда юридик шахс иштирок этаётган ҳолларда юридик шахснинг тўлиқ номи, жойлашган ери (почта манзили), СТИРи, давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома рақами ва санаси, давлат рўйхатидан ўтказган органнинг номи;

битим предмети, унинг таркиби ва тавсифи;

битим предмети қайси ҳужжатга асосан тегишли эканлиги ва бу ҳужжатларнинг ким томонидан ва қачон берилганлиги ёки тасдиқланганлиги;

битим предмети бошқа шахсга ўтказилиши тақиқланмаганлиги ва хатланмаганлиги (Тизим орқали чиқарилган маълумотнома рақами);

битим предметининг кадастр қиймати (агар мавжуд бўлса) ва тарафлар томонидан келишилган баҳо;

битим предмети учун ҳақ тўлашнинг шакли ва зарур ҳолларда муддатлари;

битим предметига нисбатан уни олувчида мулк ҳуқуқининг вужудга келиши;

битим предметига нисбатан мажбуриятларни олувчига ўтиши ёки бошқа ҳолатлар;

тарафларнинг ўзаро келишувига кўра қонун ҳужжатларига зид келмайдиган ҳуқуқ ва мажбуриятларининг ўтиши ҳақидаги бошқа шартлар;

битим предмети уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисми бўлганида, мазкур уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмida фойдаланиш ҳуқукини сақлаб қолувчи шахслар рўйхати (олди-сотди, айирбошлиш шартномаларида);

битим предметига нисбатан мулк ҳуқуқининг ўтиши муносабати билан қонун ҳужжатлари талаблари тушунтирилганлиги, давлат рўйхатидан ўтказилиши лозимлиги (давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим бўлган мулклар бўйича);

битим неча нусхада тузилганлиги;

битимнинг мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан тушунтирилганлиги, битим матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва тарафларнинг асл мақсадига мувофиқ келиши ўз аксини топиши керак.

Битимнинг тасдиқловчи ёзувда гербли (махсус) бланканинг (бланкаларнинг) серияси, тартиб рақами ва худудий коди кўрсатилиши лозим.

44. Битим Тизимга киритилади ҳамда ҳар бир битим алоҳида тартиб рақами билан рўйхатга олинади ва нотариус томонидан тасдиқланадиган ёки бериладиган ҳужжатнинг тасдиқловчи ёзувда кўрсатиласди.

Тизимдаги тартиб рақамлари ҳар бир календарь йил бошида биринчи тартиб рақамидан бошланади.

45. Битимни расмийлаштиришда Тизимга қўйидаги шахсларнинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – ЖШ ШИР) киритилиши шарт:

Ўзбекистон Республикасининг биометрик паспортга эга бўлган фуқаролари;

Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган Ўзбекистон Республикаси худудида вактинча яшаётган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган 16 ёшга тўлмаган фуқаролар.

16 ёшга тўлмаган фуқароларда ЖШ ШИР мавжуд бўлмаганда Тизимга уларнинг туғилганлик ҳақида гувоҳномасининг серияси ва рақами киритиласди.

Мазкур банд талаблари қонун хужжатларига мувофиқ яшаш гувоҳномасисиз ва доимий рўйхатга олинмаган Ўзбекистон Республикаси худудидан қўчмас мулк сотиб олиш ҳукуқига эга бўлган чет эл фуқароларига нисбатан татбиқ этилмайди.

Юридик шахснинг СТИРи Тизимга киритилиши шарт.

8-боб. Битим юзасидан ўзаро ҳисоб-китобларни амалга ошириш тартиби

46. Кўчмас мулкнинг олди-сотди шартномаларини тасдиқлашда тарафлар ўзаро ҳисоб-китобларни исталган шаклда (нақд пул ёки нақд пулсиз) амалга ошириши мумкин.

47. Кўчмас мулкнинг олди-сотди шартномаларини тасдиқлашда тарафлар ихтиёрий тарзда ўзаро ҳисоб-китобларни банк хизматларидан ёки нотариуснинг депозит ҳисобварағидан фойдаланган ҳолда амалга оширишлари мумкин.

Бунда, нотариус сотиб оловчи тарафдан сотувчининг ҳисобварағига пул маблағлари ўтказилганлиги ёки нотариуснинг депозит ҳисобварағида сақланаётганлиги ҳақидаги тегишли банкнинг маълумотномасини талаб қиласи. Мазкур маълумотномалар хужжатлар йиғмажилдига тикилади.

48. Битим тарафлар ўртасида тўлов мажбуриятларини кечикириш шарти билан тузилган тақдирда, ушбу битимни тасдиқлаган нотариус томонидан мол-мулкни бошқа шахсга ўтказишга тақиқ қўйилади ва бу ҳақидаги маълумотлар Тизимга киритилади.

Бунда, мол-мулкни бошқа шахсга ўтказишга қўйилган тақиқ қўчмас мулк учун шартномада назарда тутилган пул маблағлари сотувчининг банк ҳисобварағига тўлиқ ўтказилганлигини тасдиқловчи хужжат тақдим этилган тақдирда бекор қилинади.

Агар тўлов мажбуриятларини кечикириш муддати тугагандан сўнг тўлов амалга оширилса, нотариус сотиб оловчидан сотувчи томонидан берилган мажбуриятнинг бажарилишини қабул қилиб олинганлиги ҳақида тилхатни талаб этади.

9-боб. Битимни тасдиқлаш учун тўловларни амалга ошириш тартиби

49. Битимни тасдиқлашда нотариус томонидан “Давлат божи тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни билан тасдиқланган Давлат божи ставкаларининг миқдорларига асосан давлат божи ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан белгиланадиган Нотариуслар томонидан амалга ошириладиган ҳукукий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар учун ундириладиган тўловлар миқдорлари доирасида ҳукукий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ ундирилади.

Битим гербли махсус бланкада чоп этилган ҳолларда қонун хужжатларига мувофиқ герб йиғими ундирилади.

Тасдиқланаётган битим, шу жумладан битимни тасдиқлаш учун мурожаат қилган шахс тўғрисидаги маълумотлар Тизимга тўлиқ киритилганидан сўнг нотариал ҳаракат учун ундириладиган тўловлар микдори Тизимда автоматик равишда ҳисобланади.

Битим лойиҳаси тарафларга ўқиб танишиб чиқиш учун тақдим этилгандан кейин Тизим орқали тўлов квитанциялари (инвойс) битимни тасдиқлаш учун мурожаат қилган шахсга чиқариб берилади ҳамда унинг Тизимга киритилган мобил телефони рақамига тўловларнинг микдори, нотариал ҳаракатни тасдиқлаш коди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирилигининг “ишонч телефони” рақами кўрсатилган SMS хабар йўлланади.

Нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахснинг мобил телефони мавжуд бўлмагандан, истисно тариқасида, Тизимга у томонидан кўрсатилган, нотариал идорага бирга келган бошқа шахснинг мобил телефони рақамини, агар фақат ўзи келган бўлса, нотариуснинг мобил телефони рақамини киритишга рухсат этилади.

Битим тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумотлар Тизимга келиб тушгандан ҳамда нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахс нотариал ҳаракатни тасдиқлаш кодини нотариусга берганидан сўнг тасдиқланади.

Тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумот (инвойс) Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йиғмажилдига тикилади.

Битим давлат божининг имтиёзли тўланишига ҳукуқ берувчи яқин қариндош бўлган шахслар ўртасида тузилаётган бўлса, уларнинг қариндошлигини тасдиқловчи хужжатлар тақдим этилади ва уларнинг ксеронусхаси олиб қолинади.

10-боб. Битимни тарафлар томонидан имзолаш тартиби

50. Тўловлар амалга оширилиб, битим лойиҳаси тўлиқ тайёр бўлгандан сўнг, тарафлар битимни имзолаш учун нотариус ҳузурига бир вақтда таклиф этилади.

51. Битим лойиҳаси тарафларга ўқиб танишиб чиқиш учун тақдим этилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли битимни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳакда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

52. Битимнинг барча нусхаларини тарафлар (уларнинг қонуний вакили, васий ёки ҳомийси) фамилияси, исми ва отасининг исмини тўлиқ ёзиб нотариус иштирокида шахсан имзолайдилар.

Агар фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги, саводсизлиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра битимни ўз қўли билан имзолай олмаса, битимни унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро имзолаши мумкин, бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг хужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганилиги сабаблари хужжат матнига ва тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўйилиши лозим. Бундай ҳолларда нотариал ҳаракатларни амалга ошириш чогида аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилади.

Фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра битимни ўз қўли билан имзолай олмаганида, битимни унинг топшириғига кўра имзолаган фуқаро, хужжатни таржима қилиб берган таржимон (сурдо ёки тифло таржимон) ва бошқалар ҳам ўзларига маълум бўлган ахборотларни ошкор қилиши тақиқланади.

53. Тарафларнинг камида иккита бармоқлари излари маҳсус мосламаларда сканер қилинади.

Агар мурожаат этувчининг жисмоний нуқсони (бармоқларнинг йўқлиги, бармоқ излари йўқолганлиги ва бошқа) сабабли маҳсус мосламаларда уларнинг бармоқ изларини сканер қилиш имконияти мавжуд бўлмаса, нотариал ҳаракатларни имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеоёзув воситаларида қайд этилади ҳамда бу ҳақида битимнинг тасдиқловчи ёзуvida қайд этилади.

54. Битимнинг барча нусхаларига нотариус тегишли тасдиқловчи ёзувни ёзиб, Тизимда қайд қилинган тартиб рақамини, ундирилган тўловлар (давлат божи, герб йигими ҳамда ҳукукий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ) миқдорини кўрсатиб имзолайди ва муҳрини кўяди.

55. Битим бир неча алоҳида варақларда баён этилган тақдирда, улар маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, варақлари эса рақамланади, хужжатнинг охирги вараги ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, нотариал идоранинг муҳри босилади.

56. Битим тасдиқлангандан сўнг кўчмас мулкка нисбатан мулк ҳукуқи ва бошқа ашёвий ҳукуқлар ҳақидаги маълумотлар Реестрга фақат нотариуснинг талабномасига асосан нотариус томонидан ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда ҳукуқ эгасини ўзгартириш шаклида киритилади ва бир вақтнинг ўзида Реестрдан кўчирма берилади.

11-боб. Битимни видеоконференцалоқа режимида тасдиқлаш тартиби

57. Тарафлар турли ҳудудларда жойлашган нотариал идорада масофадан туриб видеоконференцалоқа режимида битимни нотариал тасдиқлаши мумкин ва бундай битим уларнинг биргалиқдаги иштирокисиз амалга оширилаётган бўлса, бир вақтнинг ўзида тарафлар нотариуслар хузурида бўлиши шарт.

Мазкур тартиб асосида барча турдаги битимни тасдиқлаш мүмкін. Бу каби битимни тасдиқлашда тегишлилигига қараб битимларни тасдиқлашнинг умумий қоидалари күлланилади.

Битимни нотариал тасдиқлаш тарафларнинг тегишли нотариусга бериладиган аризасига асосан амалга оширилади ва ариза нотариал тартибда шаходатлантирилмайди.

Бунда, битимнинг биринчи тарафи мурожаат қилган нотариус қўйидаги харакатларни амалга оширади:

битимнинг биринчи тарафи томонидан тақдим қилинган мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжат, шахсини тасдиқловчи (битимнинг иккинчи тарафининг шахсини тасдиқловчи хужжат нусхаси) ва бошқа хужжатларнинг қонунийлигини ўрганиб чиқади;

видеоконференцалоқа орқали битимни тасдиқлашда тегишли битим карточкасини яратади ва маълумотларни Тизимга киритади;

битимнинг биринчи тарафи билан ўзаро мuloқotда нотариус томонидан қандай турдаги битим тузилаётганлигини, битимнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиради, ушбу битим мазмuni тарафларнинг асл мақсадига мос келиш-келмаслигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текширади, тарафлар ўртасида ҳисоб-китоб бўлганлигини аниқлайди ҳамда хужжат матни билан тарафлар тўлиқ танишиб, нотариус томонидан овоз чиқариб ўқиб берилган ҳолда битимнинг биринчи тарафи томонидан имзоланади ҳамда бармоқ изларини сканер қилиш жараёнини видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этади;

тарафлар ҳамда уларнинг ўзаро келишилган бошқа шартлари ҳақидаги маълумотлар асосида битим лойиҳасини электрон шаклда тузади;

Тизимда жойлаштирилган битим лойиҳасини чоп этади ва битимнинг тегишли қисмига битимнинг биринчи тарафига имзо қўйдиради ҳамда бармоқ изларини сканер қилиш жараёнини видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этади ва битим билан бирга сақлайди.

Битимда тасдиқловчи ёзув кўрсатилиши лозим.

Мисол:

Мен Тошкент вилояти, Нурафшон шаҳар, Тинчлик кўчаси, 1-йида жойлашган, Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасининг нотариуси Р.Г.В., фуқаро Б.А.Г нинг менинг хузуримда қўйган имзосини ҳақиқийлигини шаҳодатлайман.

Сотувчининг шахси аниқланди, муомалага лаёқатлилиги текширилди, яъни шахсий мuloқot давомида унинг муомалага лаёқатлилигига шубҳа туғилмади, нотариал ҳаракатни амалга ошириш давомида унинг муомалага лаёқатсиз эканлиги ҳақида ҳеч қандай маълумотлар мавжуд эмас.

Шартнома сотувчининг хоҳиш-иродаси ва қонун ҳужжатлари асосида видеоконференцалоқа орқали масофадан туриб расмийлаштирилаётганлигини тасдиқлайман. Уй-жой сотувчига тегишилилиги текширилди, бу жараён “Нотариус” ААТда видеоконференцалоқа орқали тўлиқ қайд этилди.

Сотувчи фуқаро Б.А.Г. томонидан тақдим қилинган мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларнинг асл нусхалари Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасида сақланади.

Ушбу ҳужжат, уй-жой олди-сотди шартномасининг ажралмас қисми ҳисобланиб, мазкур шартнома Тошкент шаҳар, М. Улуғбек тумани, Барака кўчасида жойлашган, М.Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. томонидан видеоконференцалоқа орқали тасдиқланган.

Нотариус битимни имзолаб, муҳр билан тасдиқлайди ва мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар ва бошқа ҳужжатларни сканер қилиб Тизимга жойлаштиради.

Битимнинг иккинчи тарафи мурожаат қилган нотариус қўйидаги ҳаракатларни амалга оширади:

Тизимга жойлаштирилган битим билан боғлиқ ҳужжатларни юклаб олади ва чоп этади;

Тизим орқали битимнинг биринчи тарафи мурожаат қилган нотариус билан видеоконференцалоқа орқали видеомулоқот ўрнатади, бунда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи тарафлар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт.

Шунингдек, нотариус битимнинг иккинчи тарафига қандай турдаги битим тузилаётганлигини, битимнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиради, ушбу битим мазмунни тарафларнинг асл мақсадига мос келиш-келмаслигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текширади, тарафлар ўртасида ҳисоб-китоб бўлганлигини аниқлайди ҳамда ҳужжат матнини сотиб олувчига тўлиқ таништириб, овоз чиқариб ўқиб беради. Битимнинг иккинчи тарафи томонидан битим имзолангандан сўнг, унинг бармоқ изларини сканер қилиш жараёни видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этилади.

Битимда тасдиқловчи ёзув кўрсатилиши лозим.

Мисол:

Ушбу шартномани, мен Тошкент шаҳар, М. Улуғбек тумани, Барака кўчасида жойлашган, М. Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. тарафларнинг хоҳиш-иродаси ва амалдаги қонунларга асосан сотувчи – Б.А.Г. Нурафшон шаҳар 1-сон ДНИда бўлган ҳолда видеоконференцалоқа орқали масофадан туриб тасдиқладим. Бу жараён “Нотариус” ААТда видеоконференцалоқа орқали тўлиқ қайд этилди.

Сотувчи Б.А.Г.нинг шахси Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасининг нотариуси Р.Г.В. томонидан аниқланди ва сотиб олувчи

А.А.В.нинг шахси мен, М.Улугбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. аниқладим.

Сотиб олувчининг шахси аниқланди, муомалага лаёқатлилиги текширилди, яъни шахсий мулоқот давомида унинг муомалага лаёқатлилигига шубҳа туғилмади, нотариал ҳаракатни амалга ошириш давомида унинг муомалага лаёқатсиз эканлиги ҳақида ҳеч қандай маълумотлар мавжуд эмас.

Электрон шаклда берилган ҳужжат қоғозда берилган ҳужжат билан тенг юридик кучга эга.

Тарафлар томонидан имзоланган ҳужжатлар битта йиғмажилд шаклига келтирилади, бунда маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, ҳужжатнинг охирги вараги ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади ва тегишли ёзув киритилади.

Яхлит ҳолга келтирилган битим битимнинг иккинчи тарафи мурожаат қилган нотариус томонидан сканер қилиниб Тизимда шу реестр рақам қайд қилинган карточкага жойлаштирилади.

Битим икки нусхада тузилади, бир нусхаси битимнинг иккинчи тарафи мурожаат қилган нотариал идорада сақланади ва иккинчи нусхаси битимнинг иккинчи тарафига берилади.

Битимнинг иккинчи тарафига унинг сўровига кўра битимнинг нусхаси ўзи мурожаат қилган нотариус томонидан чоп этиб берилиши мумкин.

58. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида нотариал тасдиқланган аризалар, ижара шартномалари ва ишончномалар асосида нотариал ҳаракатни амалга оширишда жисмоний ва юридик шахслар томонидан ушбу ҳужжатнинг асл нусхаси тақдим этилмасдан, унинг ўрнига нотариал ҳаракатнинг ноёб рақами билан мурожаат қилинганда нотариус томонидан ушбу ҳужжатлар Тизим орқали ноёб рақам ёки мурожаат қилувчининг ЖШ ШИР орқали текширилади ва шу асосда нотариал ҳаракат амалга оширилади.

Ҳужжат ва унинг ноёб рақами шубҳа туғдирган тақдирда нотариус ушбу ҳужжатни тасдиқлаган нотариусга ёки идоравий нотариал архивга мурожаат қилиш орқали маълумотларга аниқлик киритиши мумкин.

Мазкур банднинг қоидалари 2020 йил 1 январдан кейин тасдиқланган ҳужжатларга нисбатан амал қиласи.

12-боб. Битимни ўзгартириш ва бекор қилиш тартиби

59. Битимдаги қўшимча ва тузатишлар тегишли шахсларнинг (битим иштирокчиларининг) имзосидан олдин изоҳланиши ва тасдиқловчи ёзувнинг охирида нотариуснинг имзосидан олдин такороран изоҳланиши, нотариуснинг имзоси ва муҳри билан тасдиқланиши керак. Тасдиқловчи ёзувдаги тузатишлар нотариуснинг имзосидан олдин изоҳланиши ва имзоси ҳамда муҳри билан тасдиқланиши керак. Бунда, тузатишлар шундай қилиниши

керакки, ўчирилган барча сўзларни ва рақамларни бошланғич матнда ўқиш имкони бўлиши лозим.

60. Тасдиқловчи ёзувнинг матни техник воситаларда (компьютерда) ўчирилмасдан аниқ ёзилиши шарт. Очик жойларга чизик тортиб қўйилиши, ёзувлар ва бошқа тузатишлар ушбу Регламентнинг 59-банди асосида изоҳланиши керак.

Тасдиқловчи ёзувларини амалга ошириш учун тегишли ёзув матни бўлган штамплар ишлатилиши мумкин.

Тасдиқловчи ёзув тегишли хужжатга сифмаган тақдирда, у хужжатга бириктириб қўйилган алоҳида қофоз варағида давом эттирилиши ёки тўла баён этилиши мумкин. Бунда хужжат матни баён этилган вараклар ва тасдиқловчи ёзув вараклари маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, хужжатнинг охирги варағи ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади.

61. Нотариал тасдиқланган битимни ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш асосий битимга қўшимча келишув тузиш йўли билан амалга оширилади.

62. Нотариал тасдиқланган битимни бекор қилиш учун алоҳида келишув тузилади. Агар битимда бир тараф ёки иккала тараф юридик шахс бўлса, битимни бекор қилиш вақтида юридик шахснинг ташкилий-хуқуқий шаклига қараб битимни бекор қилиш ҳақидаги қарори (умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруғи ва ҳ.к.) олинади. Битимнинг барча нусхаларига битим бекор қилинганлиги ҳақида ёзиб қўйилади, унга нотариуснинг имзоси ва муҳри қўйилади ҳамда Тизимга бу ҳақида маълумот киритилади. Битимнинг тарафларга берилган нусхаларини тақдим этиш имкони бўлмаган (йўқолган ёки бошқа) ҳолларда бу ҳақида ариза олинади.

Мол-мулкни бошқа шахсга ўтказиши билан боғлиқ битимни бекор қилишда битим предмети қўчмас мулк бўлиб, давлат рўйхатидан ўтказилган тақдирда, Тизим орқали ер тузиш ва қўчмас мулк кадастри соҳасидаги ваколатли органнинг бино ва иншоотларнинг таркиби ва тегишлилиги тўғрисидаги белгиланган намунадаги маълумотномаси олинади ҳамда қўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказиши тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги текширилади.

Мол-мулкни бошқа шахсга ўтказиши билан боғлиқ битимни бекор қилишда, агар мулк эр-хотиннинг биргаликдаги мулки бўлса, нотариус улардан иккинчисининг (мулк олувчининг) битимни бекор қилишга рози эканлиги тўғрисидаги нотариус, Конуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган аризасини талаб қиласи.

Нотариус битимни ҳақиқий эмас деб топганлиги тўғрисидаги суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори, ажримини олган тақдирда, бу ҳақда

битимнинг нотариал идора йиғмажилдларида сақланадиган асл нусхасига тегишли ёзув киритади, ўз имзоси ва мухрини қўяди ва Тизимга маълумот киритади.

Битим суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилганда ёки тарафларнинг келишувига кўра бекор қилинганда нотариал идорада сақланаётган битим предметига оид мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатнинг ксеронусхасини қолдириб, асл нусхасини мулкдорга ёки унинг меросхўрларига ёхуд вакилларига қайтариб беради. Нотариал идорада қолган битимнинг ксеронусхасига унинг қайтарилганлиги ҳақида ҳужжатни олган шахс имзо қўяди. Битимнинг асл нусхаси меросхўрларга берилган тақдирда, уларнинг меросхўр эканлигини тасдиқловчи тегишли ҳужжатлар текширилади ва уларнинг ксеронусхалари нотариал идорада қолдирилади.

Битим бекор қилинган вақтда тўланган давлат божи, герб йигими ҳамда ҳуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилмайди.

63. Нотариус йўл кўйган хатоси натижасида ўзи расмийлаштирган битимнинг нотўғрилигини билиб қолган тақдирда, у ана шу битимни белгиланган тартибда бекор қилиш чораларини кўриш учун бу ҳақда прокурорга хабар қилишга мажбур. Нотариус прокурорни хабардор қилганлиги тўғрисида тегишли ҳудудий адлия органларини хабардор қиласи.

13-боб. Битимни тасдиқлашни рад қилиш тартиби

64. Конуннинг 38-моддасига асосан нотариус куйидаги ҳолларда битимни тасдиқлашни рад этади, агар:

бундай битимни амалга ошириш қонунга зид бўлса;

муомалага лаёқатсиз фуқаро ёки зарур ваколатлари бўлмаган вакил битимни тасдиқлашни сўраб мурожаат қилган бўлса;

юридик шахс номидан амалга ошириладиган битим унинг уставида ёки низомида кўрсатилган мақсадларга зид бўлса;

битим қонун талабларига мувофиқ бўлмаса;

битимни тасдиқлаш учун тақдим этилаётган ҳужжатлар қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ бўлмаса.

Шунингдек, битимни тасдиқлаш учун тўловни тўламаслик битимни тасдиқлашни рад этиш учун асос ҳисобланади.

Битимни тасдиқлаш рад этилган тақдирда битимни тасдиқлашни рад этиш ҳақида нотариус мурожаат қилинган кундан бошлаб уч кундан кечиктирмасдан қарор чиқаради.

Нотариус битимни тасдиқлаш тўғрисидаги мурожаати рад этилган шахснинг илтимосига биноан рад этиш сабабини ёзма равишда баён этиши ва рад этиш устидан шикоят қилиш тартибини тушунтириб бериши лозим.

65. Нотариус битимни тасдиқлашни рад этганда тўланган давлат божи, герб йифими ҳамда ҳукуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилади.

14-боб. Ҳужжатларни нотариал идорада сақлаш ва нотариал архивга топшириш

66. Қонуннинг 10-моддасига асосан, нотариал идора нотариал иш юритиш ҳужжатлари ва материалларининг бут сақланишини таъминлаши, ўз нотариал архивини юритиши шарт.

Нотариал иш юритиш ҳужжатлари ва материаллари уч йил ўтгач адлия бошқармалари хузуридаги идоравий нотариал архивларга (кейинги ўринларда – нотариал архив) топширилиши керак.

Нотариал расмийлаштирилган битимнинг электрон нусхаси Тизимда сақланади ва электрон архив шакллантириб борилади.

67. Битимлар йиғмажиллари нотариал идора архивига топширилишига қадар чангдан, қўёш нури таъсиридан ҳимоялайдиган ва уларнинг яхши сақланишини таъминлайдиган шкафларда туради.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёни қайд этилган аудио ва видеоёзув файлни нотариал ҳаракатга Тизим томонидан берилган реестр рақами билан номланади ва электрон ахборот ташувчи жисмларда сақланади.

Календарь йил якунида аудио ва видеоёзувлар файллари нусхалари DVD дискларга ёзилади ҳамда нотариал идоранинг темир жавони ёки сейфларида алоҳида сақланади.

Электрон ахборот ташувчи жисмларда ёки DVD дискларда сақланаётган аудио ва видеоёзувлар файллари нотариус ишдан бўшаганда ёки бошқа ишга ўтказилганда текшириб кўрилган ҳолда далолатнома асосида қабул қилиниб, янги тайинланган ёки вазифаси юклатилган нотариусга топширилади.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёнини қайд этилган аудио ва видеоёзувлар файллари белгиланган тартибда нотариал ҳаракатлар йиғма жиллари билан идоравий нотариал архивларга топширилиши керак.

68. Йиғмажиллардан бирон-бир ҳужжат олиш ва беришга йўл қўйилмайди.

69. Календарь йил тугаши билан масъул шахс йиғмажилларни нотариал идора архивида сақлаш учун тайёрлайди.

Йиғмажилларни ҳужжатлар туркумлаштирилади, расмийлаштирилади, тартибга келтирилиб, муқоваланади ва тикилади.

Йиғмажилд охирида тоза варакқа тикилган вараклар сони ёзилади. Ушбу варакқа масъул шахс ва нотариуснинг имзолари ҳамда нотариуснинг мухри қўйилади.

Йиғмажилд муқовасидаги сана ҳужжатлар йиғмажилдини юритиш бошланган ва тугалланган кун, ой ва йилга мувофиқ келиши керак.

70. Нотариал идора хужжатлар ва материалларни нотариал архивга топширишидан олдин масъул шахс уларни тайёр ҳолга келтиради.

71. Нотариал идора томонидан хужжатлар ва материаллар нотариал архивга топширилаётганда, уларнинг бутлигини кўриб чиқиши адлия бошқармасининг доимий фаолият олиб борувчи эксперт комиссияси томонидан амалга оширилади.

72. Эксперт комиссияси хужжатлар ва материалларни кўриб чиқишида архив иши тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига риоя қилади.

73. Эксперт комиссияси томонидан хужжатлар нотариал архивга топширилиши лозим деб топилганда, икки нусхада топшириш-қабул қилиш далолатномаси тузилади.

Далолатномада топширилаётган хужжатлар рўйхати тўлиқ кўрсатилиши шарт. Далолатнома эксперт комиссияси аъзолари ва нотариал идорада раҳбарлик қилувчи нотариус томонидан имзоланади ҳамда унга нотариуснинг гербли мухри қўйилади.

74. Битимлар йиғмажиллари улар тасдиқланган вақтдан бошлаб нотариал архивда 75 йил мобайнида сакланади.

15-боб. Якуний қоидалар

75. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан уни кўрсатишнинг ҳар қандай босқичида бош тортиш хуқуқига эга. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан бош тортган тақдирда, унинг мурожаати кўрмасдан қолдирилади. Бунда, битимни тасдиқлаш учун тўланган тўловлар қайтарилади.

76. Нотариус ўз фаолиятини амалга ошириши натижасида олинган мурожаат қилувчилар ҳақидаги маълумотларнинг сир сақланишини таъминлаши керак.

77. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари ҳамда Нотариал палата ва унинг худудий бошқармалари ушбу Регламент талаблари ижроси бўйича нотариал фаолият устидан доимий назоратни ва мониторингни амалга оширадилар.

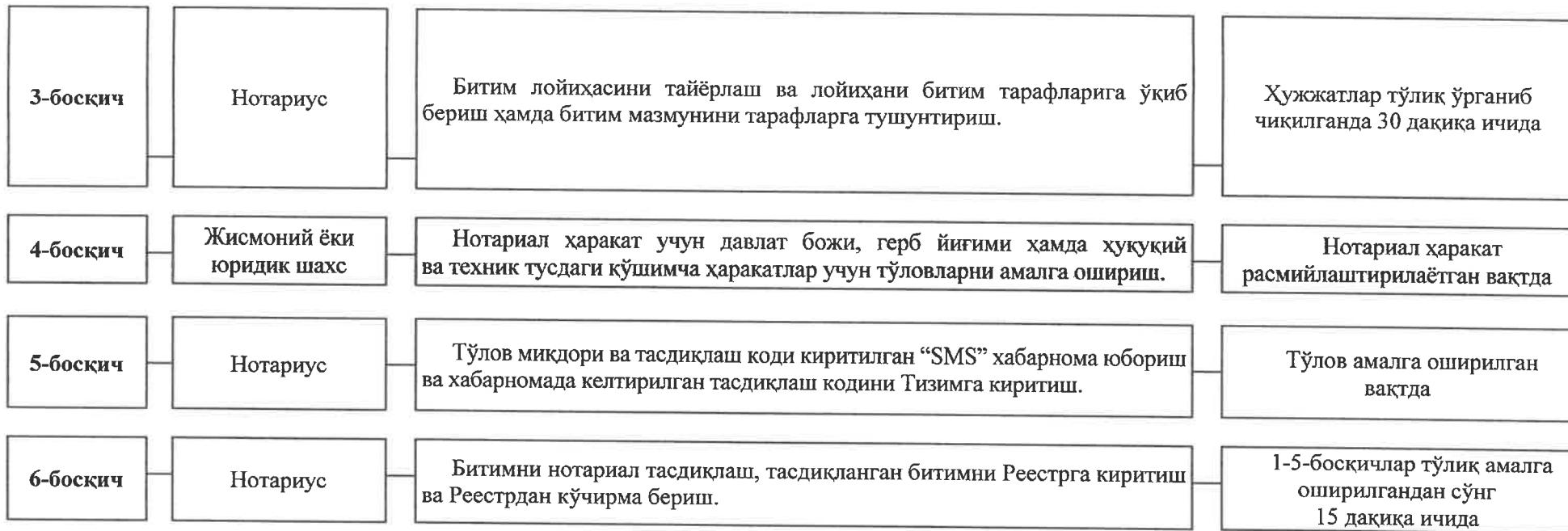
78. Мурожаат қилувчи давлат органлари ва бошқа ташкилотлар ходимларининг хатти-ҳаракатлари юзасидан қонун хужжатларида белгиланган тартибда шикоят қилиши мумкин.

79. Мазкур Регламент талабларининг бузилишида айбор бўлган шахслар қонун хужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

Нотариуслар томонидан кўчмас мулкларни
бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни
тасдиқлашнинг маъмурий регламентига
ИЛОВА

**Кўчмас мулкларни бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни тасдиқлаш бўйича давлат хизматини кўрсатиш
СХЕМАСИ**

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	<ol style="list-style-type: none">Кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимни нотариал тасдиқлаш учун нотариал идорага ўзи келиб ёки электрон тизим (ЯИДХП ёки E-notarius.uz ахборот портали) орқали мурожаат қилиш.Мазкур Регламентда келтирилган тегишли хужжатларни нотариусга тақдим қилиш.	<ol style="list-style-type: none">Хоҳишига кўра.Мурожаат қилингандан.
2-босқич	Нотариус	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва хукуқ лаёқатини аниқлаш.Тақдим этилган хужжатларни ўрганиб чиқиш, Тизим орқали тақиқ ёки хатлов мавжуд эмаслигини текшириш.Куръерлик хизмати ёки идоралараро электрон тизим орқали кадастр маълумотлари, солиқ ва коммунал хизматлардан қарздорлик мавжуд эмаслиги ҳамда кўчмас мулк хусусийлаштирилган турар жой бўлса Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлигининг ҳудудий органларидан (Тошкент шаҳрида – “Тошкент шаҳар уй-жойларга давлат ордерлари ва маълумотномалар бериш маркази” давлат унитар корхонасидан) олинган турар жойни хусусийлаштиришга розилик берган шахслар тўғрисида маълумотнома олиш.Агар кўчмас мулк турар жой бўлса, турар жой жойлашган ички ишлар органига куръерлик хизмати ёки идоралараро электрон тизим орқали турар жойда доимий рўйхатга олинган шахслар ҳақидаги маълумотларни олиш.	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчи нотариал идорага келганда.Автоматик тарзда.Агар маълумот: куръерлик хизмати орқали олинса – бир соат ичида; идоралараро электрон тизим орқали олинса – зудлик билан реал вакт режимида.Агар маълумот: куръерлик хизмати орқали олинса – бир соат ичида; идоралараро электрон тизим орқали олинса – зудлик билан реал вакт режимида.

Вазирлар Маҳкамасининг
2020 йил 18 ноябрдаги 726-сон қарорига
2-илова

**Нотариуслар томонидан автомототранспорт воситаларини бошқа
шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни тасдиқлашнинг
МАЪМУРИЙ РЕГЛАМЕНТИ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Регламент нотариуслар томонидан автомототранспорт воситаларини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни (олди-сотди, айирбошлиш, ҳадя ва бошқа шу каби битимларни) (кейинги ўринларда – битим) тасдиқлаш тартибини белгилайди.

2. Нотариус томонидан битим нотариал идора биносида ёки мурожаат қилувчиларнинг талабига кўра сайёр тартибда расмийлаштирилади.

Битим нотариал идора биносидан ташқарида бажарилса, хужжатнинг тасдиқловчи ёзувида битим расмийлаштирилган жойнинг манзили кўрсатилади ва битимни расмийлаштириш ҳамда имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеога қайд этилади.

Битимни расмийлаштириш жараёнини аудио ва видео қайд этишда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи шахслар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт. Бунда нотариус томонидан қандай турдаги нотариал ҳаракат амалга оширилаётганлиги, нотариал ҳаракат мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан овоз чиқариб тарафларга тушунтириб берилганлиги ҳамда хужжат матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва уларнинг асл мақсадига мувофиқлигини тасдиқлаган ҳолда имзолаш ҳамда бармоқ изларини “Нотариус” автоматлаштирилган ахборот тизими (кейинги ўринларда – Тизим)да сканер қилиш жараёни тўлиқ аудио ва видео қайд этилиши лозим.

3. “Нотариат тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг (кейинги ўринларда – Қонун) 11-моддасига асосан Ўзбекистон Республикасида нотариал ҳаракатлар давлат тилида амалга оширилади. Расмийлаштирилган хужжат матни фуқароларнинг талабига биноан нотариус томонидан рус тилида ёки имкон бўлса, бошқа мақбул тилда берилади.

Агар битим мурожаат қилган шахс тушунмаган ёки яхши билмаган тилда бажарилса, унда хужжат матни нотариус ёки мурожаат қилган шахс таклиф этган таржимон томонидан оғзаки таржима қилиниши мумкин. Бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувида ким томонидан таржима қилинганлиги, шахсини тасдиқлайдиган хужжатнинг номи, унинг рақами, берилган санаси ва шу хужжатни берган органнинг номи ҳамда матн мазмуни тушунтирилганлиги кўрсатилиши керак. Бундай ҳолда мурожаат қилган шахс ўзи биладиган тилда исми, фамилияси, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо кўяди.

4. Битимни тасдиқлаш ушбу Регламентга иловага мувофиқ схема асосида амалга оширилади.

2-боб. Мурожаат қилиш тартиби

5. Мурожаат қилувчи битимни расмийлаштириш учун нотариал идорага ўзи келиб мурожаат қиласи ёки нотариус хизматидан электрон тарзда фойдаланиш учун Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёхуд “E-notarius.uz” ахборот портали орқали (кейинги ўринларда – электрон тармоқ) рўйхатдан ўтади.

6. Нотариус Тизим орқали келиб тушган электрон мурожаатларни кўриб чиқиши ва белгиланган муддатда мурожаат қилган шахсларни қабул қилиши шарт.

7. Мурожаат қилувчи электрон тармоқ орқали нотариус қабулига навбатга ёзилишни, шунингдек битим расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни жўнатган ҳолда тегишли битим лойиҳасининг олдиндан тайёрлаб қўйилишини сўраб мурожаат қилишлари мумкин.

8. Мурожаат қилувчининг электрон тармоқ орқали нотариус қабулига ёзилиш бўйича йўлланган мурожаатлари жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини навбатма-навбат қайд қилиш электрон рўйхатига автоматик тарзда қайд қилинади.

9. Мурожаат қилувчининг электрон тармоқ орқали битим расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича йўлланган мурожаатлари уларнинг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланган бўлиши лозим.

Мурожаат бўйича битим лойиҳаси нотариус томонидан белгиланган вактда олдиндан тайёрлаб қўйилади.

10. Қуйидаги ҳолларда битим расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича электрон тармоқ орқали йўлланган мурожаатларни кўриб чиқиш рад этилади:

нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотлар тўғри ва тўлиқ тақдим этилмаган бўлса;

тегишли нотариал ҳаракат бўйича мол-мулкка нисбатан тақиқ (хатлов) мавжуд бўлса;

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хузуридаги Мажбурий ижро бюроси (кейинги ўринларда – МИБ) маълумотлар базаси орқали қарздорлик ҳолати текширилиши лозим бўлган ҳолларда қарздорлик аниқланган бўлса;

манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш кечиктириб ёки тўхтатиб турилган бўлса.

3-боб. Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва хуқуқ лаёқатини аниқлаш тартиби

11. Мурожаат қилувчи нотариал идорага бевосита ўзи келганда уни нотариус ёрдамчиси қабул қиласди, нотариус ёрдамчиси мавжуд бўлмаганда котиб ёки нотариус стажёри, улар ҳам бўлмаганда нотариус қабул қиласди ва унинг мақсадига аниқлик киритади.

Бунда нотариус ёрдамчиси (котиб ёки нотариус стажёри) мурожаат қилувчини нотариус қабулига электрон навбатга ёзил кўяди ва бу ҳақда нотариусни хабардор қиласди, бундан нотариус қабулига навбатга ёзилган мурожаат қилувчилар мавжуд бўлмаган ҳоллар мустасно.

12. Нотариус битимни расмийлаштиришни сўраб мурожаат қилувчиларнинг (уларнинг қонуний вакилларининг, шунингдек васий ва ҳомийларининг) ва юридик шахс вакилларининг шахсини аниқлайди.

Битимни амалга оширишни сўраб мурожаат қилувчиларнинг шахси куйидаги ҳужжатларга асосан аниқланади:

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти, ҳайдовчилик гувоҳномаси;

16 ёшга тўлмаган фуқаролар – туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;

ҳарбий хизматчилар – ҳарбий қисмлар ва ҳарбий муассасалар кўмондонлиги томонидан бериладиган шахсий гувоҳномалар ёки ҳарбий билетлар (ҳарбий хизматга мажбур фуқароларнинг ҳарбий билети бундан мустасно);

чет эл фуқаролари – уларнинг миллий паспорти (қонун ҳужжатларига мувофиқ чет эл фуқаролари тегишли ички ишлар органлари томонидан рўйхатга олиниши лозим) ёки Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси ёхуд дипломатик паспорти ёки Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилинганлигини тасдиқловчи аккредитация карточкаси;

хорижда доимий яшаётган ва консуллик рўйхатида турган фуқаролари – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиш биометрик паспорти;

фуқаролиги бўлмаган шахслар – Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси.

Автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг шахсини ҳамда юридик шахснинг хуқуқ лаёқатини аниқлашда нотариус тегишли ахборот ресурсларидан фойдаланади.

13. Нотариус битимни расмийлаштиришни сўраб мурожаат этган жисмоний шахснинг муомала лаёқатини у билан шахсий мулоқот давомида аниқлайди.

14. Нотариусга мурожаат этган шахснинг руҳий ҳолати бузилғанлиги ёки ақли заифлиги оқибатида ўз хатти-ҳаракатларининг аҳамиятини тушуна олмайди ёки шу ҳаракатларни бошқара олмайди деб ёхуд спиртли ичимликларни ёки гиёхвандлик ва психотроп моддаларни истеъмол қилиши оқибатида ўз оиласини оғир моддий ахволга солиб қўяди деб ҳисоблаш учун асоси бўлсада (шубҳа туғдирсада), аммо шу фуқаронинг муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланганлиги тўғрисида маълумотлар бўлмаса, у нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечиктиради ва суднинг шу шахси муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топганлиги тўғрисидаги қарори мавжуд ёки мавжуд эмаслигини Тизим орқали текширади.

Нотариус битимни расмийлаштиришда иштирок этувчи шахсларнинг босим ёки кучли руҳий ҳаяжонланиш остида деб ҳисоблаш учун асоси бўлса (шубҳа туғдирса) нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечиктиради ва зарур ҳолларда хукуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар беради.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиш ҳақида қарор чиқаради. Нотариус ушбу қарордан норози томоннинг судга мурожаат қилиш хукуқини тушунтириши лозим.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишда муомала лаёқати чекланган шахс ҳомийсининг ёзма розилигини талаб этиди. Бунда ҳомийнинг розилиги битимни тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

15. Юридик шахслар иштирокидаги битимни расмийлаштиришда нотариус томонидан уларнинг хукуқ лаёқати текширилади. Юридик шахсларнинг хукуқ лаёқатини текшириш пайтида юридик шахснинг таъсис хужжатлари билан танишиб чиқиши, шунингдек у қонун хужжатларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилганлигини ҳамда амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлар уларнинг таъсис хужжатларига мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини Тизим орқали текшириши шарт.

Юридик шахснинг таъсис хужжатлари ва юридик шахснинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йигмажилдига тикилади.

16. Битим вакил томонидан тузилган тақдирда, унинг ваколати текширилади.

Вакилнинг ваколати унинг номига берилган ишончнома ва (ёки) ваколатини тасдиқловчи бошқа хужжатлар (қарор, умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, бўйруқ ва ҳ.к.) билан тасдиқланади.

Нотариус таъсис хужжати бўйича битим тузиш хукуқига эга бўлган юридик шахсларнинг раҳбарларидан битим ва бошқа ҳаракатларни бажариш учун ишончнома талаб қилмайди. Бундай ҳолларда уларнинг мансаб мавқеини тасдиқловчи хужжат талаб қилинади.

Вакил томонидан тақдим этилган ишончнома шубҳа туғдирган тақдирда, нотариус уни тасдиқлаган тегишли мансабдор шахс (ташкилот) орқали тегишли равиша текшириши лозим. Нотариал тасдиқланган ишончноманинг бекор бўлган ёки бўлмаганлиги ҳақидаги маълумот Тизим орқали текширилади.

4-боб. Вояга етмаган, муомала лаёқати чекланган ва муомалага лаёқатсиз шахслар иштирокида битимни тасдиқлаш тартиби

17. Ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаганлар (кичик ёшдаги болалар) учун битимни уларнинг номидан фақат ота-онаси, фарзандликка олувчилиари ёки васийлари тузиши мумкин.

Васийлик суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаро номидан битимни унинг васийси амалга оширади.

Васийликдаги шахс номидан ҳадя шартномаси тузишга йўл қўйилмайди. Бу қоидалар ота-оналар (фарзандликка олувчилиар) томонидан ўзларининг вояга етмаган болаларига васийлик, ҳомийлик қилувчилиар сифатида тузиладиган битимга ҳам тегишлидир.

Ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганлар, битимни ўз ота-оналари, фарзандликка олувчилиари ёки ҳомийларининг ёзма розилиги билан тузадилар. Бундай битимни тузишда ота-онанинг ҳар иккисининг розилиги талаб қилинади. Бунда ота-онанинг розилиги битимни тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Ҳомийлик суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқати чекланган деб топилган фуқаро битимни ҳомийнинг ёзма розилиги билангина амалга оширади. Бунда ҳомийнинг розилиги битимни тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Васий ва ҳомий, уларнинг эри (хотини) ва яқин қариндошлари васийлик ва ҳомийликдаги шахс билан битим тузишга, шунингдек васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахс билан васий ёки ҳомийнинг эри (хотини) ва яқин қариндошлари ўртасидаги суд ишларини юритишда васийлик ёки ҳомийликдаги шахснинг вакили бўлишга ҳақли эмас.

Ота-оналар, фарзандликка олувчилиар, ҳомийлик ва васийлик қилувчилиар қандайдир сабабларга кўра (хизмат сафарида бўлиш, бошқа жойда яшashi ва ҳ.к.) битимни тасдиқлашга розилик бера олмасалар, битим васийлик ва ҳомийлик органи вакилининг иштирокида тасдиқланиши мумкин. Бу ҳолда “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 37-моддаси талабларига риоя этилади.

Ота-она вафот этганда, ота-оналий хукуқидан маҳрум этилганда, уларнинг ота-оналий хукуқи чекланганда, улар муомалага лаёқатсиз деб топилганда, касал бўлганда, узоқ муддат бўлмаганда, ота-она болаларни тарбиялаш ёки уларнинг хукуқ ва қонуний манфаатларини химоя қилишдан

бўйин товлаганда, шу жумладан ота-она тарбия, даволаш, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш муассасалари ва шунга ўхшаш бошқа муассасалардаги боласини олишдан бош тортганда, шунингдек ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган бошқа ҳолларда болаларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш васийлик ва ҳомийлик органлари зиммасига юклатилади.

Васийлар васийлик ва ҳомийлик органларининг рухсати билан васийликдаги шахс номидан нотариал тартибда тасдиқланиши лозим бўлган битим тузишга ҳақли.

Васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахс номидан ишончнома берилган тақдирда ҳам васийлик ва ҳомийлик органининг рухсати талаб этилади.

5-боб. Кар-соқовлик нуқсони ва кўзи ожиз бўлган шахслар иштирокида битимни тасдиқлаш тартиби

18. Битимни расмийлаштиришни сўраб кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи), кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлган шахс мурожаат қиласа ҳамда у саводсиз бўлса, битимни тасдиқлаш пайтида у билан муомала қила оладиган ва битимнинг мазмунини унинг хошиш-иродасига мувоғик эканлигини ўз имзоси билан тасдиқловчи сурдо ёки тифло таржимон ҳозир бўлиши шарт.

Агарда нотариус кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) фуқаролар билан мулоқот қила олса ва кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) фуқаро учун мўлжалланган мослама билан ишлай олса, унда сурдо ёки тифло таржимоннинг иштироки талаб этилмайди. Бу ҳолатда нотариус ўзи томонидан жисмоний нуқсони мавжуд бўлган фуқаролар билан шахсан мулоқот қилганлиги ҳақида битим матни ва тасдиқловчи ёзувда ёзиб қўяди.

Мурожаат қилувчи битимни ўз қўли билан имзолай олмаса, битим унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро томонидан имзоланиши мумкин. Бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг хужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганлиги сабаблари хужжат матнига ва тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўйилиши лозим.

Нотариус мазкур ҳаракатларни амалга оширишда хужжатни имзолаган фуқаронинг, сурдо ёки тифло таржимоннинг имзоси ҳақиқийлигини шаҳодатлашни алоҳида нотариал ҳаракат сифатида рўйхатга олмайди.

Бир шахс хужжатни имзоловчи фуқаро, сурдо ёки тифло таржимон сифатида нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этишига йўл қўйилмайди.

Сурдо таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси карлар жамияти томонидан ва тифло таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси кўзи ожизлар жамияти томонидан берилган ишончнома ва хизмат гувоҳномаси орқали аниқланади.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган ҳамда муомала лаёқатига эга бўлган саводли фуқаро нотариал

ҳаракатларни амалга оширишни сўраб мурожаат қилса, битим унинг ўзи томонидан ва сурдо таржимон томонидан имзоланиши мумкин.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган, муомала лаёқатига эга бўлган, бироқ сурдо таржимон билан мулоқот қила олмайдиган саводли фуқаро ўз имзоси билан битим мазмуни ўзининг хоҳиш-иродасига мувофиқ эканлигини нотариус билан ёзма равища билдирадиган бўлса, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда сурдо таржимоннинг иштироки шарт эмас. Ушбу ёзишмалар битим билан бирга тикиб қўйилади.

Мазкур бандда белгиланган тартибда битимни имзолаш жараёни аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилган ҳолда амалга оширилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли битимни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

Таржимон ёки сурдо таржимон ёхуд тифло таржимон хужжат таржимасини нотўғри ёки ёлғон таржима қилганлиги учун қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортилишлари ҳакида нотариус томонидан огоҳлантирилади ва бу ҳақда хужжат матнида кўрсатилади.

6-боб. Битимни тасдиқлаш учун талаб этиладиган хужжатлар ва уларни кўриб чиқиши тартиби

19. Битимни нотариал тасдиқлашда нотариус автомототранспорт воситаси мулкдорга тегишлилигини текширади.

20. Нотариус томонидан битим тасдиқлангунга қадар автомототранспорт воситалари автомототранспорт воситаси рўйхатга олинган ёки битим тасдиқланадиган жойдаги (сотиб олувчининг танловига кўра) ДИХХХ органларида агрегатлар рақамлари рўйхатдан ўтказиш рақамларига мувофиқлиги юзасидан кўздан кечирилиши керак. Агрегатлар рақамларининг рўйхатдан ўтказиш рақамларига мувофиқлиги уни кўздан кечирган мансабдор шахснинг фамилияси ҳамда исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари, кўздан кечирилган сана кўрсатилган ва мансабдор шахс имзоси қўйилган ҳолда рўйхатдан ўтказиш хужжатидаги штамп ёки маълумотнома билан тасдиқланади.

Нотариус томонидан мулк хукуқини тасдиқловчи хужжатлар талаб қилиб олиниб ўрганилгандан сўнг, идоралараро электрон ҳамкорлик йўли билан автоматик тарзда МИБ маълумотлар базаси орқали жисмоний ва юридик шахсларнинг электр энергияси, табиий газ етказиб бериш, сув таъминоти ва сув чиқариш хизматлари, шунингдек, ижро хужжатлари бўйича қарздорлиги мавжуд эмаслиги тўғрисидаги маълумотномалар олинади. Бунда текшириш ўтказилган сана ва вақти кўрсатилган ҳамда маҳсус QR-кодга эга

бўлган текшириш натижалари тўғрисидаги кўчирма чоп этилади ва тегишли хужжатлар йифмажилди билан бирга тикилади.

21. Жисмоний шахслар ўртасида битимни тасдиқлашда куйидаги хужжатлар талаб қилинади:

мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатлар (транспорт воситаларини қайд қилиш гувоҳномаси, автомототранспорт воситасининг рақамли агрегатлари учун ДИХХХ органлари ёки тракторлар, ўзиорар шассилар, трактор тиркамалари ва ўзиорар йўл қурилиш машиналари учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси хузуридаги “Агросаноат мажмуида хизматлар кўрсатиш маркази” давлат унитар корхонаси томонидан берилган белгиланган шаклдаги маълумотнома);

йўл-транспорт ҳодисаси натижасида шикастланган автомототранспорт воситаси бўйича Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг суд-экспертиза муассасаларининг мутахассислари, бундай муассасалар бўлмаган вилоятларда эса – “Ўзвавтотеххизмат” масъулияти чекланган жамияти ташкилотларининг хulosаси;

меросга бўлган ҳуқук тўғрисидаги гувоҳномага асосан транспорт воситасини қайд этиш гувоҳномаси берилган бўлса – меросга бўлган ҳуқук тўғрисидаги гувоҳнома.

Агар мерос икки ёки ундан ортиқ меросхўрларга берилган бўлса, автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги битимни тасдиқлашда барча меросхўрлар ёки уларнинг вакиллари иштирок этиб, битимни имзолайдилар.

22. Битимни тасдиқлашда тарафлар ёки тарафлардан бири юридик шахс бўлган ҳолларда куйидаги хужжатлар талаб қилинади:

мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатлар (транспорт воситаларини қайд қилиш гувоҳномаси, автомототранспорт воситасининг рақамли агрегатлари учун ДИХХХ органлари ёки тракторлар, ўзиорар шассилар, трактор тиркамалари ва ўзиорар йўл қурилиш машиналари учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси хузуридаги “Агросаноат мажмуида хизматлар кўрсатиш маркази” давлат унитар корхонаси томонидан берилган белгиланган шаклдаги маълумотнома);

юридик шахс ваколатли органининг автомототранспорт воситаларини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги хужжати (қарор, умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруқ ва ҳ.к.);

мулқдорнинг розилиги (агар юридик шахсга автомототранспорт воситаси оператив бошқарув ҳуқуқи асосида тегишли бўлса);

тарафлар ўртасида ҳисоб-китоб қилинганлигини тасдиқловчи хужжат (ҳисоб-китоб кечиктирилган ҳоллар бундан мустасно).

Юридик шахсга тегишли бўлган автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги юридик шахс кузатув кенгашининг қарори тақдим этилган тақдирда автомототранспорт воситасининг қолдиқ баланс қиймати ҳақида юридик шахс раҳбари ва бош ҳисобчисининг имзоси қўйилган маълумотнома ҳамда юридик шахснинг соф активлари ҳақида маълумот ҳам талаб этилади.

Ўзбекистон Республикасида аккредитациядан ўтган дипломатик ваколатхоналар, халқаро ташкилотлар, хорижий компаниялар ҳамда фирмалар ваколатхоналарига ҳамда уларнинг ходимларига, оила аъзоларига тегишли “CMD”, “D”, “UN”, “T”, “X”, “M” сериядаги давлат рақамларига эга бўлган автомототранспорт воситаларини бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги битимни тасдиқлашда қўшимча равишда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазиригининг розилигини тасдиқловчи хужжат талаб қилинади.

23. Бюджет ташкилотларининг автомототранспорт воситалари ҳамда бошқа асосий воситалар қиймати баҳолаш ташкилотлари томонидан баҳолангандан кейин “E-IJRO AUCTION” ягона электрон савдо майдончасида аукцион савдоларда сотилади.

24. Эр (хотин)нинг умумий биргаликдаги мулки бўлган автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш бўйича битим тузиш учун хотиннинг (эрнинг) нотариус, Конуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган ёзма розилиги олиниши лозим.

Автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказаётган фуқаро эри ёки хотини йўқлиги (бева эканлиги ёки бўйдок) ҳақида ёзма ариза тақдим этганда, нотариус битимнинг иккинчи тарафини ариза билан таништиради ва хукукий оқибатини тушунтиради. Иккинчи тараф аризага фамилияси, исми, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо қўяди. Ушбу ҳолатни аниқлашда нотариусга тегишли равишда қуйидаги хужжатлар асос бўлади: фуқаронинг паспорти, никоҳдан ажralганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки ўлим ҳақидаги гувоҳнома ва никоҳ тузилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёхуд далолатнома ёзувларидан кўчирмалар. Ушбу ариза автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказаётган фуқаронинг шахсан ўзи томонидан берилади, битим вакил орқали тузилган тақдирда эса у томонидан ишончнома берувчининг эри ёки хотини йўқлигини тасдиқловчи хужжатлар тақдим этилган ҳолда вакилдан бундай ариза олинади.

Эр ёки хотиндан бири вафот этганда уларнинг никоҳи давомида орттирилган умумий биргаликдаги мол-мулкига нисбатан ворислик қоидалари кўлланилади.

Эр (хотин)ни бедарак йўқолган деб топиш тўғрисида суд хужжати мавжуд бўлган ҳолларда нотариус битимни тасдиқлаши мумкин. Бу ҳолда нотариус Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 35-моддаси

мазмунини битим матнида кўрсатиб ўтиши ва тарафларга тушунтириши лозим.

Никоҳ қайд этилгунга қадар сотиб олинган, мерос тариқасида ёки ҳадя шартномаси бўйича олинган, шунингдек никоҳ давомида сотиб олинган автомототранспорт воситаси никоҳ шартномасига асосан тақсимлаб олинган бўлса ёки эр-хотин ўртасидаги мулкни бўлиш тўғрисидаги суд хужжати ёхуд нотариал тартибда расмийлаштирилган келишув мавжуд бўлса битимни тасдиқлаш учун эр ёки хотиннинг розилиги талаб қилинмайди.

25. Нотариуслар томонидан битимни тасдиқлаш учун тақдим этилган хужжатлар куйидаги ҳолларда қабул қилинмайди:

қириб ўчирилган ёки қўшимчалар киритилган, сўзлари устидан чизилган ва изоҳ берилмаган бошқа тузатишлари бўлган, шунингдек қаламда ёзилган хужжатлар;

бир неча варакларда баён этилиб, вараклари рақамланмаган ва ип ўтказиб тикилмаган хужжатлар, хужжатни берган ташкилот мансабдор шахсининг имзоси ва муҳри бўлмаган хужжатлар;

факсимиле имзо муҳри қўйилган хужжатлар.

26. Тақдим этилган хужжатнинг айнанлигига шубҳа туғилса, нотариус бу хужжатни олиб қолиб, уни экспертизага юборишга ҳақлидир.

Нотариус хужжатни экспертизага юбориш тўғрисида қарор чиқаради ва унда қарор чиқарилган сана, қарор чиқарган нотариуснинг фамилияси, исми ва отасининг исми, нотариал идоранинг номи, хужжатнинг номи, у кимнинг номига берилганлиги, нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун хужжат ким томонидан тақдим этилганлиги (фамилияси, исми, отасининг исми, турар жойи ва шахсини тасдиқловчи хужжат, юридик шахс бўлса унинг номи ва жойлашган ери (почта манзили), СТИР, хужжатни экспертизага юбориш заруратини келтириб чиқарган ҳолатлар, хужжат экспертиза қилиниши учун қаерга (қайси экспертиза муассасасига) юборилаётганлиги ва экспертиза ҳал этиши учун қўйилаётган саволлар кўрсатилади.

Нотариус ўз ташаббуси билан ёки манфаатдор шахсларнинг илтимосига кўра нотариал тасдиқлаб берилган хужжатнинг барча нусхаларига унинг моҳиятини ўзгартирмайдиган қўшимчаларни киритиши ёки унинг аниқ арифметик хатоларинигина тузатиши мумкин.

27. Битимни тасдиқлашда мол-мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ва (ёки) хатланмаганлиги Тизим орқали текширилади. Бунда, мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги ҳақидаги маълумотнома чоп этилади ва тегишли хужжатлар йиғмажилди билан бирга тикилади.

Жисмоний ва юридик шахснинг талабига кўра унга тегишли мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги ҳақида маълумотнома белгиланган миқдордаги тўлов ундирилгандан сўнг берилади.

28. Нотариус амалга оширилаётган битимнинг ўзи ёки бошқа нотариал идора томонидан манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга оширишни кечиктирилганлиги ёки тўхтатиб турилганлиги ҳақидаги маълумотларни Тизим орқали текширади.

29. Автомототранспорт воситасининг олди-сотди шартномаларини тасдиқлашда тарафлар ихтиёрий тарзда ўзаро ҳисоб-китобларни банк хизматларидан фойдаланган ҳолда амалга ошириши мумкин. Бунда, нотариус сотиб олувчи тараф сотувчининг ҳисобварафига пул маблағлари ўтказилганлиги ҳақидаги тегишли банкнинг маълумотномасини талаб қиласади. Мазкур маълумотнома ҳужжатлар йифмажилдига тикилади.

7-боб. Битим лойиҳасини тайёрлаш тартиби

30. Мазкур Регламентнинг 5–29-бандларида келтирилган тегишли ҳужжатлар талаб қилиб олинган ва маълумотлар текширилганидан сўнг нотариус, нотариус ёрдамчиси, стажёри ёки котиби томонидан битим лойиҳаси тайёрланади.

Битим лойиҳаси жисмоний ёки юридик шахслар томонидан мустақил тайёрланган ва нотариусга тақдим этилган ҳолларда эса – нотариус битим лойиҳасининг қонун ҳужжатларига мувофиқлигини текширади.

Жисмоний ва юридик шахслар томонидан тақдим қилинган битимнинг лойиҳалари ёки нотариал идорада тузиладиган битимнинг лойиҳалари қонун ҳужжатларига зид бўлмаслиги лозим.

Битим лойиҳаси нотариал идорада тайёрланган ҳолларда тарафларнинг хоҳишига қараб битим матни ўзгартирилиши ёки унга кўшимчалар киритилиши мумкин.

31. Битим матнида кўйидагилар кўрсатилиши керак:

у қандай битим эканлиги (битимнинг номи);

битим имзоланган сана сўзлар билан қайд қилиниши;

битим тасдиқланган нотариал идоранинг номи ва жойлашган ери (почта манзили) ва нотариуснинг исми, фамилияси, отасининг исми;

тарафларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, доимий яшаш ёки вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинган манзили, паспорти ёки шахсини тасдиқловчи бошқа ҳужжатининг рақами, қачон ва ким томонидан берилганлиги, битим тарафларидан бири чет эл фуқароси бўлса, унинг фуқаролиги;

битимда юридик шахс иштирок этаётган ҳолларда юридик шахснинг тўлиқ номи, жойлашган ери (почта манзили), солиқ тўловчининг идентификация рақами (кейинги ўринларда – СТИР), давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома рақами ва санаси, давлат рўйхатидан ўтказган органнинг номи;

автомототранспорт воситасининг русуми, ишлаб чиқарилган йили, рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиси, агрегат рақамлари, қуввати (от кучи);

транспорт воситасини қайд этиш гувоҳномасининг серияси, рақами, қачон ва ким томонидан берилганлиги;

автомототранспорт воситасининг тарафлар томонидан келишилган баҳоси;

тарафлар ўртасида ҳисоб-китоб амалга оширилгани ёки амалга ошириш муддати кечиктирилганлиги;

автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш тақиқламаганлиги ва хатланмаганлиги ҳақидаги маълумотлар;

битим неча нусхада тузилганлиги ҳақидаги маълумотлар;

битимнинг мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан тушунтирилганлиги, битим матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва тарафларнинг асл мақсадига мувофиқ келиши;

автомототранспорт воситаларини бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги олди-сотди, айирбошлиш, ҳадя қилиш шартномалари ва бошқа турдаги битим нотариал тартибда тасдиқланган пайтдан бошлаб ўн кун мобайнида ДИХХХ органларида рўйхатидан ўтказилиши кераклиги. Бунда, шартнома матнининг яқуний қисмида ва тасдиқловчи ёзувда “Ушбу шартнома ИИВнинг тегишли ДИХХХ органларида ўн кун ичida белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилиши шарт. Мазкур талабни бажармаслик қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортишга олиб келади” деб ёзиб қўйилади.

Тарафларнинг ихтиёрига кўра битимда қонун хужжатларига зид бўлмаган бошқа шартлар ҳам кўрсатилиши мумкин.

Битимнинг тасдиқловчи ёзувда гербли (махсус) бланканинг (бланкаларнинг) серияси, тартиб рақами ва худудий коди кўрсатилиши лозим.

32. Битим Тизимга киритилади ҳамда ҳар бир битим алоҳида тартиб рақами билан рўйхатга олинади ва нотариус томонидан тасдиқланадиган ёки бериладиган хужжатнинг тасдиқловчи ёзувда кўрсатилади.

Тизимдаги тартиб рақамлари ҳар бир календарь йил бошида биринчи тартиб рақамидан бошланади.

33. Битимни расмийлаштиришда Тизимга қуидаги шахсларнинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – ЖШ ШИР) киритилиши шарт:

Ўзбекистон Республикасининг биометрик паспортга эга бўлган фуқаролари;

Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган Ўзбекистон Республикаси ҳудудида вактинча яшаётган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган 16 ёшга тўлмаган фуқаролар.

16 ёшга тўлмаган фуқароларда ЖШ ШИР мавжуд бўлмагандан Тизимга уларнинг туғилганлик ҳақида гувоҳномасининг серияси ва рақами киритилади.

Юридик шахснинг СТИРи Тизимга киритилиши шарт.

8-боб. Битим юзасидан ўзаро ҳисоб-китобларни амалга ошириш тартиби

34. Автомотранспорт воситасининг олди-сотди шартномаларини тасдиқлашда тарафлар ўзаро ҳисоб-китобларни исталган шаклда (нақд пул ёки нақд пулсиз) амалга ошириши мумкин.

35. Автомотранспорт воситасининг олди-сотди шартномаларини тасдиқлашда тарафлар ихтиёрий тарзда ўзаро ҳисоб-китобларни банк хизматларидан ёки нотариуснинг депозит ҳисобварагидан фойдаланган ҳолда амалга ошириши мумкин.

Бунда, нотариус сотиб оловчи тарафдан сотувчининг ҳисобварагига пул маблағлари ўтказилганлиги ёки нотариуснинг депозит ҳисобварагида сақланаётганлиги ҳақидаги тегишли банкнинг маълумотномасини талаб қиласи. Мазкур маълумотномалар ҳужжатлар йиғмажилдига тикилади.

36. Битим тарафлар ўртасида тўлов мажбуриятларини кечикириш шарти билан тузилган тақдирда, ушбу битимни тасдиқлаган нотариус томонидан мол-мулкни бошқа шахсга ўтказишга тақиқ қўйилади ва бу ҳақидаги маълумотлар Тизимга киритилади.

Бунда мол-мулкни бошқа шахсга ўтказишга қўйилган тақиқ автотранспорт воситаси учун шартномада назарда тутилган пул маблағлари сотувчининг банк ҳисобварагига тўлиқ ўтказилганлигини тасдиқловчи ҳужжат тақдим этилган тақдирда бекор қилинади.

Агар тўлов мажбуриятларини кечикириш муддати тугагандан сўнг тўлов амалга оширилса, нотариус сотиб оловчидан сотувчи томонидан берилган мажбуриятнинг бажарилишини қабул қилиб олинганлиги ҳақида тилхатни талаб этади.

9-боб. Битимни тасдиқлаш учун тўловларни амалга ошириш тартиби

37. Битимни тасдиқлашда нотариус томонидан “Давлат божи тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Конуни билан тасдиқланган Давлат божи ставкаларининг микдорларига асосан давлат божи ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан белгиланадиган Нотариуслар томонидан амалга ошириладиган хуқуқий ва техник тусдаги кўшимча ҳаракатлар учун ундириладиган тўловлар микдорлари доирасида

хуқуқий ва техник тусдаги күшімча ҳаракатлар амалга оширилғанлиги учун ҳақ ундирилади.

Битим гербли маҳсус бланкада чоп этилган ҳолларда қонун хужжатларига мувофиқ герб йиғими ундирилади.

Тасдиқланыптырылған битим, шу жумладан битимни тасдиқлаш учун мурожаат қилған шахс тұғрисидаги маълумотлар Тизимга тұлық кирилганидан сўнг нотариал ҳаракат учун ундириладиган тўловлар миқдори Тизимда автоматик равишда ҳисобланади.

Битим лойихаси тарафларга ўқиб танишиб чиқиш учун тақдим этилгандан кейин Тизим орқали тўлов квитанциялари (инвойс) битимни тасдиқлаш учун мурожаат қилған шахсга чиқарып берилади ҳамда унинг Тизимга кирилгандай мобил телефони рақамига тўловларнинг миқдори, нотариал ҳаракатни тасдиқлаш коди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг “ишонч телефони” рақами кўрсатилган SMS хабар йўлланади.

Нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилған шахснинг мобил телефони мавжуд бўлмагандан, истисно тариқасида, Тизимга у томонидан кўрсатилган, нотариал идорага бирга келган бошқа шахснинг мобил телефони рақамини, агар фақат ўзи келган бўлса, нотариуснинг мобил телефони рақамини киритишга рухсат этилади.

Битим тўловлар амалга оширилғанлиги ҳақидаги маълумотлар Тизимга келиб тушгандан ҳамда нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилған шахс нотариал ҳаракатни тасдиқлаш кодини нотариусга берганидан сўнг тасдиқланади.

Тўловлар амалга оширилғанлиги ҳақидаги маълумот (инвойс) Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йиғмажилдига тикилади.

Битим давлат божининг имтиёзли тўланишига хуқуқ берувчи яқин қариндош бўлган шахслар ўртасида тузилаётган бўлса, уларнинг қариндошлигини тасдиқловчи хужжатлар тақдим этилади ва уларнинг ксеронусхаси олиб қолинади.

10-боб. Битимни тарафлар томонидан имзолаш тартиби

38. Тўловлар амалга оширилиб, битим лойихаси тұлық тайёр бўлгандан сўнг, тарафлар битимни имзолаш учун нотариус хузурига бир вақтда таклиф этилади.

39. Битим лойихаси тарафларга ўқиб танишиб чиқиш учун тақдим этилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилған фуқаро саводсиз, кўзи ожиз бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли битимни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқарып ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

40. Битимнинг барча нусхаларини тарафлар (уларнинг қонуний вакили, васий ёки ҳомийси) фамилияси, исми ва отасининг исмини тўлиқ ёзиб нотариус иштирокида шахсан имзолайдилар.

Агар фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги, саводсизлиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра битимни ўз қўли билан имзолай олмаса, битимни унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро имзолаши мумкин, бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг хужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганилиги сабаблари хужжат матнига ва тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўйилиши лозим. Бундай ҳолларда нотариал ҳаракатларни амалга ошириш чоғида аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилади.

Фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра битимни ўз қўли билан имзолай олмаганида, битимни унинг топшириғига кўра имзолаган фуқаро, хужжатни таржима қилиб берган таржимон (сурдо ёки тифло таржимон) ва бошқалар ҳам ўзларига маълум бўлган ахборотларни ошкор қилиши тақиқланади.

41. Тарафларнинг камида иккита бармоқлари излари маҳсус мосламаларда сканер қилинади.

Агар мурожаат этувчининг жисмоний нуқсони (бармоқларнинг йўқлиги, бармоқ излари йўқолганлиги ва бошқа) сабабли маҳсус мосламаларда уларнинг бармоқ изларини сканер қилиш имконияти мавжуд бўлмаса нотариал ҳаракатларни имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеоёзув воситаларида қайд этилади ҳамда бу ҳақида битимнинг тасдиқловчи ёзувида қайд этилади.

42. Битимнинг барча нусхаларига нотариус тегишли тасдиқловчи ёзувни ёзиб, Тизимда қайд қилинган тартиб рақамини, ундирилган тўловлар (давлат божи, герб йигими ҳамда ҳукукий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳак) микдорини кўрсатиб имзолайди ва муҳрини кўяди.

43. Битим бир неча алоҳида варакларда баён этилган тақдирда, улар маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, вараклари эса рақамланади, хужжатнинг охирги варағи ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, нотариал идоранинг муҳри босилади.

11-боб. Битимни видеоконференцалоқа режимида тасдиқлаш тартиби

44. Тарафлар турли ҳудудларда жойлашган нотариал идорада масофадан туриб видеоконференцалоқа режимида битимни нотариал тасдиқлаши мумкин ва бундай битим уларнинг биргаликдаги иштирокисиз амалга оширилаётган бўлса, бир вақтнинг ўзида тарафлар нотариуслар хузурида бўлиши шарт.

Мазкур тартиб асосида барча турдаги битимларни тасдиқлаш мүмкін. Бу каби битимларни тасдиқлашда тегишилилигига қараб битимларни тасдиқлашнинг умумий қоидалари қўлланилади.

Битимни нотариал тасдиқлаш тарафларнинг тегишили нотариусга бериладиган аризасига асосан амалга оширилади ва ариза нотариал тартибда шаҳодатлантирилмайди.

Бунда битимнинг биринчи тарафи мурожаат қилган нотариус қуйидаги харакатларни амалга оширади:

битимнинг биринчи тарафи томонидан тақдим қилинган мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжат, шахсини тасдиқловчи (битимнинг иккинчи тарафининг шахсини тасдиқловчи хужжат нусхаси) ва бошқа хужжатларнинг қонунийлигини ўрганиб чиқади;

видеоконференцалоқа орқали битимни тасдиқлашда тегишили битим карточкасини яратади ва маълумотларни Тизимга киритади;

битимнинг биринчи тарафи билан ўзаро мулоқотда нотариус томонидан қандай турдаги битим тузилаётганлигини, битимнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиради, ушбу битим мазмунин тарафларнинг асл мақсадига мос келиш-келмаслигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текширади, тарафлар ўртасида ҳисоб-китоб бўлганлигини аниқлайди ҳамда хужжат матни билан тарафлар тўлиқ танишиб, нотариус томонидан овоз чиқариб ўқиб берилган ҳолда битимнинг биринчи тарафи томонидан имзоланади ҳамда бармоқ изларини сканер қилиш жараёнини видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этади;

тарафлар ҳамда уларнинг ўзаро келишилган бошқа шартлари ҳақидаги маълумотлар асосида битим лойиҳасини электрон шаклда тузади;

Тизимда жойлаштирилган битим лойиҳасини чоп этади ва битимнинг тегишили қисмига битимнинг биринчи тарафига имзо қўйдиради ҳамда бармоқ изларини сканер қилиш жараёнини видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этади ва битим билан бирга сақлайди.

Битимда тасдиқловчи ёзув кўрсатилиши лозим.

Мисол:

Мен Тошкент вилояти, Нурафшон шаҳар, Тинчлик кўчаси, 1-йда жойлашган, Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасининг нотариуси Р.Г.В., фуқаро Б.А.Г.нинг менинг хузуримда қўйган имзосини ҳақиқийлигини шаҳодатлайман.

Сотувчининг шахси аниқланди, муомалага лаёқатлилиги текширилди, яъни шахсий мулоқот давомида унинг муомалага лаёқатлилигига шубҳа туғилмади, нотариал ҳаракатни амалга ошириш давомида унинг муомалага лаёқатсиз эканлиги ҳақида ҳеч қандай маълумотлар мавжуд эмас.

Шартнома сотувчининг хоҳиши-иродаси ва амалдаги қонун хужжатлари асосида видеоконференцалоқа орқали масофадан туриб расмийлаштирилаётганлигини

тасдиқлайман. Автомототранспорт воситаси сотувчига тегишлилиги текширилди, бу жараён “Нотариус” ААТда видеоконференцалоқа орқали тұлық қайд этилди.

Сотувчи фуқаро Б.А.Г. томонидан тақдим қилинганды мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатларнинг асл нусхалари Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасида сакланади.

Ушбу хужжат, автомототранспорт воситаси олди-сотди шартномасининг ажралмас қисми ҳисобланиб, мазкур шартнома Тошкент шаҳар, М. Улуғбек тумани, Барака күчасида жойлашган, М. Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. томонидан видеоконференцалоқа орқали тасдиқланган.

Нотариус битимни имзолаб, муҳр билан тасдиқлайды ва мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатлар ва бошқа хужжатларни сканер қилиб Тизимга жойлаштиради.

Битимнинг иккинчи тарафи мурожаат қилған нотариус қуйидаги ҳаракатларни амалга оширади:

Тизимге жойлаштирилған битим билан боғлиқ хужжатларни юклаб олади ва чоп этади;

Тизим орқали битимнинг биринчи тарафи мурожаат қилған нотариус билан видеоконференцалоқа орқали видеомулоқот үрнатади, бунда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи тарафлар тасвирга тұлық туширилиши шарт.

Шунингдек, нотариус битимнинг иккинчи тарафига қандай турдаги битим тузилаётганлигини, битимнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиради, ушбу битим мазмуни тарафларнинг асл мақсадига мос келиш-келмаслигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текширади, тарафлар үртасида ҳисоб-китоб бўлганлигини аниқлайды ҳамда хужжат матнини сотиб олувчига тұлық таништириб, овоз чиқариб ўқиб беради. Битимнинг иккинчи тарафи томонидан битим имзоланғандан сўнг, унинг бармоқ изларини сканер қилиш жараёни видеоконференцалоқа орқали Тизимда тұлық қайд этилади.

Битимда тасдиқловчи ёзув кўрсатилиши лозим.

Мисол:

Ушбу шартномани, мен Тошкент шаҳар, М. Улуғбек тумани, Барака күчасида жойлашган, М. Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. тарафларнинг хоҳиш-иродаси ва амалдаги қонунларга асосан сотувчи – Б.А.Г. Нурафшон шаҳар 1-сон ДНИДа бўлган ҳолда видеоконференцалоқа орқали масофадан туриб тасдиқладим. Бу жараён “Нотариус” ААТда видеоконференцалоқа орқали тұлық қайд этилди.

Сотувчи Б.А.Г.нинг шахси Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасининг нотариуси Р.Г.В. томонидан аниқланди ва сотиб олувчи

А.А.В.нинг шахси мен, М.Улугбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. аниқладим.

Сотиб оловчининг шахси аниқланди, муомалага лаёқатлилиги текширилди, яъни шахсий мулоқот давомида унинг муомалага лаёқатлилигига шубҳа туғилмади, нотариал ҳаракатни амалга ошириш давомида унинг муомалага лаёқатсиз эканлиги ҳақида хеч қандай маълумотлар мавжуд эмас.

Электрон шаклда берилган ҳужжат қоғозда берилган ҳужжат билан тенг юридик кучга эга.

Тарафлар томонидан имзоланган ҳужжатлар битта йиғмажилд шаклига келтирилади, бунда маҳсус тешик очгич (ловерс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, ҳужжатнинг охирги вараги ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади ва тегишли ёзув киритилади.

Яхлит ҳолга келтирилган битим битимнинг иккинчи тарафи мурожаат қилган нотариус томонидан сканер қилиниб Тизимда шу реестр рақам қайд қилинган карточкага жойлаштирилади.

Битим икки нусхада тузилади, бир нусхаси битимнинг иккинчи тарафи мурожаат қилган нотариал идорада сақланади ва иккинчи нусхаси битимнинг иккинчи тарафига берилади.

Битимнинг иккинчи тарафига унинг сўровига кўра битимнинг нусхаси ўзи мурожаат қилган нотариус томонидан чоп этиб берилиши мумкин.

45. Ўзбекистон Республикаси худудида нотариал тасдиқланган аризалар, ижара шартномалари ва ишончномалар асосида нотариал ҳаракатни амалга оширишда жисмоний ва юридик шахслар томонидан ушбу ҳужжатнинг асл нусхаси тақдим этилмасдан, унинг ўрнига нотариал ҳаракатнинг ноёб рақами билан мурожаат қилинганда нотариус томонидан ушбу ҳужжатлар Тизим орқали ноёб рақам ёки мурожаат қилувчининг ЖШ ШИР орқали текширилади ва шу асосда нотариал ҳаракат амалга оширилади.

Ҳужжат ва унинг ноёб рақами шубҳа туғдирган тақдирда нотариус ушбу ҳужжатни тасдиқлаган нотариусга ёки идоравий нотариал архивга мурожаат қилиш орқали маълумотларга аниқлик киритиши мумкин.

Мазкур банднинг қоидалари 2020 йил 1 январдан кейин тасдиқланган ҳужжатларга нисбатан амал қиласди.

12-боб. Битимни ўзgartириш ва бекор қилиш тартиби

46. Битимдаги қўшимча ва тузатишлар тегишли шахсларнинг (битим иштирокчиларининг) имзосидан олдин изоҳланиши ва тасдиқловчи ёзувнинг охирида нотариуснинг имзосидан олдин такроран изоҳланиши, нотариуснинг имзоси ва муҳри билан тасдиқланиши керак. Тасдиқловчи ёзувдаги тузатишлар нотариуснинг имзосидан олдин изоҳланиши ва имзоси ҳамда муҳри билан тасдиқланиши керак. Бунда, тузатишлар шундай қилиниши

керакки, ўчирилган барча сўзларни ва рақамларни бошланғич матнда ўқиш имкони бўлиши лозим.

47. Тасдиқловчи ёзувнинг матни техник воситаларда (компьютерда) ўчирилмасдан аниқ ёзилиши шарт. Очиқ жойларга чизик тортиб қўйилиши, ёзувлар ва бошқа тузатишлиар ушбу Регламентнинг 46-банди асосида изохланиши керак.

Тасдиқловчи ёзувларни амалга ошириш учун тегишли ёзув матни бўлган штамплар ишлатилиши мумкин.

Тасдиқловчи ёзув тегишли хужжатга сифмаган тақдирда, у хужжатга бириктириб қўйилган алоҳида қоғоз варағида давом эттирилиши ёки тўла баён этилиши мумкин. Бунда хужжат матни баён этилган вараклар ва тасдиқловчи ёзув вараклари маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, хужжатнинг охирги варағи ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади.

48. Нотариал тасдиқланган битимни ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш асосий битимга қўшимча келишув тузиш йўли билан амалга оширилади.

49. Нотариал тасдиқланган битимни бекор қилиш учун алоҳида келишув тузилади. Агар битимда бир тараф ёки иккала тараф юридик шахс бўлса, битимни бекор қилиш вақтида юридик шахснинг ташкилий-хукуқий шаклига қараб битимни бекор қилиш ҳақидаги қарори (умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруғи ва ҳ.к.) олинади. Битимнинг барча нусхаларига битим бекор қилинганлиги ҳақида ёзиб қўйилади ҳамда унга нотариуснинг имзоси ва муҳри қўйилади ҳамда Тизимга бу ҳақида маълумот киритилади. Битимнинг тарафларга берилган нусхаларини тақдим этиш имкони бўлмаган (йўқолган ёки бошқа) ҳолларда бу ҳақида ариза олинади.

Мол-мулкни бошқа шахсга ўтказиш билан боғлиқ битимни бекор қилишда, агар мулк эр-хотиннинг биргаликдаги мулки бўлса, нотариус улардан иккинчисининг (мулк олувчининг) битимни бекор қилишга рози эканлиги тўғрисидаги нотариус, Қонуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган аризасини талаб қиласди.

Нотариус битимни ҳақиқий эмас деб топганлиги тўғрисидаги суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори, ажримини олган тақдирда, бу ҳақда битимнинг нотариал идора йигмажилларида сақланадиган асл нусхасига тегишли ёзув киритади, ўз имзоси ва муҳрини қўяди ва Тизимга маълумот киритади.

Битим суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилганда ёки тарафларнинг келишувига кўра бекор қилинганда нотариал идорада сақланадиган битим предметига оид мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатнинг ксеронусхасини қолдириб, асл нусхасини мулкдорга ёки унинг меросхўрларига ёхуд

вакиллариға қайтариб беради. Нотариал идорада қолган битимнинг ксеронусхасига унинг қайтарилганлиги ҳақида хужжатни олган шахс имзо қўяди. Битимнинг асл нусхаси меросхўрларга берилган тақдирда, уларнинг меросхўр эканлигини тасдиқловчи тегишли хужжатлар текширилади ва уларнинг ксеронусхалари нотариал идорада қолдирилади.

Битим бекор қилинган вақтда тўланган давлат божи, герб йигими ҳамда хуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилмайди.

50. Нотариус йўл қўйган хатоси натижасида ўзи расмийлаштирган битимнинг нотўғрилигини билиб қолган тақдирда, у ана шу битимни белгиланган тартибда бекор қилиш чораларини кўриш учун бу ҳақда прокурорга хабар қилишга мажбур. Нотариус прокурорни хабардор қилганлиги тўғрисида тегишли худудий адлия органларини хабардор қиласи.

13-боб. Битимни тасдиқлашни рад қилиш тартиби

51. Қонуннинг 38-моддасига асосан нотариус қуйидаги ҳолларда битимни тасдиқлашни рад этади, агар:

бундай битимни амалга ошириш қонунга зид бўлса;

муомалага лаёқатсиз фуқаро ёхуд зарур ваколатлари бўлмаган вакил битимни тасдиқлашни сўраб мурожаат қилган бўлса;

юридик шахс номидан амалга ошириладиган битим унинг уставида ёки низомида кўрсатилган мақсадларга зид бўлса;

битим қонун талаблариға мувофиқ бўлмаса;

битимни тасдиқлаш учун тақдим этилаётган хужжатлар қонун хужжатлари талаблариға мувофиқ бўлмаса.

Шунингдек, битимни тасдиқлаш учун тўловни тўламаслик битимни тасдиқлашни рад этиш учун асос ҳисобланади.

Битимни тасдиқлаш рад этилган тақдирда битимни тасдиқлашни рад этиш ҳақида нотариус мурожаат қилинган кундан бошлаб уч кундан кечиктирмасдан қарор чиқаради.

Нотариус битимни тасдиқлаш тўғрисидаги мурожаати рад этилган шахснинг илтимосига биноан рад этиш сабабини ёзма равишда баён этиши ва рад этиш устидан шикоят қилиш тартибини тушунтириб бериши лозим.

52. Нотариус битимни тасдиқлашни рад этганда тўланган давлат божи, герб йигими ҳамда хуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилади.

14-боб. Хужжатларни нотариал идорада саклаш ва нотариал архивга топшириш

53. Қонуннинг 10-моддасига асосан, нотариал идора нотариал иш юритиши хужжатлари ва материалларининг бут сакланишини таъминлаши, ўз нотариал архивини юритиши шарт.

Нотариал иш юритиш хужжатлари ва материаллари уч йил ўтгач адлия бошқармалари ҳузуридаги идоравий нотариал архивларга (кейинги ўринларда – нотариал архив) топширилиши керак.

Нотариал расмийлаштирилган битимнинг электрон нусхаси Тизимда сақланади ва электрон архив шакллантириб борилади.

54. Битимлар йигмажиллари нотариал идора архивига топширилишига қадар чангдан, қуёш нури таъсиридан ҳимоялайдиган ва уларнинг яхши сақланишини таъминлайдиган шкафларда туради.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёни қайд этилган аудио ва видеоёзув файлни нотариал ҳаракатга Тизим томонидан берилган реестр рақами билан номланади ва электрон ахборот ташувчи манбаларда сақланади.

Календарь йил якунида аудио ва видеоёзувлар файллари нусхалари DVD дискларга ёзилади ҳамда нотариал идоранинг темир жавони ёки сейфларида алоҳида сақланади.

Электрон ахборот ташувчи жисмларда ёки DVD дискларда сақланаётган аудио ва видеоёзувлар файллари нотариус ишдан бўшаганда ёки бошқа ишга ўtkазилганда текшириб кўрилган ҳолда далолатнома асосида қабул қилиниб, янги тайинланган ёки вазифаси юклатилган нотариусга топширилади.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёнини қайд этилган аудио ва видеоёзувлар файллари белгиланган тартибда нотариал ҳаракатлар йигма жиллари билан идоравий нотариал архивларга топширилиши керак.

55. Йигмажиллардан бирон-бир хужжат олиш ва беришга йўл қўйилмайди.

56. Календарь йил тугаши билан масъул шахс йигмажилларни нотариал идора архивида сақлаш учун тайёрлайди.

Йигмажилддаги хужжатлар туркумлаштирилади, расмийлаштирилади, тартибга келтирилиб, муқоваланади ва тикилади.

Йигмажилд охирида алоҳида тоза варажқа тикилган варажлар сони ёзилади. Ушбу варажқа масъул шахс ва нотариуснинг имзолари ҳамда нотариуснинг муҳри қўйилади.

Йигмажилд муқовасидаги сана хужжатлар йигмажилдини юритиш бошланган ва тугалланган кун, ой ва йилга мувофиқ келиши керак.

57. Нотариал идора хужжатлар ва материалларни нотариал архивга топширишидан олдин масъул шахс уларни тайёр ҳолга келтиради.

58. Нотариал идора томонидан хужжатлар ва материаллар нотариал архивга топширилаётганда, уларнинг бутлигини кўриб чиқиш адлия бошқармасининг доимий фаолият олиб борувчи эксперт комиссияси томонидан амалга оширилади.

59. Эксперт комиссияси хужжатлар ва материалларни кўриб чиқишда архив иши тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига риоя қиласи.

60. Эксперт комиссияси томонидан ҳужжатлар нотариал архивга топширилиши лозим деб топилганда, икки нусхада топшириш-қабул қилиш далолатномаси тузилади.

Далолатномада топширилаётган ҳужжатлар рўйхати тўлиқ кўрсатилиши шарт. Далолатнома эксперт комиссияси аъзолари ва нотариал идорада раҳбарлик қилувчи нотариус томонидан имзоланади ҳамда унга нотариуснинг гербли мухри қўйилади.

61. Битимлар йигмажилдлари улар тасдиқланган вақтдан бошлаб нотариал архивда 75 йил мобайнида сақланади.

15-боб. Якуний қоидалар

62. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан уни кўрсатишнинг ҳар қандай босқичида бош тортиш хукуқига эга. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан бош тортганда унинг мурожаати кўрмасдан қолдирилади. Бунда битимни тасдиқлаш учун тўланган тўловлар қайтарилади.

63. Нотариус ўз фаолиятини амалга ошириши натижасида олинган мурожаат қилувчилар ҳақидаги маълумотларнинг сир сакланишини таъминлаши керак.

64. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари ҳамда Нотариал палата ва унинг ҳудудий бошқармалари ушбу Регламент талаблари ижроси бўйича нотариал фаолият устидан доимий назоратни ва мониторингни амалга оширадилар.

65. Мурожаат қилувчи давлат органлари ва бошқа ташкилотлар ходимларининг хатти-ҳаракатлари юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда шикоят қилиши мумкин.

66. Мазкур Регламент талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

Нотариуслар томонидан автомототранспорт
воситаларини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги
битимларни тасдиқлашнинг маъмурий регламентига
ИЛОВА

Автомототранспорт воситаларини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни
тасдиқлаш бўйича давлат хизматини кўрсатиш
СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	<p>1. Автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимларни тасдиқлаш учун нотариал идорага ўзи келиб ёки электрон тизим (ЯИДХП ёки E-notarius.uz ахборот портали) орқали мурожаат қилиш.</p> <p>2. Мазкур Регламентда келтирилган тегишли хужжатларни нотариусга тақдим қилиш.</p>	<p>1. Хоҳишига кўра.</p> <p>2. Мурожаат қилингандан.</p>
2-босқич	Нотариус	<p>1. Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва ҳуқуқ лаёқатини аниқлаш.</p> <p>2. Тақдим этилган хужжатларни ўрганиб чиқиши, Тизим орқали тақиқ ёки хатлов мавжуд эмаслигини текшириш.</p>	<p>1. Мурожаат қилувчи нотариал идорага келгандан.</p> <p>2. Автоматик тарзда.</p>
3-босқич	Нотариус	<p>1. Битим лойиҳасини тайёрлаш ва лойиҳани битим тарафларига ўқиб бериш ҳамда битим мазмунини тарафларга тушунтириш.</p> <p>2. Битим ва битим тарафлари ҳақидаги маълумотларни Тизимга киритиши.</p>	Хужжатлар тўлиқ ўрганиб чиқилгандан 30 дакиқа ичida
4-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	Нотариал ҳаракат учун давлат бози, герб йигими ҳамда ҳукукий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар учун тўловларни амалга ошириш.	Тўлов амалга оширилган вақтда
5-босқич	Нотариус	Тўлов микдори ва тасдиқлаш коди киритилган “SMS” хабарнома юбориш ва хабарномада келтирилган тасдиқлаш кодини Тизимга киритиши.	Тўлов амалга оширилган вақтда

6-босқич	Нотариус	<p>1. Автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битимни нотариал тасдиқлаш.</p> <p>2. Автомототранспорт воситасини бошқа шахсга ўтказиш ҳақидаги битим тўғрисидаги маълумотларни Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги органларига ҳисобга қўйиш учун Тизим орқали юбориш.</p>	1-5-босқичлар тўлиқ амалга оширилганда 15 дақиқа ичida
----------	----------	--	--

Вазирлар Маҳкамасининг
2020 йил 18 ноябр даги 726-сон қарорига
3-илова

**Нотариуслар томонидан мол-мулкни гаровга (ипотекага) қўйиш
тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлашнинг
МАЪМУРИЙ РЕГЛАМЕНТИ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Регламент нотариуслар томонидан мол-мулкни гаровга (ипотекага) қўйиш тўғрисидаги шартномаларни (кейинги ўринларда – шартнома) тасдиқлаш тартибини белгилайди.

2. Нотариуслар томонидан шартнома нотариал идора биносида ёки мурожаат қилувчиларнинг талабига кўра сайёр тартибда расмийлаштирилади.

Шартнома нотариал идора биносидан ташқарида бажарилса, хужжатнинг тасдиқловчи ёзувида шартнома расмийлаштирилган жойнинг манзили кўрсатилади ва шартномани расмийлаштириш ҳамда имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеога қайд этилади.

Шартномани расмийлаштириш жараёнини аудио ва видеода қайд этишда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи шахслар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт. Бунда, нотариус томонидан қандай турдаги нотариал ҳаракат амалга оширилаётганлиги, нотариал ҳаракат мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан овоз чиқариб тарафларга тушунтириб берилганлиги ҳамда хужжат матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва уларнинг асл мақсадига мувофиқлигини тасдиқлаган ҳолда имзолаш ҳамда бармоқ изларини “Нотариус” автоматлаштирилган ахборот тизими (кейинги ўринларда – Тизим)да сканер қилиш жараёни тўлиқ аудио ва видеода қайд этилиши лозим.

3. “Нотариат тўғрисида”ги Конуннинг (кейинги ўринларда – Конун) 11-моддасига асосан Ўзбекистон Республикасида нотариал ҳаракатлар давлат тилида амалга оширилади. Расмийлаштирилган хужжат матни фуқароларнинг талабига биноан нотариус томонидан рус тилида ёки имкон бўлса, бошқа мақбул тилда берилади.

Агар шартнома мурожаат қилган шахс тушунмаган ёки яхши билмаган тилда бажарилса, унда хужжат матни нотариус ёки мурожаат қилган шахс таклиф этган таржимон томонидан оғзаки таржима қилиниши мумкин. Бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувида ким томонидан таржима қилинганлиги, шахсини тасдиқлайдиган хужжатнинг номи, унинг рақами, берилган санаси ва шу хужжатни берган органнинг номи ҳамда матн мазмуни тушунтирилганлиги кўрсатилиши керак. Бундай ҳолда мурожаат қилган шахс ўзи биладиган тилда исми, фамилияси, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо қўяди.

4. Шартномани тасдиқлаш ушбу Регламентга иловага мувофиқ схема бўйича амалга оширилади.

2-боб. Мурожаат қилиш тартиби

5. Мурожаат қилувчи шартномани расмийлаштириш учун нотариал идорага ўзи келиб мурожаат қиласи ёки нотариус хизматидан электрон тарзда фойдаланиш учун Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёхуд “E-notarius.uz” ахборот портали орқали (кейинги ўринларда – электрон тармок) рўйхатдан ўтади.

6. Нотариус Тизим орқали келиб тушган электрон мурожаатларни кўриб чиқиши ва белгиланган муддатда мурожаат қилган шахсларни қабул қилиши шарт.

7. Мурожаат қилувчилар электрон тармок орқали нотариус қабулига навбатга ёзилишни, шунингдек шартнома расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни жўнатган ҳолда тегишли шартнома лойиҳасининг олдиндан тайёрлаб қўйилишини сўраб мурожаат қилишлари мумкин.

8. Мурожаат қилувчининг электрон тармок орқали нотариус қабулига ёзилиш бўйича йўлланган мурожаатлари жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини навбатма-навбат қайд қилиш электрон рўйхатига автоматик тарзда қайд қилинади.

9. Мурожаат қилувчининг электрон тармок орқали шартнома расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича йўлланган мурожаатлари уларнинг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланган бўлиши лозим.

Мурожаат бўйича шартнома лойиҳаси нотариус томонидан белгиланган вактда олдиндан тайёрлаб қўйилади.

10. Қуйидаги ҳолларда шартнома расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича электрон тармок орқали йўлланган мурожаатларни кўриб чиқиш рад этилади:

нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотлар тўғри ва тўлиқ тақдим этилмаган бўлса;

тегишли нотариал ҳаракат бўйича мол-мулкка нисбатан тақиқ (хатлов) мавжуд бўлса;

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хузуридаги Мажбурий ижро бюроси (кейинги ўринларда – МИБ) маълумотлар базаси орқали қарздорлик ҳолати текширилиши лозим бўлган ҳолларда қарздорлик аниқланган бўлса;

манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш кечиктириб ёки тўхтатиб турилган бўлса.

3-боб. Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва ҳуқуқ лаёқатини аниқлаш тартиби

11. Мурожаат қилувчи нотариал идорага бевосита ўзи келганда уни нотариус ёрдамчиси қабул қиласи, нотариус ёрдамчиси мавжуд бўлмаганда котиб ёки нотариус стажёри, улар ҳам бўлмаганда нотариус қабул қиласи ва унинг мақсадига аниқлик киритади.

Бунда, нотариус ёрдамчиси (котиб ёки нотариус стажёри) мурожаат қилувчини нотариус қабулига электрон навбатга ёзиб қўяди ва бу ҳақда нотариусни хабардор қиласи, бундан нотариус қабулига навбатга ёзилган мурожаат қилувчилар мавжуд бўлмаган ҳоллар мустасно.

12. Нотариус шартномани расмийлаштиришни сўраб мурожаат қилувчиларнинг (уларнинг қонуний вакилларининг, шунингдек васий ва ҳомийларининг) ва юридик шахс вакилларининг шахсини аниқлайди.

Шартномани расмийлаштиришни сўраб мурожаат қилувчиларнинг шахси қуидаги ҳужжатларга асосан аниқланади:

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти, ҳайдовчилик гувоҳномаси;

16 ёшга тўлмаган фуқаролар – туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;

харбий хизматчилар – ҳарбий қисмлар ва ҳарбий муассасалар қўмондонлиги томонидан бериладиган шахсий гувоҳномалар ёки ҳарбий билетлар (ҳарбий хизматга мажбур фуқароларнинг ҳарбий билети бундан мустасно);

чет эл фуқаролари – уларнинг миллий паспорти (қонун ҳужжатларига мувофиқ чет эл фуқаролари тегишли ички ишлар органлари томонидан рўйхатга олиниши лозим) ёки Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси ёхуд дипломатик паспорти ёки Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилингандигини тасдиқловчи аккредитация карточкаси;

хорижда доимий яшаётган ва консуллик рўйхатида турган фуқаролари – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиш биометрик паспорти;

фуқаролиги бўлмаган шахслар – Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси.

Шартномани расмийлаштиришни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг шахсини ҳамда юридик шахснинг ҳуқуқ лаёқатини аниқлашда нотариус тегишли ахборот ресурсларидан фойдаланади.

13. Нотариус шартномани расмийлаштиришни сўраб мурожаат этган жисмоний шахснинг муомала лаёқатини у билан шахсий мулоқот давомида аниқлайди.

14. Нотариусга мурожаат этган шахснинг руҳий ҳолати бузилганлиги ёки ақли заифлиги оқибатида ўз хатти-ҳаракатларининг аҳамиятини тушуна

олмайди ёки шу ҳаракатларни бошқара олмайди деб ёхуд спиртли ичимликларни ёки гиёхвандлик ва психотроп моддаларни истеъмол қилиши оқибатида ўз оиласини оғир моддий ахволга солиб қўяди деб ҳисоблаш учун асоси бўлсада (шубҳа туғдирсада), аммо шу фуқаронинг муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланганлиги тўғрисида маълумотлар бўлмаса, у нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечикитиради ва суднинг шу шахсни муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топганлиги тўғрисидаги қарори мавжуд ёки мавжуд эмаслигини Тизим орқали текширади.

Нотариус шартномани расмийлаштиришда иштирок этувчи шахсларнинг босим ёки кучли руҳий ҳаяжонланиш остида деб ҳисоблаш учун асоси бўлса (шубҳа туғдирса) нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечикитиради ва зарур ҳолларда хукуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар беради.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиш ҳақида қарор чиқаради. Нотариус ушбу қарордан норози томоннинг судга мурожаат қилиш хукуқини тушунтириши лозим.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишда муомала лаёқати чекланган шахс ҳомийсининг ёзма розилигини талаб этади. Бунда, ҳомийнинг розилиги шартномани тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

15. Юридик шахслар иштирокидаги шартномаларни расмийлаштиришда нотариус томонидан уларнинг хукуқ лаёқати текширилади. Юридик шахсларнинг хукуқ лаёқатини текшириш пайтида юридик шахснинг таъсис хужжатлари билан танишиб чиқиши, шунингдек у қонун хужжатларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилганлигини ҳамда амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлар уларнинг таъсис хужжатларига мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини Тизим орқали текшириши шарт.

Юридик шахснинг таъсис хужжатлари ва юридик шахснинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йигмажилдига тикилади.

16. Шартнома вакил томонидан тузилган тақдирда, унинг ваколати текширилади.

Вакилнинг ваколати унинг номига берилган ишончнома ва (ёки) ваколатини тасдиқловчи бошқа хужжатлар (қарор, умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруқ ва ҳ.к.) билан тасдиқланади.

Нотариус таъсис хужжати бўйича шартномалар тузиш хукуқига эга бўлган юридик шахсларнинг раҳбарларидан шартномалар ва бошқа ҳаракатларни бажариш учун ишончнома талаб қилмайди. Бундай ҳолларда уларнинг мансаб мавқенини тасдиқловчи хужжат талаб қилинади.

Вакил томонидан тақдим этилган ишончнома шубҳа туғдирган тақдирда, нотариус уни тасдиқлаган тегишли мансабдор шахс (ташкилот) орқали тегишли равишда текшириши лозим. Нотариал тасдиқланган ишончноманинг бекор бўлган ёки бўлмаганлиги ҳақидаги маълумот Тизим орқали текширилади.

4-боб. Вояга етмаган, муомала лаёқати чекланган ва муомалага лаёқатсиз шахслар иштирокида шартномани тасдиқлаш тартиби

17. Ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаганлар (кичик ёшдаги болалар) учун шартномани уларнинг номидан фақат ота-онаси, фарзандликка олувчилари ёки васийлари тузиши мумкин.

Васийлик суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаро номидан шартномаларни унинг васийси амалга оширади.

Ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганлар шартномаларни ўз ота-оналари, фарзандликка олувчилари ёки ҳомийларининг ёзма розилиги билан тузадилар. Бундай шартномаларни тузища ота-онанинг ҳар иккисининг розилиги талаб қилинади. Бунда ота-онанинг розилиги шартномани тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Ҳомийлик суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқати чекланган деб топилган фуқаро шартномаларни ҳомийнинг ёзма розилиги билангина амалга оширади. Бунда ҳомийнинг розилиги шартномани тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Васий ва ҳомий, уларнинг эри (хотини) ва яқин қариндошлари васийлик ва ҳомийликдаги шахс билан шартномалар тузишга, шунингдек васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахс билан васий ёки ҳомийнинг эри (хотини) ва яқин қариндошлари ўртасидаги суд ишларини юритища васийлик ёки ҳомийликдаги шахснинг вакили бўлишга ҳақли эмас.

Ота-оналар, фарзандликка олувчилар, ҳомийлик ва васийлик қилувчилар қандайдир сабабларга кўра (хизмат сафарида бўлиш, бошқа жойда яшashi ва х.к.) шартномани тасдиқлашга розилик бера олмасалар, шартнома васийлик ва ҳомийлик органи вакилининг иштирокида тасдиқланиши мумкин. Бу ҳолда “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конунининг 37-моддаси талабларига риоя этилади.

Ота-она вафот этганда, ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этилганда, уларнинг ота-оналик ҳуқуқи чекланганда, улар муомалага лаёқатсиз деб топилганда, касал бўлганда, узоқ муддат бўлмаганда, ота-она болаларни тарбиялаш ёки уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишдан бўйин товлаганда, шу жумладан ота-она тарбия, даволаш, ахолини ижтимоий ҳимоялаш муассасалари ва шунга ўхшаш бошқа муассасалардаги боласини олишдан бош тортганда, шунингдек ота-она карамоғидан маҳрум бўлган

бошқа ҳолларда болаларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш васийлик ва ҳомийлик органлари зиммасига юклатилади.

Васийлар васийлик ва ҳомийлик органларининг рухсати билан васийлиқдаги шахс номидан шартнома тузишга ҳақли.

Васийлиқдаги ёки ҳомийлиқдаги шахс номидан ишончнома берилган тақдирда ҳам васийлик ва ҳомийлик органининг рухсати талаб этилади.

5-боб. Кар-соқовлик нуқсони ва кўзи ожиз бўлган шахслар иштирокида шартномани тасдиқлаш тартиби

18. Шартномани расмийлаштиришни сўраб кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшигувчи), кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлган шахс мурожаат қилса ҳамда у саводсиз бўлса, шартномани тасдиқлаш пайтида у билан муомала қила оладиган ва шартноманинг мазмунини унинг хоҳиш-иродасига мувоғиқ эканлигини ўз имзоси билан тасдиқловчи сурдо ёки тифло таржимон ҳозир бўлиши шарт.

Агарда нотариус кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшигувчи) бўлган фуқаролар билан мулоқот қила олса ва кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) фуқаро учун мўлжалланган мослама билан ишлай олса, унда сурдо ёки тифло таржимоннинг иштироки талаб этилмайди. Бу ҳолатда нотариус ўзи томонидан жисмоний нуқсони мавжуд бўлган фуқаролар билан шахсан мулоқот қилганлиги ҳақида шартнома матни ва тасдиқловчи ёзувида ёзиб қўяди.

Мурожаат қилувчи шартномани ўз қўли билан имзолай олмаса, шартнома унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро томонидан имзоланиши мумкин. Бунда, нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг хужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганлиги сабаблари ҳужжат матнига ва тасдиқловчи ёзува ёзиб қўйилиши лозим.

Нотариус мазкур ҳаракатларни амалга оширишда ҳужжатни имзолаган фуқаронинг, сурдо ёки тифло таржимоннинг имзоси ҳақиқийлигини шаҳодатлашни алоҳида нотариал ҳаракат сифатида рўйхатга олмайди.

Бир шахс ҳужжатни имзоловчи фуқаро, сурдо ёки тифло таржимон сифатида нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этишига йўл қўйилмайди.

Сурдо таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси карлар жамияти томонидан ва тифло таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси кўзи ожизлар жамияти томонидан берилган ишончнома ва хизмат гувоҳномаси орқали аниқланади.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшигувчи) бўлган ҳамда муомала лаёқатига эга саводли фуқаро нотариал ҳаракатларни амалга оширишни сўраб мурожаат қилса, шартнома унинг ўзи томонидан ва сурдо таржимон томонидан имзоланиши мумкин.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган, муомала лаёқатига эга бўлган, бироқ сурдо таржимон билан мулокот қила олмайдиган саводли фуқаро ўз имзоси билан шартнома мазмуни ўзининг хоҳиш-иродасига мувофиқ эканлигини нотариус билан ёзма равишда билдирадиган бўлса, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда сурдо таржимоннинг иштироки шарт эмас. Ушбу ёзишмалар шартнома билан бирга тикиб қўйилади.

Мазкур бандда белгиланган тартибда шартномани имзолаш жараёни аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилган ҳолда амалга оширилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли шартномани ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

Таржимон ёки сурдо таржимон ёхуд тифло таржимон хужжат таржимасини нотўғри ёки ёлғон таржима қилганлиги учун қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортилишлари ҳақида нотариус томонидан огоҳлантирилади ва бу ҳақда хужжат матнида кўрсатилади.

6-боб. Шартномани тасдиқлаш учун талаб этиладиган хужжатлар ва уларни кўриб чиқиши тартиби

19. Шартномани тасдиқлаш учун нотариус қуидагиларни талаб қиласи:
гаров (ипотека) нарсасига нисбатан мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжат;
кадастр маълумотномаси (кўчмас мулклар учун);
асосий мажбурият ҳақидаги шартнома (кредит ёки қарз шартномаси, маҳсулот етказиб бериш, контрактация, транспорт экспедицияси ва бошқалар) нусхаси;

гаровга (ипотекага) қўйилган мол-мулкнинг гаровга оловчи ва гаровга қўювчи билан биргаликдаги тузилган баҳолаш далолатномаси ёки баҳоловчи ташкилотнинг хulosasi;

гаровга (ипотекага) қўйилаётган мол-мулк умумий мол-мулкни (эр-хотиннинг биргаликдаги мулки) ташкил этса, барча мулкдорларнинг (эр-хотиннинг) нотариус, Конуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган розилик аризалари;

ипотекага қўйилаётган мол-мулк хусусийлаштирилган турар жой бўлса Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлигининг ҳудудий органларидан (Тошкент шаҳрида – “Тошкент шаҳар уй-жойларга давлат ордерлари ва маълумотномалар бериш маркази” давлат унитар корхонасидан) олинган турар жойни хусусийлаштиришга розилик берган шахслар тўғрисида маълумотнома;

хусусийлаштиришда қатнашиб розилик берган шахсларнинг нотариус, Қонуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган розилик аризалари;

vasiylikdagi shahsga qaraшли бўлган kўchmas mulk bir yildan ortiq bўlmagan muddatga garovga berilgannda, vasiylik va xomiylik organlarinинг roziliги;

garov (ipoteka) narasasi aшёвий xукуқ бўлган (operativ boшқарuv xукуки, meros қилиб қолдириладиган er участкасига умрбод эгалик қилиш xукуки, er участкасига доимий эгалик қилиш ва undan fойдаланиш xукуки, servitutlar va x.k.) ҳолатда mulkдорнинг roziliги, қонунда ва шартномада назarda тутилган ҳоллар бундан mustasno.

Мазкур банднинг учинчи ва ettingchi hatbosilariida назарда тутилган маълумотнома нотариус томонидан курьерлик хизматидан фойдаланган ҳолда ёки идоралараро elektron xамкорлик йўли билан Tizim orқали automatik тарзда olinadi.

Нотариус томонидан mulk xукукини tasdiqlovchi xujjatlar talab қилиб olinib urgанилгандан sўнг, idoralararo elektron xамкорлик йўли билан automatik тарзда MIB maъlumotlar basasi orқali jismoniy va yuridik shahslarнинг elektr enerqiyasi, tabiiy gaz etkazib bering, sув taъminoti va sув чиқариш xizmatlari, shuningdek, ijro xujjatlari bўyicha қарздорлиги mavjud emasligi tўғrisidagi maъlumotnomalar olinadi. Bunda, tekshiriш ўtkazilgan sana va vaqt kўrsatilgan hamda maxsus QR-kodga ega bўlgan tekshiriш natijalari tўғrisidagi kўchirma chop etiladi va tegishli xujjatlar yifmajildi bilan birga tikiлади.

Notariyal ҳаракатни amalga oshiриш учун notarius томонидан talab қилиб olingan yuridik shahslarнинг taъsis xujjatlarнинг, ular vakillarining vakolatlariini tasdiqlovchi xujjatlarнинг (aniq shartnomani tuzish учун berilgan ishonchnomalaridan tashkari) asl nusxalari notariyal idorada olib қolinmайди.

Юқорида kўrsatilgan xujjatlarнинг nusxalari ularga notariusning “asliga tўғri” degan ustxati ёziliб, olib қolinmайдi.

20. Notariuslar томонидан шартномani tasdiqlash учун takdim этилган xujjatlar kуйидagi ҳollardan kabul қilinmайдi:

кириб ўчирилган ёки қўшимчалар kiritilgan, sўzlari ustiдан chizilgan va izoh berilmagan boшqa tuzatichlari bўlgan, shuningdek қalamda ёzilgan xujjatlar;

bir necha varaqларда баён этилиб, varaqлari raқamlanmagان va ip ўtkazib tikiilmagan xujjatlar, xujjatni berган tashkilot mansabdor shahsinning imzosi va muхri bўlmagan xujjatlar;

факсимиile имзо muхri kўйилган xujjatlar.

21. Тақдим этилган хужжатнинг айнанлигига шубҳа тугилса, нотариус бу хужжатни олиб қолиб, уни экспертизага юборишга ҳақлидир.

Нотариус хужжатни экспертизага юбориш тўғрисида қарор чиқаради ва унда қарор чиқарилган сана, қарор чиқарган нотариуснинг фамилияси, исми ва отасининг исми, нотариал идоранинг номи, хужжатнинг номи, у кимнинг номига берилганлиги, нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун хужжат ким томонидан тақдим этилганлиги (фамилияси, исми, отасининг исми, туар жойи ва шахсини тасдиқловчи хужжат, юридик шахс бўлса унинг номи ва жойлашган ери (почта манзили), СТИР, хужжатни экспертизага юбориш заруратини келтириб чиқарган ҳолатлар, хужжат экспертиза қилиниши учун қаерга (қайси экспертиза муассасасига) юборилаётганлиги ва экспертиза ҳал этиши учун қўйилаётган саволлар кўрсатилади.

Нотариус ўз ташаббуси билан ёки манфаатдор шахсларнинг илтимосига кўра нотариал тасдиқлаб берилган хужжатнинг барча нусхаларига унинг моҳиятини ўзгартирамайдиган қўшимчаларни киритиши ёки унинг аниқ арифметик хатоларинигина тузатиши мумкин.

22. Нотариус амалга оширилаётган шартноманинг ўзи ёки бошқа нотариал идора томонидан манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга ошириши кечикирилганлиги ёки тўхтатиб турилганлиги ҳақидаги маълумотларни Тизим орқали текширади.

23. Шартномани тасдиқлашда нотариус гаров (ипотека) нарсаси бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ва (ёки) хатланмаганлиги Тизим орқали текширилади. Бунда, мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги ҳақидаги маълумотнома чоп этилади ва тегишли хужжатлар йиғмажилди билан бирга тикилади.

24. Агарда гаровга (ипотекага) қўювчига тегишли бўлган мол-мулкка нисбатан тақиқ мавжуд бўлса, шартномани расмийлаштиришда кредиторнинг розилиги олинади.

7-боб. Шартнома лойиҳасини тайёрлаш тартиби

25. Мазкур Регламентнинг 5–24-бандларида келтирилган тегишли хужжатлар талаб қилиб олинган ва маълумотлар текширилганидан сўнг нотариус, нотариус ёрдамчиси, стажёри ёки котиби томонидан шартнома лойиҳаси тайёрланади.

Шартнома лойиҳаси жисмоний ёки юридик шахслар томонидан мустақил тайёрланган ва нотариусга тақдим этилган ҳолларда эса нотариус шартнома лойиҳасининг қонун хужжатларига мувофиқлигини текширади.

Жисмоний ва юридик шахслар томонидан тақдим қилинган шартноманинг лойиҳаси ёки нотариал идорада тузиладиган шартноманинг лойиҳаси қонун хужжатларига зид бўлмаслиги лозим.

26. Шартнома матни аниқ ва равшан ёзилган бўлиши лозим, хужжатнинг мазмунига тааллуқли сана ва муддатлар ҳеч бўлмаганда бир марта сўз билан, хужжатнинг матнида баҳолар кўрсатилса, рақам ҳамда сўз билан ёзилиши,

юридик шахсларнинг номлари эса – уларнинг органлари жойлашган ерларини (почта манзилини) кўрсатган ҳолда қисқартиришларсиз ёзилиши, зарур ҳолларда эса банқдаги ҳисоб рақам ва солиқ тўловчининг идентификация рақами (кейинги ўринларда – СТИР) кўрсатилиши лозим. Фуқароларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, доимий яшаш ёки вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинган (прописка қилинган) манзили тўлиқ кўрсатилган ҳолда ёзилиши, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда чет эл фуқаролари қатнашаётган бўлса, уларнинг фуқаролиги ҳам кўрсатиб ўтилиши керак.

Бунда шартноманинг мазмуни Тизимга аниқ ва тўлиқ киритилиши ҳамда тарафларга тушунтирилиши лозим.

27. Шартномада қўйидагилар кўрсатилади:

у қандай шартнома эканлиги (шартноманинг номи);

шартнома тасдиқланган нотариал идоранинг номи ва жойлашган ери (почта манзили) ва нотариуснинг исми, фамилияси, отасининг исми;

гаровга (ипотекага) олувчи билан гаровга (ипотекага) қўювчи ҳақидаги тўлиқ маълумот, жумладан, тарафлар ёки уларнинг вакилларининг фамилияси, исми, отасининг исми, манзили (ишончнома берилган сана, унинг рақами, ким томонидан берилганлиги ва тасдиқланганлиги) ҳамда шахсни тасдиқловчи хужжатдаги маълумотлар;

турган жойи ва идентификация қилиш учун етарлича тавсифи кўрсатилган ҳолда ипотека нарсаси, унинг баҳоси, моҳияти, миқдори, ипотека билан таъминланадиган мажбуриятни бажариш муддати ва ипотекага қўйилган мол-мулк тарафларнинг қайси бирида турганлиги;

гаров (ипотека) нарсаси бўлган мол-мулк гаровга (ипотекага) қўювчига қайси ҳукуқка кўра тегишли эканлиги ва гаровга (ипотекага) қўювчининг бу ҳукуқини рўйхатдан ўтказган ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри соҳасидаги ваколатли орган номи;

агар гаров (ипотека) нарсаси гаровга (ипотекага) қўювчига ижара ҳукуқи асосида тегишли бўлса, ижара муддати;

гаров (ипотека) нарсасининг баҳолангандиги ҳақидаги маълумот;

гаров (ипотека) билан таъминланадиган мажбурият, унинг суммаси, вужудга келиш асослари ва бажарилиш муддати. Бу мажбурият бирон-бир бошқа шартномага асосланган ҳолларда эса, мазкур шартноманинг тарафлари, тузилган санаси ва жойи;

агар гаров (ипотека) билан таъминланадиган мажбурият суммаси келгусида аниқланиши лозим бўлса, гаров (ипотека) билан таъминланадиган мажбурият суммасини аниқлаш тартиби ва бошқа зарур шартлар;

агар гаров (ипотека) билан таъминланадиган мажбурият қисмларга бўлиб бажарилиши лозим бўлса, тегишли тўловларнинг муддатлари (даврийлиги) ва уларнинг миқдорлари ёки бу миқдорларни аниқлаш имкониятини берадиган шартлар;

мажбурият кўрсатилган муддатда бажарилмаслигининг оқибатлари; гаров (ипотека) нарсасининг навбатдаги гаровга (ипотекага) қўйилган ёки қўйилмаганлиги, бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ва хатланмаганлиги; гаровга (ипотекага) қўювчи билан гаровга (ипотекага) олувчиларнинг хукуқ ва мажбуриятлари; шартнома давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан тузилган деб ҳисобланиши ҳақида маълумот; шартнома нусхаларининг сони; нотариуснинг шартномани тасдиқлаганлиги ҳақида тасдиқловчи ёзув; тарафлар келишувга эришган бошқа маълумотлар; шартноманинг мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан тушунтирилганлиги, шартнома матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва тарафларнинг асл мақсадига мувофиқ келиши.

Кўчмас мулк ва автомототранспорт воситалари билан боғлиқ шартномаларнинг тасдиқловчи ёзуvida гербли (максус) бланканинг (бланкаларнинг) серияси, тартиб рақами ва худудий коди кўрсатилиши лозим.

Қонунда назарда тутилган ҳолларда ундирувни ипотекага қўйилган молмулкка қаратиш нотариал тартибда тасдиқланган келишув асосида ҳал этилиши ҳақидаги маълумот ҳам ушбу шартнома матнида кўрсатиб ўтилиши лозим.

28. Шартнома Тизимга киритилади ҳамда ҳар бир шартнома алоҳида тартиб рақами билан рўйхатга олинади ва нотариус томонидан тасдиқланадиган ёки бериладиган хужжатнинг тасдиқловчи ёзувда кўрсатилади.

Тизимдаги тартиб рақамлари ҳар бир календарь йил бошида биринчи тартиб рақамидан бошланади.

29. Шартномани расмийлаштиришда Тизимга қўйидаги шахсларнинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – ЖШ ШИР) киритилиши шарт:

Ўзбекистон Республикасининг биометрик паспортга эга бўлган фуқаролари;

Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган Ўзбекистон Республикаси худудида вақтинча яшаётган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган 16 ёшга тўлмаган фуқаролар.

16 ёшга тўлмаган фуқароларда ЖШ ШИР мавжуд бўлмагандан Тизимга уларнинг туғилганлик ҳақида гувоҳномасининг серияси ва рақами киритилади.

Мазкур банд талаблари қонун ҳужжатларига мувофиқ яшаш гувоҳномасисиз ва доимий пропискасиз Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан кўчмас мулк сотиб олиш хуқуқига эга бўлган чэт эл фуқароларига нисбатан татбиқ этилмайди.

Юридик шахснинг СТИРИ Тизимга киритилиши шарт.

30. Шартномани тасдиқлашда нотариус гаровга (ипотекага) қўйилган мол-мулкни бошқа шахсга ўтказишга тақиқ қўяди.

31. Гаров нарсасини алмаштириш зарурияти туғилган ҳолларда, гаров нарсаси гаровга (ипотекага) олувчининг розилиги билан алмаштирилади. Нотариус гаровга (ипотекага) олувчининг гаров нарсасини алмаштиришга розилиги ҳақидаги юридик шахснинг ёзма шаклдаги хабарномаси (бошқа тегишли ҳужжатлар), жисмоний шахснинг аризаси асосида гаров нарсасини алмаштириш тўғрисида келишув битимини тасдиқлайди.

Гаров билан таъминланадиган мажбуриятнинг бажарилиш муддатини узайтириш муносабати билан гаров (ипотека) шартномасига ўзгартириш киритиш ҳақида ҳам келишув битим тузилади.

8-боб. Шартномани тасдиқлаш учун тўловларни амалга ошириш тартиби

32. Шартномани тасдиқлашда нотариус томонидан “Давлат божи тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни билан тасдиқланган Давлат божи ставкаларининг миқдорларига асосан давлат божи ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан белгиланадиган Нотариуслар томонидан амалга ошириладиган ҳуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар учун ундириладиган тўловлар миқдорлари доирасида ҳуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ ундирилади.

Шартнома гербли маҳсус бланкада чоп этилган ҳолларда қонун ҳужжатларига мувофиқ герб йигими ундирилади.

Тасдиқланаётган шартнома, шу жумладан шартномани тасдиқлаш учун мурожаат қилган шахс тўғрисидаги маълумотлар Тизимга тўлиқ киритилганидан сўнг нотариал ҳаракат учун ундириладиган тўловлар миқдори Тизимда автоматик равишда ҳисобланади.

Шартнома лойиҳаси тарафларга ўқиб танишиб чиқиш учун тақдим этилгандан кейин Тизим орқали тўлов квитанциялари (инвойс) шартномани тасдиқлаш учун мурожаат қилган шахсга чиқариб берилади ҳамда унинг Тизимга киритилган мобил телефони рақамига тўловларнинг миқдори, нотариал ҳаракатни тасдиқлаш коди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг “ишонч телефони” рақами кўрсатилган SMS хабар йўлланади.

Нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахснинг мобил телефони мавжуд бўлмаганда, истисно тариқасида, Тизимга у томонидан кўрсатилган, нотариал идорага бирга келган бошқа шахснинг мобил телефони рақамини, агар фақат ўзи келган бўлса, нотариуснинг мобил телефони рақамини киритишга рухсат этилади.

Шартнома тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумотлар Тизимга келиб тушгандан ҳамда нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахс нотариал ҳаракатни тасдиқлаш кодини нотариусга берганидан сўнг тасдиқланади.

Тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумот (инвойс) Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йигмажилдига тикилади.

9-боб. Шартномани тарафлар томонидан имзолаш тартиби

33. Тўловлар амалга оширилиб, шартнома лойиҳаси тўлиқ тайёр бўлгандан сўнг, тарафлар шартномани имзолаш учун нотариус хузурига бир вақтда таклиф этилади.

34. Шартнома лойиҳаси тарафларга ўқиб танишиб чиқиш учун тақдим этилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли шартномани ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

35. Шартноманинг барча нусхаларини тарафлар (уларнинг қонуний вакили, васий ёки ҳомийси) фамилияси, исми ва отасининг исмини тўлиқ ёзиб нотариус иштирокида шахсан имзолайдилар.

Агар фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги, саводсизлиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра шартномани ўз қўли билан имзолай олмаса, шартномани унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро имзолаши мумкин, бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг хужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганилиги сабаблари хужжат матнига ва тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўйилиши лозим. Бундай ҳолларда нотариал ҳаракатларни амалга ошириш чоғида аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилади.

Фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра шартномани ўз қўли билан имзолай олмаганида, шартномани унинг топшириғига кўра имзолаган фуқаро, хужжатни таржима қилиб берган таржимон (сурдо ёки тифло таржимон) ва бошқалар ҳам ўзларига маълум бўлган ахборотларни ошкор қилиши тақиқланади.

36. Тарафларнинг камида иккита бармоқлари излари маҳсус мосламаларда сканер қилинади.

Агар мурожаат этувчининг жисмоний нуқсони (бармоқларнинг йўқлиги, бармоқ излари йўқолганлиги ва бошқа) сабабли маҳсус мосламаларда уларнинг бармоқ изларини сканер қилиш имконияти мавжуд бўлмаса нотариал ҳаракатларни имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеоёзув воситаларида қайд этилади ҳамда бу ҳақида шартноманинг тасдиқловчи ёзуvida қайд этилади.

37. Шартноманинг барча нусхаларига нотариус тегишли тасдиқловчи ёзувни ёзиб, Тизимда қайд қилинган тартиб рақамини, ундирилган тўловлар (давлат божи, герб йиғими ҳамда хукуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ) микдорини кўрсатиб имзолайди ва муҳрини қўяди.

38. Шартнома бир неча алоҳида варакларда баён этилган тақдирда, улар маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, вараклари эса рақамланади, хужжатнинг охирги варафи ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, нотариал идоранинг муҳри босилади.

10-боб. Шартномани видеоконференцалоқа режимида тасдиқлаш тартиби

39. Таравилар турли худудларда жойлашган нотариал идорада масофадан туриб видеоконференцалоқа режимида шартномани нотариал тасдиқлаши мумкин ва бундай шартнома уларнинг биргаликдаги иштирокисиз амалга оширилаётган бўлса, бир вақтнинг ўзида таравилар нотариуслар хузурида бўлиши шарт.

Мазкур тартиб асосида барча турдаги шартномаларни тасдиқлаш мумкин. Бу каби шартномаларни тасдиқлашда тегишлилигига қараб битимларни тасдиқлашнинг умумий қоидалари қўлланилади.

Шартномани нотариал тасдиқлаш таравиларнинг тегишли нотариусга бериладиган аризасига асосан амалга оширилади ва ариза нотариал тартибда шаҳодатлантирилмайди.

Бунда шартноманинг биринчи тарафи мурожаат қилган нотариус қуйидаги ҳаракатларни амалга оширади:

шартноманинг биринчи тарафи томонидан тақдим қилинган мулк хукуқини тасдиқловчи хужжат, шахсини тасдиқловчи (шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафининг шахсини тасдиқловчи хужжат нусхаси) ва бошқа хужжатларнинг қонунийлигини ўрганиб чиқади;

видеоконференцалоқа орқали шартномани тасдиқлашда тегишли шартнома карточкасини яратади ва маълумотларни Тизимга киритади;

шартноманинг биринчи тарафи билан ўзаро мулоқотда нотариус томонидан қандай турдаги шартнома тузилаётганлигини, шартноманинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиради, ушбу шартнома мазмунини тарафларнинг асл мақсадига мос келиш-келмаслигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текширади ҳамда хужжат матни билан тарафлар

тўлиқ танишиб, нотариус томонидан овоз чиқарib ўқиб берилган ҳолда шартноманинг биринчи тарафи томонидан имзоланади ҳамда бармоқ изларини сканер қилиш жараёнини видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этади;

тарафлар ҳамда уларнинг ўзаро келишилган бошқа шартлари ҳақидаги маълумотлар асосида шартнома лойиҳасини электрон шаклда тузади;

Тизимда жойлаштирилган шартнома лойиҳасини чоп этади ва шартноманинг тегишли қисмига шартноманинг биринчи тарафига имзо қўйдиради ҳамда бармоқ изларини сканер қилиш жараёнини видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этади ва шартнома билан бирга сақлайди.

Шартномада тасдиқловчи ёзув кўрсатилиши лозим.

Мисол:

Мен Тошкент вилояти, Нурафшон шаҳар, Тинчлик кўчаси, 1-уйда жойлашган, Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасининг нотариуси Р.Г.В., фуқаро Б.А.Г.нинг менинг хузуримда кўйган имзосини ҳақиқийлигини шаҳодатлайман.

Гаровга (ипотекага) кўювчининг шахси аниқланди, муомалага лаёқатлилиги текширилди, яъни шахсий мулоқот давомида унинг муомалага лаёқатлилигига шубҳа туғилмади, нотариал ҳаракатни амалга ошириш давомида унинг муомалага лаёқатсиз эканлиги ҳақида ҳеч қандай маълумотлар мавжуд эмас.

Шартнома гаровга (ипотекага) кўювчининг хоҳиши-иродаси ва амалдаги қонун хужжатлари асосида видеоконференцалоқа орқали масофадан туриб расмийлаштирилаётганлигини тасдиқлайман. Мулк гаровга (ипотекага) кўювчига тегишлилиги текширилди, бу жараён “Нотариус” ААТда видеоконференцалоқа орқали тўлиқ қайд этилди.

Гаровга (ипотекага) кўювчи фуқаро Б.А.Г. томонидан тақдим қилинган мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатларнинг асл нусхалари Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасида сакланади.

Ушбу хужжат, гаров (ипотека) шартномасининг ажralmas қисми ҳисобланиб, мазкур шартнома Тошкент шаҳар, М. Улуғбек тумани, Барака кўчасида жойлашган, М.Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. томонидан видеоконференцалоқа орқали тасдиқланган.

Нотариус шартномани имзолаб, муҳр билан тасдиқлайди ва мулк ҳуқуқини тасдиқловчи хужжатлар ва бошқа хужжатларни сканер қилиб Тизимга жойлаштиради.

Шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафи мурожаат қилган нотариус қуидаги ҳаракатларни амалга оширади:

Тизимга жойлаштирилган шартнома билан боғлиқ хужжатларни юклаб олади ва чоп этади;

Тизим орқали шартноманинг биринчи тарафи мурожаат қилган нотариус билан видеоконференцалоқа орқали видеомулоқот ўрнатади, бунда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи тарафлар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт.

Шунингдек, нотариус шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафига қандай турдаги шартнома тузилаётганлигини, шартноманинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиради, ушбу шартнома мазмунни тарафларнинг асл мақсадига мос келиш-келмаслигини ва қонун талабларига зид келиш-келмаслигини текшириди ҳамда хужжат матнини гаровга (ипотекага) оловчи (ва (ёки) кредит оловчи)га тўлиқ таништириб, овоз чиқариб ўқиб беради. Шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафи томонидан шартнома имзолангандан сўнг, унинг бармоқ изларини сканер қилиш жараёни видеоконференцалоқа орқали Тизимда тўлиқ қайд этилади.

Шартномада тасдиқловчи ёзув кўрсатилиши лозим.

Мисол:

Ушбу шартномани, мен Тошкент шаҳар, М. Улуғбек тумани, Барака кўчасида жойлашган, М. Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. тарафларнинг хоҳиш-иродаси ва амалдаги қонунларга асосан гаровга (ипотекага) қўювчи – Б.А.Г. Нурафшон шаҳар 1-сон ДНИДа бўлган ҳолда видеоконференцалоқа орқали масофадан туриб тасдиқладим. Бу жараён “Нотариус” ААТда видеоконференцалоқа орқали тўлиқ қайд этилди.

Гаровга (ипотекага) қўювчи Б.А.Г.нинг шахси Нурафшон шаҳар 1-сон давлат нотариал идорасининг нотариуси Р.Г.В. томонидан аниқланди ва гаровга (ипотекага) оловчи (ва (ёки) кредит оловчи) А.А.В. (ва (ёки) Э.М.Б.)нинг шахси мен, М.Улуғбек туман 1-сон давлат нотариал идораси нотариуси З.Г.Г. аниқладим.

Гаровга (ипотекага) оловчи (ва (ёки) кредит оловчи)нинг шахси аниқланди, муомалага лаёқатлилиги текширилди, яъни шахсий мулоқот давомида унинг муомалага лаёқатлилигига шубҳа туғилмади, нотариал ҳаракатни амалга ошириш давомида унинг муомалага лаёқатсиз эканлиги ҳақида ҳеч қандай маълумотлар мавжуд эмас.

Электрон шаклда берилган хужжат қоғозда берилган хужжат билан тенг юридик кучга эга.

Тарафлар томонидан имзоланган хужжатлар битта йифмажилд шаклига келтирилади, бунда маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, хужжатнинг охирги варафи ёрлик билан елиманган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади ва тегишли ёзув киритилади.

Яхлит ҳолга келтирилган шартнома шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафи мурожаат қилган нотариус томонидан сканер қилиниб Тизимда шу реестр рақам қайд қилинган карточкага жойлаштирилади.

Шартнома уч нусхада тузилади, бир нусхаси шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафи мурожаат қилган нотариал идорада сақланади ва иккинчи (ва (ёки) учинчи) нусхаси шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафига берилади.

Шартноманинг иккинчи ва (ёки) учинчи тарафига унинг сўровига кўра шартноманинг нусхаси ўзи мурожаат қилган нотариус томонидан чоп этиб берилиши мумкин.

40. Ўзбекистон Республикаси худудида нотариал тасдиқланган аризалар, ижара шартномалари ва ишончномалар асосида нотариал ҳаракатни амалга оширишда жисмоний ва юридик шахслар томонидан ушбу ҳужжатнинг асл нусхаси тақдим этилмасдан, унинг ўрнига нотариал ҳаракатнинг ноёб рақами билан мурожаат қилинганда нотариус томонидан ушбу ҳужжатлар Тизим орқали ноёб рақам ёки мурожаат қилувчининг ЖШ ШИР орқали текширилади ва шу асосда нотариал ҳаракат амалга оширилади.

Ҳужжат ва унинг ноёб рақами шубҳа туғдирган тақдирда нотариус ушбу ҳужжатни тасдиқлаган нотариусга ёки идоравий нотариал архивга мурожаат қилиш орқали маълумотларга аниқлик киритиши мумкин.

Мазкур банднинг қоидалари 2020 йил 1 январдан кейин тасдиқланган ҳужжатларга нисбатан амал қиласди.

11-боб. Шартномани ўзгартириш ва бекор қилиш тартиби

41. Шартномадаги қўшимча ва тузатишлар тегишли шахсларнинг (шартнома иштирокчиларининг) имзосидан олдин изоҳланиши ва тасдиқловчи ёзувнинг охираша нотариуснинг имзосидан олдин тақороран изоҳланиши, нотариуснинг имзоси ва муҳри билан тасдиқланиши керак. Тасдиқловчи ёзувдаги тузатишлар нотариуснинг имзосидан олдин изоҳланиши ва имзоси ҳамда муҳри билан тасдиқланиши керак. Бунда тузатишлар шундай қилиниши керакки, ўчирилган барча сўзларни ва рақамларни бошланғич матнда ўқиш имкони бўлиши лозим.

42. Тасдиқловчи ёзувнинг матни техник воситаларда (компьютерда) ўчирилмасдан аниқ ёзилиши шарт. Очиқ жойларга чизик тортиб қўйилиши, ёзувлар ва бошқа тузатишлар ушбу Регламентнинг 41-банди асосида изоҳланиши керак.

Тасдиқловчи ёзувларини амалга ошириш учун тегишли ёзув матни бўлган штамплар ишлатилиши мумкин.

Тасдиқловчи ёзув тегишли ҳужжатга сифмаган тақдирда, у ҳужжатга бириктириб қўйилган алоҳида қофоз варагида давом эттирилиши ёки тўла баён этилиши мумкин. Бунда ҳужжат матни баён этилган вараклар ва тасдиқловчи ёзув вараклари махсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, ҳужжатнинг охирги вараги ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади.

43. Нотариал тасдиқланган шартномага ўзгартериш ва қўшимчалар киритиш асосий шартномага қўшимча келишув тузиш йўли билан амалга оширилади.

44. Нотариал тасдиқланган шартномани бекор қилиш учун алоҳида келишув тузилади. Агар шартномада бир тараф ёки иккала тараф юридик шахс бўлса, шартномани бекор қилиш вақтида юридик шахснинг ташкилий-хуқуқий шаклига қараб шартномани бекор қилиш ҳақидаги қарори (кредит комиссиясининг қарори, умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруғи ва х.к.) олинади. Шартноманинг барча нусхаларига шартнома бекор қилинганлиги ҳақида ёзиб қўйилади ҳамда унга нотариуснинг имзоси ва муҳри қўйилади ҳамда Тизимга бу ҳақида маълумот киритилади. Шартноманинг тарафларга берилган нусхаларини тақдим этиш имкони бўлмаган (йўқолган ёки бошқа) ҳолларда бу ҳақида ариза олинади.

Шартномани бекор қилишда шартнома предмети кўчмас мулк бўлиб давлат рўйхатидан ўтказилган тақдирда, Тизим орқали ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри соҳасидаги ваклоатли органнинг бино ва иншоотларнинг таркиби ва тегишлилиги тўғрисидаги белгиланган намуна даги маълумотномаси олинади ҳамда кўчмас мулкни бошқа шахсга ўтказиш тақиқланмаганлиги ёки хатланмаганлиги текширилади.

Шартномани бекор қилишда, агар мулк эр-хотиннинг биргаликдаги мулки бўлса, нотариус улардан иккинчисининг (мулк оловчининг) шартномани бекор қилишга рози эканлиги тўғрисидаги нотариус, Қонуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган аризасини талаб қиласди.

Нотариус шартномани ҳақиқий эмас деб топганлиги тўғрисидаги суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори, ажримини олган тақдирда, бу ҳақда шартноманинг нотариал идора йиғмажилларида сақланадиган асл нусхасига тегишли ёзув киритади, ўз имзоси ва муҳрини кўяди ва Тизимга маълумот киритади.

Шартнома суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилганда ёки тарафларнинг келишувига кўра бекор қилинганда нотариал идорада сақланаётган шартнома предметига оид мулк хуқуқини тасдиқловчи хужжатнинг ксеронусхасини қолдириб, асл нусхасини мулқдорга ёки унинг меросхўрларига ёхуд вакилларига қайтариб беради. Нотариал идорада қолган шартноманинг ксеронусхасига унинг қайтарилганлиги ҳақида хужжатни олган шахс имзо қўяди. Шартноманинг асл нусхаси меросхўрларга берилган тақдирда, уларнинг меросхўр эканлигини тасдиқловчи тегишли хужжатлар текширилади ва уларнинг ксеронусхалари нотариал идорада қолдирилади.

Шартнома бекор қилинган вақтда тўланган давлат божи, герб йиғими ҳамда хуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилмайди.

45. Нотариус йўл қўйган хатоси натижасида ўзи расмийлаштирган шартноманинг нотўрилигини билиб қолган тақдирда, у ана шу шартномани белгиланган тартибда бекор қилиш чораларини кўриш учун бу ҳақда прокурорга хабар қилишга мажбур. Нотариус прокурорни хабардор қилганлиги тўғрисида тегишли ҳудудий адлия органларини хабардор қиласи.

12-боб. Шартномани тасдиқлашни рад қилиш тартиби

46. Конуннинг 38-моддасига асосан нотариус куйидаги ҳолларда шартномани тасдиқлашни рад этади, агар:

бундай шартномани амалга ошириш қонунга зид бўлса;

муомалага лаёқатсиз фуқаро ёхуд зарур ваколатлари бўлмаган вакил шартномани тасдиқлашни сўраб мурожаат қилган бўлса;

юридик шахс номидан амалга ошириладиган шартнома унинг уставида ёки низомида кўрсатилган мақсадларга зид бўлса;

шартнома қонун талабларига мувофиқ бўлмаса;

шартномани тасдиқлаш учун тақдим этилаётган хужжатлар қонун хужжатлари талабларига мувофиқ бўлмаса.

Шунингдек, шартномани тасдиқлаш учун тўловни тўламаслик шартномани тасдиқлашни рад этиш учун асос ҳисобланади.

Шартномани тасдиқлаш рад этилган тақдирда шартномани тасдиқлашни рад этиш ҳақида нотариус мурожаат қилинган кундан бошлаб уч кундан кечиктирасдан қарор чиқаради.

Нотариус шартномани тасдиқлаш тўғрисидаги мурожаати рад этилган шахснинг илтимосига биноан рад этиш сабабини ёзма равишда баён этиши ва рад этиш устидан шикоят қилиш тартибини тушунтириб бериши лозим.

47. Нотариус шартномани тасдиқлашни рад этганда тўланган давлат божи, герб йифими ҳамда ҳукуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилади.

13-боб. Хужжатларни нотариал идорада сақлаш ва нотариал архивга топшириш

48. Конуннинг 10-моддасига асосан, нотариал идора нотариал иш юритиш хужжатлари ва материалларининг бут сақланишини таъминлаши, ўз нотариал архивини юритиши шарт.

Нотариал иш юритиш хужжатлари ва материаллари уч йил ўтгач адлия бошқармалари хузуридаги идоравий нотариал архивларга (кейинги ўринларда – нотариал архив) топширилиши керак.

Нотариал расмийлаштирилган шартноманинг электрон нусхаси Тизимда сақланади ва электрон архив шакллантириб борилади.

49. Шартномалар йиғмажиллари нотариал идора архивига топширилишига қадар чангдан, қуёш нури таъсиридан ҳимоялайдиган ва уларнинг яхши сақланишини таъминлайдиган шкафларда туради.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёни қайд этилган аудио ва видеоёзув файлни нотариал ҳаракатга Тизим томонидан берилган реестр рақами билан номланади ва электрон ахборот ташувчи жисмларда сақланади.

Календарь йил якунида аудио ва видеоёзувлар файллари нусхалари DVD дискларга ёзилади ҳамда нотариал идоранинг темир жавони ёки сейфларида алоҳида сақланади.

Электрон ахборот ташувчи жисмларда ёки DVD дискларда сақланаётган аудио ва видеоёзувлар файллари нотариус ишдан бўшаганда ёки бошқа ишга ўтказилганда текшириб кўрилган ҳолда далолатнома асосида қабул қилиниб, янги тайинланган ёки вазифаси юклатилган нотариусга топширилади.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёнини қайд этилган аудио ва видеоёзувлар файллари белгиланган тартибда нотариал ҳаракатлар йиғма жиллари билан идоравий нотариал архивларга топширилиши керак.

50. Йиғмажиллардан бирон-бир хужжат олиш ва беришга йўл қўйилмайди.

51. Календарь йил тугаши билан масъул шахс йиғмажилларни нотариал идора архивида сақлаш учун тайёрлайди.

Йиғмажилддаги хужжатлар туркумлаштирилади, расмийлаштирилади, тартибга келтирилиб, муқоваланади ва тикилади.

Йиғмажилд охирида тоза вараққа тикилган варақлар сони ёзилади. Ушбу вараққа масъул шахс ва нотариуснинг имзолари ҳамда нотариуснинг мухри қўйилади.

Йиғмажилд муқовасидаги сана хужжатлар йиғмажилдини юритиш бошланган ва тугалланган кун, ой ва йилга мувофиқ келиши керак.

52. Нотариал идора хужжатлар ва материалларни нотариал архивига топширишидан олдин масъул шахс уларни тайёр ҳолга келтиради.

53. Нотариал идора томонидан хужжатлар ва материаллар нотариал архивига топширилаётганда, уларнинг бутлигини кўриб чиқиш адлия бошқармасининг доимий фаолият олиб борувчи эксперт комиссияси томонидан амалга оширилади.

54. Эксперт комиссияси хужжатлар ва материалларни кўриб чиқиша архив иши тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига риоя қиласи.

55. Эксперт комиссияси томонидан хужжатлар нотариал архивига топширилиши лозим деб топилганда, икки нусхада топшириш-қабул қилиш далолатномаси тузилади.

56. Далолатномада топширилаётган хужжатлар рўйхати тўлиқ кўрсатилиши шарт. Далолатнома эксперт комиссияси аъзолари ва нотариал

идорада раҳбарлик қилувчи нотариус томонидан имзоланади ҳамда унга нотариуснинг гербли мухри қўйилади.

57. Шартномалар йиғмажиллари улар тасдиқланган вақтдан бошлаб нотариал архивда 75 йил мобайнида сақланади.

14-боб. Якуний қоидалар

58. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан уни кўрсатишнинг ҳар қандай босқичида бош тортиш ҳуқуқига эга. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан бош тортганда унинг мурожаати кўрмасдан қолдирилади. Бунда, шартномани тасдиқлаш учун тўланган тўловлар қайтарилади.

59. Нотариус ўз фаолиятини амалга ошириши натижасида олинган мурожаат қилувчилар ҳақидаги маълумотларнинг сир сақланишини таъминлаши керак.

60. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари ҳамда Нотариал палата ва унинг ҳудудий бошқармалари ушбу Регламент талаблари ижроси бўйича нотариал фаолият устидан доимий назоратни ва мониторингни амалга оширадилар.

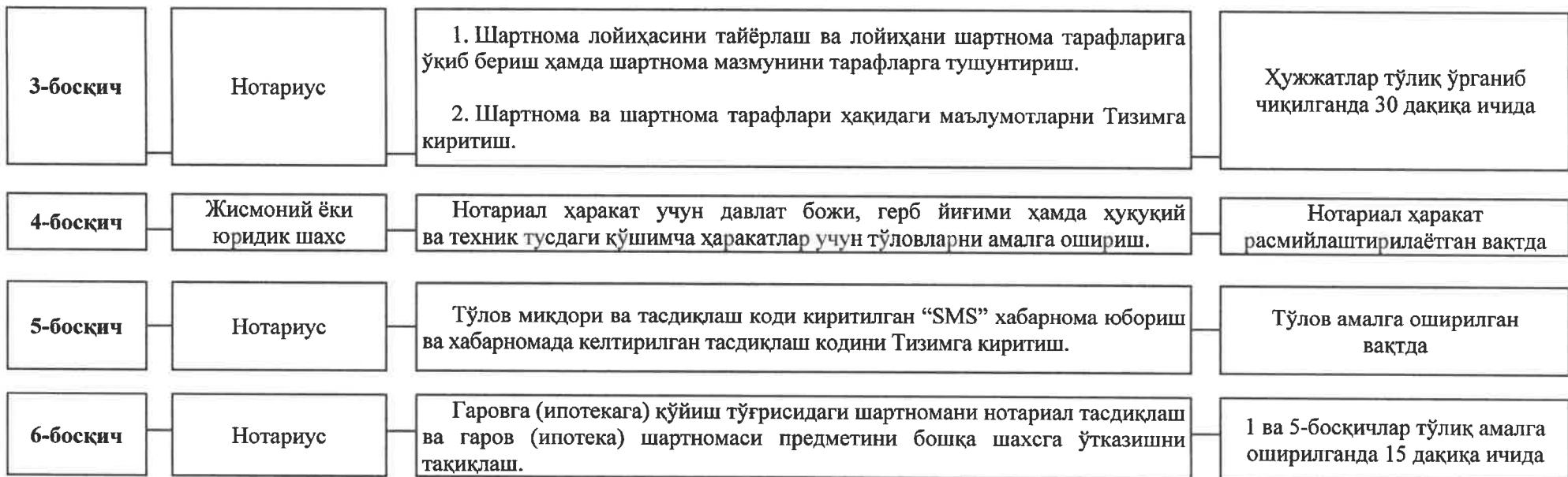
61. Мурожаат қилувчи давлат органлари ва бошқа ташкилотлар ходимларининг хатти-ҳаракатлари юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда шикоят қилиши мумкин.

62. Мазкур Регламент талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

Нотариуслар томонидан мол-мулкни гаровга (ипотекага)
қўйиш тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлашнинг
маъмурий регламентига
ИЛОВА

**Нотариуслар томонидан мол-мулкни гаровга (ипотекага) қўйиш тўғрисидаги шартномаларни
тасдиқлаш бўйича давлат хизматини кўрсатиш
СХЕМАСИ**

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	<ol style="list-style-type: none">Гаровга (ипотекага) қўйиш тўғрисидаги шартномаларни тасдиқлаш учун нотариал идорага ўзи келиб ёки электрон тизим (ЯИДХП ёки E-notarius.uz ахборот портали) орқали мурожаат қилиш.Мазкур Регламентда келтирилган тегишли ҳужжатларни нотариусга тақдим қилиш.	<ol style="list-style-type: none">Хохишига кўра.Мурожаат қилингандан.
2-босқич	Нотариус	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва ҳукуқ лаёқатини аниқлаш.Тақдим этилган ҳужжатларни ўрганиб чиқиш, Тизим орқали тақиқ ёки хатлов мавжуд эмаслигини текшириш.Кадастрг маълумотлари ҳамда ипотекага қўйилаётган мол-мулк хусусийлаштирилган турар жой бўлса Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлигининг худудий органларидан (Тошкент шаҳрида — “Тошкент шаҳар уй-жойларга давлат ордерлари ва маълумотномалар бериш маркази” давлат унитар корхонасидан) олинган турар жойни хусусийлаштиришга розилик берган шахслар тўғрисида маълумотнома олиш.	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчи нотариал идорага келгандан.Автоматик тарзда.Агар маълумотлар: курьерлик хизмати орқали олинса – бир соат ичida; идоралараро электрон тизим орқали олинса – зудлик билан реал вакт режимида.

Вазирлар Маҳкамасининг
2020 йил 18 ноябр даги 726 -сон қарорига
4-илова

Нотариуслар томонидан ишончномаларни тасдиқлашнинг МАЪМУРИЙ РЕГЛАМЕНТИ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Регламент нотариуслар томонидан ишончномаларни (кейинги ўринларда – битим) тасдиқлаш тартибини белгилайди.

2. Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатлар нотариал идора биносида ёки мурожаат қилувчиларнинг талабига кўра сайёр тартибда расмийлаштирилади.

Нотариал ҳаракатлар нотариал идора биносидан ташқарида бажарилса, ҳужжатнинг тасдиқловчи ёзувида битим расмийлаштирилган жойнинг манзили қўрсатилади ва ишончномани расмийлаштириш ҳамда имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеога қайд этилади.

Битимни расмийлаштириш жараёнини аудио ва видеога қайд этишда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи шахслар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт. Бунда, нотариус томонидан қандай турдаги нотариал ҳаракат амалга оширилаётганлиги, нотариал ҳаракат мазмuni, аҳамияти нотариус томонидан овоз чиқариб тарафларга тушунтириб берилганлиги ҳамда хужжат матни билан тарафлар тўлиқ танишганлиги ва уларнинг асл мақсадига мувофиқлигини тасдиқлаган ҳолда имзолаш ҳамда бармоқ изларини “Нотариус” автоматлаштирилган ахборот тизими (кейинги ўринларда – Тизим)да сканер қилиш жараёни тўлиқ аудио ва видеога қайд этилиши лозим.

3. “Нотариат тўғрисида”ги Қонуннинг (кейинги ўринларда – Қонун) 11-моддасига асосан Ўзбекистон Республикасида нотариал ҳаракатлар давлат тилида амалга оширилади. Расмийлаштирилган хужжат матни фуқароларнинг талабига биноан нотариус томонидан рус тилида ёки имкон бўлса, бошқа мақбул тилда берилади.

Агар ишончнома мурожаат қилган шахс тушунмаган ёки яхши билмаган тилда бажарилса, унда хужжат матни нотариус ёки мурожаат қилган шахс таклиф этган таржимон томонидан оғзаки таржима қилиниши мумкин. Бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувида ким томонидан таржима қилинганлиги, шахсини тасдиқлайдиган хужжатнинг номи, унинг рақами, берилган санаси ва шу хужжатни берган органнинг номи ҳамда матн мазмuni тушунтирилганлиги қўрсатилиши керак. Бундай ҳолда мурожаат қилган шахс ўзи биладиган тилда исми, фамилияси, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо қўяди.

4. Ишончномани тасдиқлаш ушбу Регламентга иловага мувофиқ схема бўйича амалга оширилади.

2-боб. Мурожаат қилиш тартиби

5. Мурожаат қилувчи нотариал идорага ўзи келиб ёзма ариза билан ёки Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёхуд “E-notarius.uz” ахборот портали орқали (кейинги ўринларда – электрон тармоқ) рўйхатдан ўтган ҳолда электрон тарзда мурожаат киласди.

6. Мурожаат қилувчи электрон тармоқ орқали нотариус қабулига навбатга ёзилишни, шунингдек ишончномани тасдиқлаш учун зарур бўлган маълумотларни жўнатган ҳолда тегишли хужжат лойихасининг олдиндан тайёрлаб қўйилишини сўраб мурожаат қилиши мумкин.

7. Мурожаат қилувчининг электрон тармоқ орқали нотариус қабулига ёзилиш бўйича йўлланган мурожаатлари Тизимдаги жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини навбатма-навбат қайд қилиш электрон рўйхатига автоматик тарзда қайд қилинади.

8. Нотариус Тизим орқали келиб тушган электрон мурожаатларни кўриб чиқиши ва белгиланган муддатда мурожаат қилган шахсларни қабул қилиши шарт.

9. Мурожаат қилувчи томонидан электрон тармоқ орқали ишончномани тасдиқлаш учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича йўлланган мурожаатлар уларнинг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланган бўлиши лозим.

Мурожаат бўйича тегишли хужжат лойихаси нотариус томонидан белгиланган вактда олдиндан тайёрлаб қўйилади.

10. Қуйидаги ҳолларда нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун тегишли хужжатларнинг олдиндан тайёрлаб қўйилиши бўйича электрон тармоқ орқали йўлланган мурожаатларни кўриб чиқиш рад этилади:

нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотлар тўғри ва тўлиқ тақдим этилмаган бўлса;

тегишли нотариал ҳаракат бўйича мол-мулкка нисбатан тақиқ (хатлов) мавжуд бўлса;

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси (кейинги ўринларда – МИБ) маълумотлар базаси орқали қарздорлик ҳолати текширилиши лозим бўлган ҳолларда қарздорлик аниқланган бўлса;

манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш кечиктириб ёки тўхтатиб турилган бўлса.

3-боб. Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва ҳуқуқ лаёқатини аниқлаш тартиби

11. Мурожаат қилувчи нотариал идорага бевосита ўзи келганда уни нотариус ёрдамчиси (нотариус ёрдамчиси мавжуд бўлмаган ҳолларда, нотариал идора котиби ёки нотариус стажёри), улар ҳам бўлмаганда нотариус қабул қиласи ва унинг мақсадига аниқлик киритади.

Бунда, нотариус ёрдамчиси (нотариал идора котиби ёки нотариус стажёри) мурожаат қилувчини нотариус қабулига навбатга ёзиб қўяди ва бу ҳақда нотариусни хабардор қиласи, бундан нотариус қабулига навбатга ёзилган мурожаат қилувчилар мавжуд бўлмаган ҳоллар мустасно.

12. Нотариус мурожаат қилувчиларнинг (уларнинг қонуний вакилларининг, шунингдек васий ва ҳомийларининг) ва юридик шахс вакилларининг шахсини аниқлайди.

Мурожаат қилувчиларнинг шахси қуйидаги хужжатларга асосан аниқланади:

Ўзбекистон фуқароларининг шахси – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти, ҳайдовчилик гувоҳномаси;

16 ёшига тўлмаган фуқароларнинг шахси – туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;

ҳарбий хизматчиларнинг шахси – ҳарбий қисмлар ва ҳарбий муассасалар қўмондонлиги томонидан бериладиган шахсий гувоҳномалар ёки ҳарбий билетлар (ҳарбий хизматга мажбур фуқароларнинг ҳарбий билети бундан мустасно);

чет эл фуқароларининг шахси – уларнинг миллий паспорти (қонун хужжатларига мувофиқ чет эл фуқаролари тегишли ички ишлар органлари томонидан рўйхатга олиниши лозим) ёки Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси ёхуд дипломатик паспорти ёки Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилинганлигини тасдиқловчи аккредитация карточкаси;

хорижда доимий яшаётган ва консуллик рўйхатида турган Ўзбекистон фуқароларининг шахси – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиш биометрик паспорти;

фуқаролиги бўлмаган шахслар учун – Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси.

Мурожаат қилувчи фуқаронинг шахсини ҳамда юридик шахснинг ҳуқуқ лаёқатини аниқлашда нотариус тегишли ахборот ресурсларидан фойдаланади.

13. Нотариус мурожаат этувчи жисмоний шахснинг муомала лаёқатини у билан шахсий мулокот давомида аниқлайди.

14. Нотариусга мурожаат этувчи шахснинг руҳий ҳолати бузилганлиги ёки ақли заифлиги оқибатида ўз хатти-ҳаракатларининг аҳамиятини тушуна

олмайди ёки шу ҳаракатларни бошқара олмайди деб ёхуд спиртли ичимликларни ёки гиёхвандлик ва психотроп моддаларни истеъмол қилиши оқибатида ўз оиласини оғир моддий ахволга солиб қўяди деб ҳисоблаш учун асоси бўлсада (шубҳа туғдирсада), аммо шу фуқаронинг муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланганлиги тўғрисида маълумотлар бўлмаса, у нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечиктиради ва суднинг шу шахсни муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топганлиги тўғрисидаги қарори мавжуд ёки мавжуд эмаслигини Тизим орқали текширади.

Нотариус ишончномани тасдиқлашни сўраб мурожаат этган шахсларнинг босим ёки кучли руҳий ҳаяжонланиш остида деб ҳисоблаш учун асоси бўлса (шубҳа туғдирса) нотариал ҳаракатни амалга оширишни кечиктиради ва зарур ҳолларда хукуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар беради.

Агар мазкур шахс суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган бўлса, нотариус нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиш ҳакида қарор чиқаради. Нотариус ушбу қарордан норози томоннинг судга мурожаат қилиш хукуқини тушунтириши лозим.

15. Юридик шахслар иштирокидаги нотариал ҳаракатларни расмийлаштиришда нотариус томонидан уларнинг хукуқ лаёқати текширилади. Юридик шахсларнинг хукуқ лаёқатини текшириш пайтида юридик шахснинг таъсис хужжатлари билан танишиб чиқиши, шунингдек у қонун хужжатларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилганлигини ҳамда амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлар уларнинг таъсис хужжатларига мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини Тизим орқали текшириши шарт.

Юридик шахснинг таъсис хужжатлари ва юридик шахснинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йифмажилдига тикилади.

16. Ишончномани тасдиқлашни сўраб вакил томонидан мурожаат этилган тақдирда, унинг ваколати текширилади.

Вакилнинг ваколати унинг номига берилган ишончнома ва (ёки) ваколатини тасдиқловчи бошқа хужжатлар (қарор, умумий мажлис баённомаси, кузатув кенгашининг қарори, буйруқ ва ҳоказо) билан тасдиқланади.

Таъсис хужжати бўйича юридик шахсларнинг раҳбарлари нотариал ҳаракатларни бажариш учун ишончномани нотариал тартибда тасдиқлашни сўраб мурожаат қилса, бундай ҳолларда нотариус фақат уларнинг мансаб мавқеини тасдиқловчи хужжатни талаб қилади.

Вакил томонидан тақдим этилган ишончнома шубҳа туғдирган тақдирда, нотариус уни тасдиқлаган тегишли мансабдор шахс (ташкилот) орқали тегишли равишда текшириши лозим. Нотариал тасдиқланган

ишончноманинг бекор бўлган ёки бўлмаганлиги ҳақидаги маълумот Тизим орқали текширилади.

4-боб. Вояга етмаган, муомала лаёқати чекланган ва муомалага лаёқатсиз шахслар иштирокида ишончномани тасдиқлаш тартиби

17. Ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаганлар (кичик ёшдаги болалар) учун ишончномани тасдиқлашни сўраб уларнинг номидан фақат ота-онаси, фарзандликка олувчилари ёки васийлари мурожаат қилиши мумкин.

Васийлик суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқатсиз деб топилган шахс номидан ишончномани тасдиқлаш сўраб унинг васийси мурожаат қилиши мумкин.

Ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганлар, ишончномани тасдиқлашни сўраб ўз ота-оналари, фарзандликка олувчилари ёки ҳомийларининг ёзма розилиги билан мурожаат қиласидилар. Ишончномани тасдиқлаш ҳақидаги ариза билан мурожаат қилинганида ота-онанинг ҳар иккисининг розилиги талаб қилинади. Бунда ота-онанинг розилиги ишончномани тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин.

Ҳомийлик суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқати чекланган деб топилган шахс ишончномани тасдиқлашни сўраб ҳомийнинг ёзма розилиги билангина мурожаат қиласиди. Бунда, ҳомийнинг розилиги ишончномани тўғридан-тўғри имзолаш ёки алоҳида ариза тақдим этиш кўринишида бўлиши мумкин. Агарда алоҳида ариза кўринишида берилган бўлса, нотариус бу ҳақда тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўяди.

Ота-оналар, фарзандликка олувчилар, ҳомийлик ва васийлик қилувчилар қандайдир сабабларга кўра (хизмат сафарида бўлиш, бошқа жойда яшashi ва ҳоказо) ишончномани тасдиқлашни сўраб мурожаат қилишда розилик бера олмасалар, ишончнома васийлик ва ҳомийлик органи вакилининг иштирокида тасдиқланиши мумкин. Бу ҳолда Ўзбекистон Республикаси “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги Қонунининг 37-моддаси талабларига риоя этилади. Агарда алоҳида ариза кўринишида берилган бўлса, нотариус бу ҳақда тасдиқловчи ёзувга ёзиб қўяди.

Ота-она вафот этганда, ота-оналик хукуқидан маҳрум этилганда, уларнинг ота-оналик хукуки чекланганда, улар муомалага лаёқатсиз деб топилганда, касал бўлганда, узоқ муддат бўлмагандан, ота-она болаларни тарбиялаш ёки уларнинг хукуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишдан бўйин товлаганда, шу жумладан ота-она тарбия, даволаш ва шу каби бошқа муассасалардаги боласини олишдан бош тортганда, шунингдек ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган бошқа ҳолларда болаларнинг хукуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш висийлик ва ҳомийлик органлари зиммасига юклатилади.

Васийлар васийлик ва ҳомийлик органларининг рухсати билан васийлиқдаги шахс номидан нотариал тартибда тасдиқланиши лозим бўлган битим, ариза ва бошқа ҳужжатларни тузишга ҳақли.

Васийлиқдаги ёки ҳомийлиқдаги шахс номидан ишончнома берилган тақдирда ҳам васийлик ва ҳомийлик органининг рухсати талааб этилади.

5-боб. Кар-соқовлик нуқсони ва кўзи ожиз бўлган шахслар иштирокида ишончномани тасдиқлашни тартиби

18. Ишончномани тасдиқлашни сўраб кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи), кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлган шахс мурожаат қиласа ҳамда у саводсиз бўлса, ишончномани тасдиқлаш пайтида у билан муомала қила оладиган ва аризасининг мазмунини унинг хоҳиш-иродасига мувофиқ эканлигини ўз имзоси билан тасдиқловчи сурдо ёки тифло таржимон ҳозир бўлиши шарт.

Агарда нотариус кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган фуқаролар билан мулоқот қила олса ва кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) фуқаро учун мўлжалланган мослама билан ишлай олса, унда сурдо ёки тифло таржимоннинг иштироки талааб этилмайди. Бу ҳолатда нотариус ўзи томонидан жисмоний нуқсони мавжуд бўлган фуқаролар билан шахсан мулоқот қилганлиги ҳақида тегишли ҳужжат матни ва тасдиқловчи ёзувда ёзиб кўяди.

Мурожаат қилувчи ишончномани тасдиқлаш ҳақидаги аризани ўз қўли билан имзолай олмаса, ариза унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро томонидан имзоланиши мумкин. Бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг ҳужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганлиги сабаблари ҳужжат матнига ва тасдиқловчи ёзувга ёзиб кўйилиши лозим.

Нотариус мазкур ҳаракатларни амалга оширишда ҳужжатни имзолаган фуқаронинг, сурдо ёки тифло таржимоннинг имзоси ҳақиқийлигини шаҳодатлашни алоҳида нотариал ҳаракат сифатида рўйхатга олмайди.

Бир шахс ҳужжатни имзоловчи фуқаро, сурдо ёки тифло таржимон сифатида нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этишига йўл қўйилмайди.

Сурдо таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси карлар жамияти томонидан ва тифло таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси кўзи ожизлар жамияти томонидан берилган ишончнома ва хизмат гувоҳномаси орқали аниқланади.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган ҳамда муомала лаёқатига эга бўлган саводли фуқаро нотариал ҳаракатларни амалга оширишни сўраб мурожаат қиласа, ариза унинг ўзи томонидан ва сурдо таржимон томонидан имзоланиши мумкин.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эшитувчи) бўлган, муомала лаёқатига эга бўлган, бироқ сурдо таржимон билан мулоқот қила олмайдиган саводли фуқаро ўз имзоси билан ариза мазмуни ўзининг хоҳиш-иродасига мувофиқ эканлигини нотариус билан ёзма равища билдирадиган бўлса, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда сурдо таржимоннинг иштироки шарт эмас. Ушбу ёзишмалар ариза ва бошқа хужжатлар билан бирга тикиб кўйилади.

Мазкур бандда белгиланган тартибда аризани имзолаш жараёни аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилган ҳолда амалга оширилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли хужжатни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

Таржимон ёки сурдо таржимон ёхуд тифло таржимон хужжат таржимасини нотўғри ёки ёлғон таржима қилганлиги учун қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортилишилари ҳақида нотариус томонидан огоҳлантирилади ва бу ҳақда хужжат матнида кўрсатилади.

6-боб. Ишончномани расмийлаштириш тартиби

19. Ишончномани тузиш ва тасдиқлаш учун ишончли вакилнинг иштироки талаб этилмайди.

Жисмоний ва юридик шахслар ишончнома бўйича вакил бўлиши мумкин.

Ишончли вакил ҳақидаги, шунингдек ишончнома обьекти ҳақидаги маълумотлар ишончнома берувчи томонидан тақдим этилган хужжатлар ёки унинг сўзларига асосан ёзилиши мумкин. Ишончли вакил ҳақидаги, шунингдек ишончнома обьекти ҳақидаги маълумотлар ишончнома берувчининг сўзларига асосан ёзилган ҳолларда берилган маълумотларнинг тўғрилиги учун ишончнома берувчи масъулдир. Бу ҳақда ишончнома матнида қайд этиб кўйилади.

Нотариус томонидан тегишли маълумотларга аниқлик киритилгандан сўнг, идоралараро электрон ҳамкорлик йўли билан автоматик тарзда МИБ маълумотлар базаси орқали жисмоний ва юридик шахсларнинг электр энергияси, табиий газ етказиб бериш, сув таъминоти ва сув чиқариш хизматлари, шунингдек, ижро хужжатлари бўйича қарздорлиги мавжуд эмаслиги тўғрисидаги маълумотномалар олинади. Бунда, текшириш ўтказилган сана ва вақти кўрсатилган ҳамда маҳсус QR-кодга эга бўлган текшириш натижалари тўғрисидаги кўчирма чоп этилади ва тегишли хужжатлар йиғмажилди билан бирга тикилади.

20. Ишончнома бир ёки бир нечта вакилга берилиши мумкин. Агар ишончнома бир нечта вакилга берилса, уларнинг ҳар бири ишончномада

кўрсатилган ваколатларни биргалиқда амалга ошириши ёки алоҳида-алоҳида бажариши ҳақида ишончноманинг матнида кўрсатилади.

Бундай ҳолатда, нотариус ишончнома бўйича ҳар бир вакилга берилган ваколатлар доирасини аниқлайди ва битимни тасдиқлади.

21. Агар ишончнома бўйича вакиллик қилувчи юридик шахс бўлса, ишончнома матнида юридик шахснинг номи ва ташкилий-хукукий шакли ёзилади.

22. Белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтган якка тартибдаги тадбиркор ўзининг тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш хукукини бошқа шахсга ишончнома бериш орқали ўtkазишига йўл қўйилмайди.

23. Ўзбекистон Республикасида аккредитациядан ўтган дипломатик ваколатхоналар, халқаро ташкилотлар, хорижий компаниялар ҳамда фирмалар ваколатхоналарига ҳамда уларнинг ходимларига, оила аъзоларига тегишли “CMD”, “D”, “UN”, “T”, “X”, “M” сериядаги давлат рақамларига эга бўлган автомототранспорт воситаларидан фойдаланиш ва (ёки) уларни тасарруф этиш ишончномаларини нотариал тасдиқлашда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг розилигини тасдиқловчи хужжат талаб қилинади.

24. 18 ёшга тўлмаган шахсларга автотранспорт воситалари, 16 ёшга тўлмаган шахсларга мототранспорт воситалари билан боғлиқ ишончномаларни расмийлаштиришга йўл қўйилмайди.

25. Ўзбекистон Республикаси худудига бошқа давлатлардан олиб келинган автомототранспорт воситалари билан боғлиқ ишончномалар бериш улар божхона органларида расмийлаштирилгандан ва Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати органларида рўйхатдан ўtkазилгандан кейин қонун хужжатларига мувофиқ амалга оширилади.

26. Нотариус кўчмас мулк ва автомототранспорт воситасини тасарруф этиш хукуки билан ишончномани тасдиқлашда ишончнома матнида Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 23 ва 24-моддалари мазмуни тушунтирилганлиги ҳақида кўрсатиб ўтиши лозим.

27. Ўз ваколатини бошқа шахсга ишониб топшириш тартибида берилган ишончнома матнида асосий ишончнома тасдиқланган сана, жой ва реестр рақами, асосий ишончнома олган, берган ва ваколат ишониб топширилаётган шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми ва доимий ёки вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинган манзили, асосий ишончнома билан берилган барча ёки айрим ваколатларини (масалан, автомототранспорт воситасини сотиш, бошқариш, таъмирлаш, ҳайдаб олиб бориш ва ҳ.к.) берилаётганлиги ҳақида аниқ кўрсатилиши керак.

Бошқа шахсга ўтказиш йўли билан берилган ишончноманинг амал қилиш муддати асосий ишончноманинг амал қилиш муддатидан ошмаслиги керак.

Асосий ишончнома билан берилган барча ваколатларни бошқа шахсга ишониб топшириш тартибида берилган ишончнома тасдиқланганда асосий ишончнома нотариал идорада олиб қолинади ва мазкур ишончнома бўйича ваколатлар бошқа шахсга берилганлиги ҳақида ёзиб қўйилади.

Асосий ишончнома билан берилган айрим ваколатларни бошқа шахсга ишониб топшириш ҳақида ишончнома тасдиқланганда эса асосий ишончномага қандай ваколатлар бошқа шахсга ишониб топширилганлиги ҳақида белги қўйилиб, ундан нусха олинади.

28. Ушбу Регламентда келтирилган тегишли хужжатлар ўрганиб чиқилганидан сўнг нотариус, нотариус ёрдамчиси, стажёри ёки нотариал идора котиби томонидан ишончнома лойиҳаси тайёрланади.

Ишончнома лойиҳаси жисмоний ёки юридик шахслар томонидан мустақил тайёрланган ва нотариусга тақдим этилган ҳолларда эса нотариус ишончнома лойиҳасининг қонун хужжатларига мувофиқлигини текширади.

Жисмоний ва юридик шахслар томонидан тақдим қилинган ишончномаларнинг лойиҳалари ёки нотариал идорада тузиладиган ишончномаларнинг лойиҳалари қонун хужжатларига зид бўлмаслиги лозим.

29. Ишончнома матни аниқ ва равshan ёзилган бўлиши лозим, хужжатнинг мазмунига тааллуқли сана ва муддатлар ҳеч бўлмагандан бир марта сўз билан, хужжатнинг матнида баҳолар кўрсатилса, рақам ҳамда сўз билан ёзилиши, юридик шахсларнинг номлари эса – уларнинг органлари жойлашган ерларини (почта манзилини) кўрсатган ҳолда қисқартиришлариз ёзилиши, зарур ҳолларда эса банкдаги ҳисобварақ ва солиқ тўловчининг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – СТИР) кўрсатилиши лозим. Фуқароларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, доимий ёки вақтинча рўйхатга олинган манзили тўлиқ кўрсатилган ҳолда ёзилиши, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда чет эл фуқаролари қатнашаётган бўлса, уларнинг фуқаролиги, ишончли вакилга берилаётган ваколатлар доираси, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 141 ва 142-моддалари тушунтирилганлиги кўрсатилиши керак.

Бунда ишончноманинг мазмуни Тизимга аниқ ва тўлиқ киритилиши ҳамда ишончнома берувчига тушунтирилиши лозим.

30. Нотариус мулкни ҳадя қилиш шартномасини тасдиқлаш билан боғлиқ ишончномани тасдиқлашда ишончнома матнида ҳадя олувчининг номи ва ҳадя нарсасини кўрсатиши шарт.

31. Ишончнома Тизимга киритилади ҳамда ҳар бир битим алоҳида тартиб рақами билан рўйхатга олинади ва нотариус томонидан

тасдиқланадиган ёки бериладиган хужжатнинг тасдиқловчи ёзуvida кўрсатилиади.

Тизимдаги тартиб рақамлари ҳар бир календарь йил бошида биринчи тартиб рақамидан бошланади.

32. Ишончномани расмийлаштиришда Тизимга қуидаги шахсларнинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – ЖШ ШИР) киритилиши шарт:

Ўзбекистон Республикасининг биометрик паспортга эга бўлган фуқаролари;

Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган Ўзбекистон Республикаси ҳудудида вақтинча яшаётган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган 16 ёшга тўлмаган фуқаролар.

16 ёшга тўлмаган фуқароларда ЖШ ШИР мавжуд бўлмаганда Тизимга уларнинг туғилганлик ҳақида гувоҳномасининг серияси ва рақами киритилади.

Мазкур банд талаблари қонун хужжатларига мувофиқ яшаш гувоҳномасисиз ва доимий рўйхатга олинмаган Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан кўчмас мулк сотиб олиш хукуқига эга бўлган чет эл фуқароларига нисбатан татбиқ этилмайди.

Юридик шахснинг СТИРи Тизимга киритилиши шарт.

7-боб. Ишончномани тасдиқлаш учун тўловларни амалга ошириш тартиби

33. Ишончномани тасдиқлашда нотариус томонидан Ўзбекистон Республикаси “Давлат божи тўғрисида”ги Қонуни билан тасдиқланган Давлат божи ставкаларининг миқдорларига асосан давлат божи ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан белгиланадиган Нотариуслар томонидан амалга ошириладиган хукуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар учун ундириладиган тўловлар миқдорлари доирасида хукуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ ундиради.

Ишончнома гербли маҳсус бланкада чоп этилган ҳолларда қонун хужжатларига мувофиқ герб йиғими ундирилади.

Тасдиқланаётган ишончнома, шу жумладан ишончномани тасдиқлаш учун мурожаат қилган шахс тўғрисидаги маълумотлар Тизимга тўлиқ киритилганидан сўнг нотариал ҳаракат учун ундириладиган тўловлар миқдори Тизимда автоматик равишда ҳисобланади.

Тизим орқали тўлов квитанциялари нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахсга чиқариб берилади ҳамда унинг

Тизимга киритилган мобил телефони рақамига тўловларнинг миқдори, нотариал ҳаракатни тасдиқлаш коди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг “ишонч телефони” рақами кўрсатилган SMS хабар йўлланади.

Нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахснинг мобил телефони мавжуд бўлмаганда, истисно тариқасида, Тизимга у томонидан кўрсатилган, нотариал идорага бирга келган бошқа шахснинг мобил телефони рақамини, агар фақат ўзи келган бўлса, нотариуснинг мобил телефони рақамини киритишга рухсат этилади.

Нотариал ҳаракатлар тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумотлар Тизимга келиб тушгандан ҳамда нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахс нотариал ҳаракатни тасдиқлаш кодини нотариусга берганидан сўнг амалга оширилади.

Тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумот Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йиғмажилдига тикилади.

Ишончнома давлат божининг имтиёзли тўланишига хукуқ берувчи яқин қариндош бўлган шахслар ўртасида тузилаётган бўлса, уларнинг қариндошлигини тасдиқловчи хужжатлар тақдим этилади ва уларнинг ксеронусхаси олиб қолинади.

8-боб. Ишончномани имзолаш тартиби

34. Ишончнома лойиҳаси ишончнома берувчига ўқиб танишиб чиқиши учун тақдим этилади.

Агар нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаро саводсиз, кўзи ожиз бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли битимни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида ва тасдиқловчи ёзувда қайд этади.

35. Ишончноманинг барча нусхаларини ишончнома берувчи (унинг қонуний вакили, васий ёки ҳомийси) фамилияси, исми ва отасининг исмини тўлиқ ёзиб нотариус иштирокида шахсан имзолайдилар.

36. Ишончнома берувчининг (унинг қонуний вакили, васий ёки ҳомийси) камида иккита бармоқлари излари маҳсус мосламаларда сканер қилинади.

Агар уларнинг жисмоний нуқсони (бармоқларнинг йўқлиги, бармоқ излари йўқолганлиги ва бошқа) сабабли маҳсус мосламаларда уларнинг бармоқ изларини сканер қилиш имконияти мавжуд бўлмаса нотариал ҳаракатларни имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеоёзув воситаларида қайд этилади.

37. Ишончноманинг барча нусхаларига нотариус тегишли тасдиқловчи ёзувни ёзиб, Тизимга қайд қилинган тартиб рақамини, ундирилган тўловлар (давлат божи, герб йиғими ҳамда хукукий ва техник тусдаги қўшимча

харакатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ) миқдорини кўрсатиб имзолайди ва муҳрини қўяди.

38. Ишончнома бир неча алоҳида варакларда баён этилган тақдирда, улар маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда улар ип ўтказиб тикилади, вараклари эса рақамланади ҳамда нотариал идоранинг муҳри қўйилган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланади.

39. Тасдиқланган ишончноманинг бир нусхаси ишончнома берувчига берилади, иккинчи нусхаси нотариал идорада қолдирилади.

9-боб. Ишончномани ўзгартириш ва бекор қилиш тартиби

40. Ишончнома берувчи томонидан ишончнома бекор қилинган тақдирда ишончнома берган шахснинг бу ҳақдаги аризасидаги имзосининг ҳақиқийлиги нотариал тартибда шаҳодатлантирилади. Бу ҳақда нотариал идорада сакланаётган ишончнома нусхасига (бошқа нотариал идора томонидан бекор қилинган ҳоллар бундан мустасно) белги қўйилади ва Тизимга маълумот киритилади. Аризанинг иккинчи нусхаси ишончли вакилни хабардор қилиш учун ишонч билдирувчига берилади.

41. Ишончномадаги қўшимча ва тузатишлар ишончномани имзолаган шахсларнинг имзосидан олдин изоҳланиши ва тасдиқловчи ёзувнинг охирида нотариуснинг имзосидан олдин такроран изоҳланиши, нотариуснинг имзоси ва муҳри билан тасдиқланиши керак. Тасдиқловчи ёзувдаги тузатишлар нотариуснинг имзосидан олдин изоҳланиши ва имзоси ҳамда муҳри билан тасдиқланиши керак. Бунда, тузатишлар шундай қилиниши керакки, ўчирилган барча сўзларни ва рақамларни бошланғич матнда ўқиши имкони бўлиши лозим.

42. Тасдиқловчи ёзувнинг матни техник воситаларда (компьютерда) ўчирилмасдан аниқ ёзилиши шарт. Очиқ жойларга чизик тортиб қўйилиши, ёзувлар ва бошқа тузатишлар ушбу Регламентнинг 41-банди асосида изоҳланиши керак.

Тасдиқловчи ёзувларини амалга ошириш учун тегишли ёзув матни бўлган штамплар ишлатилиши мумкин.

Тасдиқловчи ёзув тегишли хужжатга сифмаган тақдирда, у хужжатга бириктириб қўйилган алоҳида қоғоз варагида давом эттирилиши ёки тўла баён этилиши мумкин. Бунда хужжат матни баён этилган вараклар ва тасдиқловчи ёзув вараклари маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, рақамланади, хужжатнинг охирги вараги ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, муҳр босилади.

43. Нотариус ишончномани ҳақиқий эмас деб топганлиги тўғрисидаги суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори, ажримини олган тақдирда, бу ҳақда ишончноманинг нотариал идора йиғмажилларида сакланадиган асл

нусхасига тегишли ёзув киритади, ўз имзоси ва мухрини қўяди ва Тизимга маълумот киритади.

Ишончнома бекор қилинган вақтда тўланган давлат божи, герб йигими ҳамда хукукий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилемайди.

44. Нотариус йўл қўйган хатоси натижасида ўзи расмийлаштирган битимнинг нотўғрилигини билиб қолган тақдирда, у ана шу битимни белгиланган тартибда бекор қилиш чораларини кўриш учун бу ҳақда прокурорга дарҳол хабар қилишга мажбур. Нотариус прокурорни хабардор қилганлиги тўғрисида шу куннинг ўзида тегишли худудий адлия органларига хабар беради.

10-боб. Нотариуслар томонидан мансабдор шахслар тасдиқлаган ишончномаларни қабул қилиш тартиби

45. Конуннинг 26-моддасида назарда тутилган мансабдор шахслар томонидан тасдиқланган нотариал ҳаракатларни амалга ошириш билан боғлиқ ишончнома ва ишончноманинг амал қилишини тугатиш учун асос бўладиган хужжатлар нотариал идорага келиб тушган кундан кечиктирмай нотариус томонидан Тизимга маълумот киритилади.

Нотариус саклаш учун келиб тушган ишончномани текшириб кўриши ва унинг қонун хужжатларига номувофиқлигини аниқлаган тақдирда, бу ҳақда дарҳол ишончнома олувчига ва ишончномани тасдиқлаган мансабдор шахсга маълум қилиши шарт.

11-боб. Ишончномани тасдиқлашни рад қилиш тартиби

46. Конуннинг 38-моддасига асосан нотариус куйидаги ҳолларда ишончномани тасдиқлашни рад этади, агар:

бундай ишончномани амалга ошириш қонунга зид бўлса;

муомалага лаёқатсиз фуқаро ёхуд зарур ваколатлари бўлмаган вакил ишончномани тасдиқлашни сўраб мурожаат қилган бўлса;

юридик шахс номидан амалга ошириладиган ишончнома унинг уставида ёки низомида кўрсатилган мақсадларга зид бўлса;

ишончнома қонун талабларига мувофиқ бўлмаса;

ишончномани тасдиқлаш учун тақдим этилаётган хужжатлар қонун хужжатлари талабларига мувофиқ бўлмаса.

Шунингдек, ишончномани тасдиқлаш учун тўловни тўламаслик ишончномани тасдиқлашни рад этиш учун асос ҳисобланади.

Ишончномани тасдиқлаш рад этилган тақдирда нотариус ишончномани тасдиқлашни рад этиш ҳақида мурожаат қилинган кундан бошлаб уч кундан кечиктирмасдан қарор чиқаради.

Нотариус ишончномани тасдиқлаш түғрисидаги мурожаати рад этилган шахснинг илтимосига биноан рад этиш сабабини ёзма равишда баён этиши ва рад этиш устидан шикоят қилиш тартибини тушунтириб бериши лозим.

12-боб. Ҳужжатларни нотариал идорада сақлаш ва нотариал архивга топшириши

47. Конуннинг 10-моддасига асосан, нотариал идора нотариал иш юритиш ҳужжатлари ва материалларининг бут сақланишини таъминлаши, ўз нотариал архивини юритиши шарт.

Нотариал иш юритиш ҳужжатлари ва материаллари уч йил ўтгач адлия бошқармалари ҳузуридаги идоравий нотариал архивларга (кейинги ўринларда – нотариал архив) топширилиши керак.

Нотариал расмийлаштирилган битимнинг электрон нусхаси Тизимда сақланади ва электрон архив шакллантириб борилади.

48. Ҳужжатлар йигмажиллари нотариал идора архивига топширилишига қадар чангдан, қуёш нури таъсиридан химоялайдиган ва уларнинг яхши сақланишини таъминлайдиган шкафларда туради.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёни қайд этилган аудио ва видеоёзув файлни нотариал ҳаракатга Тизим томонидан берилган реестр раками билан номланади ва электрон ахборот ташувчи жисмларда сақланади.

Календарь йил якунида аудио ва видеоёзувлар файллари нусхалари DVD дискларга ёзилади ҳамда нотариал идоранинг темир жавони ёки сейфларида алоҳида сақланади.

Электрон ахборот ташувчи жисмларда ёки DVD дискларда сақланаётган аудио ва видеоёзувлар файллари нотариус ишдан бўшаганда ёки бошқа ишга ўтказилганда текшириб кўрилган ҳолда далолатнома асосида қабул қилиниб, янги тайинланган ёки вазифаси юклатилган нотариусга топширилади.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёнини қайд этилган аудио ва видеоёзувлар файллари белгиланган тартибда нотариал ҳаракатлар йигма жиллари билан идоравий нотариал архивларга топширилиши керак.

49. Йигмажиллардан бирон-бир ҳужжат олиш ва беришга йўл кўйилмайди.

50. Календарь йил тугаши билан масъул шахс йигмажилларни нотариал идора архивида сақлаш учун тайёрлайди.

Йигмажилддаги ҳужжатлар туркумлаштирилади, расмийлаштирилади, тартибга келтирилиб, муқоваланади ва тикилади.

Йигмажилд охирида алоҳида тоза вараққа тикилган варақлар сони ёзилади. Ушбу вараққа масъул шахс ва нотариуснинг имзолари ҳамда нотариуснинг муҳри қўйилади.

Йиғмажилд мұқовасидаги сана хужжатлар йиғмажилдини юритиш бошланган ва тугалланган кун, ой ва йилга мувофиқ келиши керак.

51. Нотариал идора хужжатлар ва материалларни нотариал архивга топширишидан олдин масъул шахс уларни тайёр ҳолга келтиради.

52. Нотариал идора томонидан хужжатлар ва материаллар нотариал архивга топширилаётганды, уларнинг бутлигини кўриб чиқиш адлия бошқармасининг доимий фаолият олиб борувчи эксперт комиссияси томонидан амалга оширилади.

53. Эксперт комиссияси хужжатлар ва материалларни кўриб чиқиша архив иши тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига риоя қиласади.

54. Эксперт комиссияси томонидан хужжатлар нотариал архивга топширилиши лозим деб топилганда, икки нусхада топшириш-қабул қилиш далолатномаси тузилади.

Далолатномада топширилаётган хужжатлар рўйхати тўлиқ кўрсатилиши шарт. Далолатнома эксперт комиссияси аъзолари ва нотариал идорада раҳбарлик қилувчи нотариус томонидан имзоланади ҳамда унга нотариуснинг гербли муҳри қўйилади.

55. Ишончномалар билан боғлик хужжатлар йиғмажиллари улар тасдиқланган вақтдан бошлаб нотариал архивда 5 йил мобайнида сақланади.

13-боб. Якуний қоидалар

56. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан уни кўрсатишининг ҳар қандай босқичида бош тортиш хуқуқига эга. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан бош тортганда унинг мурожаати кўрмасдан қолдирилади. Бунда, битимни тасдиқлаш учун тўланган тўловлар қайтарилади.

57. Нотариус ўз фаолиятини амалга ошириши натижасида олинган мурожаат қилувчилар ҳақидаги маълумотларнинг сир сақланишини таъминлаши керак.

58. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Коракалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари ҳамда Нотариал палата ва унинг ҳудудий бошқармалари ушбу Регламент талаблари ижроси бўйича нотариал фаолият устидан доимий назоратни ва мониторингни амалга оширадилар.

59. Мурожаат қилувчи давлат органлари ва бошқа ташкилотлар ходимларининг хатти-харакатлари юзасидан қонун хужжатларида белгиланган тартибда шикоят қилиши мумкин.

60. Мазкур Регламент талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун хужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

Нотариуслар томонидан ишончномаларни
тасдиқлашнинг маъмурӣ регламентига
ИЛОВА

Ишончномаларни тасдиқлаш бўйича давлат хизматини кўрсатиш
СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбиrlар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	<ol style="list-style-type: none">Ишончномаларни тасдиқлаш учун нотариал идорага ўзи келиб ёки электрон тизим (ЯИДХП ёки E-notarius.uz ахборот портали) орқали мурожаат қилиш.Мазкур Регламентда келтирилган тегишли хужжатларни нотариусга тақдим қилиш.	<ol style="list-style-type: none">Хоҳишига кўра.Мурожаат қилингандан.
2-босқич	Нотариус	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва хукуқ лаёқатини аниқлаш, тақдим этилган хужжатларни ўрганиб чиқиш.Ишончнома предметига нисбатан тақиқ ёки хатлов мавжуд эмаслигини аниқлаш.	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчи нотариал идорага келганда.Автоматик тарзда.
3-босқич	Нотариус	<ol style="list-style-type: none">Ишончнома лойиҳасини тайёрлаш ва лойиҳани ишончнома берувчига ўқиб бериш ҳамда ишончнома мазмунини тушунтириш.Ишончнома ва ишончнома берувчи ҳақидаги маълумотларни Тизимга киритиш.	Хужжатлар тўлиқ ўрганиб чиқилгандан 30 дақиқа ичida
4-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	Нотариал ҳаракат учун давлат божи, герб йиғими ҳамда ҳуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар учун тўловларни амалга ошириш	Тўлов амалга оширилган вақтда
5-босқич	Нотариус	Тўлов миқдори ва тасдиқлаш коди киритилган “SMS” хабарнома юбориш ва хабарномада келтирилган тасдиқлаш кодини Тизимга киритиш	Тўлов амалга оширилган вақтда
6-босқич	Нотариус	Ишончномаларни нотариал тасдиқлаш	1-5-босқичлар тўлиқ амалга оширилгандан 15 дақиқа ичida

Вазирлар Маҳкамасининг
2020 йил 18 ноябрдаги 726-сон қарорига
5-илова

**Нотариуслар томонидан меросга бўлган ҳуқук
тўғрисида гувоҳномани беришнинг
МАЪМУРИЙ РЕГЛАМЕНТИ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Регламент нотариуслар томонидан меросга бўлган ҳуқук тўғрисида гувоҳномалар (кейинги ўринларда – гувоҳнома) бериш тартибини белгилайди.

2. Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатлар нотариал идора биносида ёки мурожаат қилувчиларнинг талабига кўра сайёр тартибда расмийлаштирилади.

Гувоҳнома бериш нотариал идора биносидан ташқарида бажарилса, хужжатнинг матнида гувоҳнома расмийлаштирилган жойнинг манзили кўрсатилади ва гувоҳнома беришни расмийлаштириш ҳамда имзолаш жараёни мажбурий аудио ва видеога қайд этилади.

Гувоҳномани расмийлаштириш жараёнини аудио ва видеога қайд этишда нотариус ва нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этувчи шахслар тасвирга тўлиқ туширилиши шарт. Бунда, нотариус томонидан қандай турдаги нотариал ҳаракат амалга оширилаётганлиги, нотариал ҳаракат мазмуни, аҳамияти нотариус томонидан овоз чиқариб мурожаат қилувчи(лар)га тушунтириб берилганлиги ҳамда хужжат матни билан мурожаат қилувчи(лар) тўлиқ танишганлиги ва уларнинг асл мақсадига мувофиқлигини тасдиқлаган ҳолда имзолаш ҳамда бармоқ изларини “Нотариус” автоматлаштирилган ахборот тизими (кейинги ўринларда – Тизим)да сканер қилиш жараёни тўлиқ аудио ва видеога қайд этилиши лозим.

3. “Нотариат тўғрисида”ги Қонуннинг (кейинги ўринларда – Қонун) 11-моддасига асосан Ўзбекистон Республикасида нотариал ҳаракатлар давлат тилида амалга оширилади. Расмийлаштирилган хужжат матни фуқароларнинг талабига биноан нотариус томонидан рус тилида ёки имкон бўлса, бошқа мақбул тилда берилади.

Агар гувоҳнома бериш мурожаат қилган шахс тушунмаган ёки яхши билмаган тилда бажарилса, унда хужжат матни нотариус ёки мурожаат қилган шахс таклиф этган таржимон томонидан оғзаки таржима қилиниши мумкин. Бу хақда хужжат матнида ким томонидан таржима қилинганлиги, шахсини тасдиқлайдиган хужжатнинг номи, унинг рақами, берилган санаси ва шу хужжатни берган органнинг номи ҳамда матн мазмуни тушунтирилганлиги кўрсатилиши керак. Бундай ҳолда мурожаат қилган

шахс ўзи биладиган тилда исми, фамилияси, отасининг исмини тўлиқ ёзиб, имзо қўяди.

4. Гувоҳнома бериш ушбу Регламентга иловага мувофиқ схема бўйича амалга оширилади.

2-боб. Мурожаат қилиш тартиби

5. Мурожаат қилувчи нотариал идорага ўзи келиб ёзма ариза билан ёки Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёхуд “E-notarius.uz” ахборот портали орқали (кейинги ўринларда – электрон тармоқ) рўйхатдан ўтган ҳолда электрон тарзда мурожаат қиласди.

6. Мурожаат қилувчи электрон тармоқ орқали нотариус қабулига навбатга ёзилишни, шунингдек гувоҳнома олиш учун зарур бўлган маълумотларни жўнатган ҳолда тегишли хужжат лойиҳасининг олдиндан тайёрлаб қўйилишини сўраб мурожаат қилиши мумкин.

7. Мурожаат қилувчининг электрон тармоқ орқали нотариус қабулига ёзилиш бўйича йўллаган мурожаатлари Тизимдаги жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини навбатма-навбат қайд қилиш электрон рўйхатига автоматик тарзда қайд қилинади.

8. Нотариус Тизим орқали келиб тушган электрон мурожаатларни кўриб чиқиши ва белгиланган муддатда мурожаат қилувчи(лар)ни қабул қилиши шарт.

9. Мурожаат қилувчи(лар) томонидан электрон тармоқ орқали гувоҳнома бериш учун зарур бўлган маълумотларни олдиндан жўнатган ҳолда тегишли хужжатларнинг тайёрлаб қўйилиши бўйича йўлланган мурожаатлар у(лар)нинг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланган бўлиши лозим.

10. Куйидаги ҳолларда нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун тегишли хужжатларнинг олдиндан тайёрлаб қўйилиши бўйича электрон тармоқ орқали йўлланган мурожаатларни кўриб чиқиш рад этилади:

нотариал ҳаракат расмийлаштирилиши учун зарур бўлган маълумотлар тўғри ва тўлиқ тақдим этилмаган бўлса;

манфаатдор шахсларнинг аризаларига асосан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш кечиктириб ёки тўхтатиб турилган бўлса.

3-боб. Вояга етмаган, муомала лаёқати чекланган ва муомалага лаёқатсиз шахсларнинг мурожаат қилиш тартиби

11. Ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаганлар (кичик ёшдаги болалар) учун гувоҳнома беришни сўраб уларнинг номидан фақат ота-онаси, фарзандликка олувчилари ёки васийлари мурожаат қилиши мумкин.

Васийлик суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаро номидан гувоҳнома бериш сўраб унинг васийси мурожаат қилиши мумкин.

Ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган вояга етмаганлар, гувоҳнома беришни сўраб ўз ота-оналари, фарзандликка олувчилари ёки ҳомийларини хабардор қилган ҳолда мурожаат қиласидилар.

Ҳомийлик суд томонидан муомала лаёқати чекланган деб топилган шахсларга нисбатан ҳам белгиланади. Муомалага лаёқати чекланган деб топилган фуқаро гувоҳнома беришни сўраб ҳомийни хабардор қилган ҳолда мурожаат қиласидилар.

4-боб. Кар-соқовлик нуқсони ва кўзи ожиз бўлган шахсларнинг мурожаат қилиш тартиби

12. Гувоҳнома беришни сўраб кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоги оғир, заиф эшитувчи), кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлган шахс мурожаат қиласа ҳамда у саводсиз бўлса, гувоҳнома бериш пайтида у билан муомала қила оладиган ва аризасининг мазмунини унинг хоҳиш-иродасига мувофиқ эканлигини ўз имзоси билан тасдиқловчи сурдо ёки тифло таржимон ҳозир бўлиши шарт.

Агарда нотариус кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоги оғир, заиф эшитувчи) фуқаролар билан мулоқот қила олса ва кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) фуқаро учун мўлжалланган мослама билан ишлай олса, унда сурдо ёки тифло таржимоннинг иштироки талаб этилмайди. Бу ҳолатда нотариус ўзи томонидан жисмоний нуқсони мавжуд бўлган фуқаролар билан шахсан мулоқот қилганлиги ҳақида тегишли ҳужжат матнида ёзib қўяди.

Мурожаат қилувчи гувоҳнома бериш ҳақидаги аризани ўз қўли билан имзолай олмаса, ариза унинг топшириғига кўра унинг ўзи ва нотариус ҳозирлигига бошқа фуқаро томонидан имзоланиши мумкин. Бунда нотариал ҳаракатни амалга оширишни сўраб мурожаат қилган фуқаронинг ҳужжатни ўз қўли билан имзолай олмаганлиги сабаблари ҳужжат матнига ёзib кўйилиши лозим.

Нотариус мазкур ҳаракатларни амалга оширишда ҳужжатни имзолаган фуқаронинг, сурдо ёки тифло таржимоннинг имзоси ҳақиқийлигини шаҳодатлашни алоҳида нотариал ҳаракат сифатида рўйхатга олмайди.

Бир шахс ҳужжатни имзоловчи фуқаро, сурдо ёки тифло таржимон сифатида нотариал ҳаракатни амалга оширишда иштирок этишига йўл қўйилмайди.

Сурдо таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси карлар жамияти томонидан ва тифло таржимоннинг ваколати унга Ўзбекистон Республикаси кўзи ожизлар жамияти томонидан берилган ишончнома ва хизмат гувоҳномаси орқали аниқланади.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоги оғир, заиф эшитувчи) бўлган ҳамда муомала лаёқатига эга бўлган саводли фуқаро гувоҳнома беришни сўраб мурожаат қиласа, ариза унинг ўзи томонидан ва сурдо таржимон томонидан имзоланиши мумкин.

Кар-соқовлик нуқсони (кар-соқов, кар, қулоғи оғир, заиф эши туви) бўлган, муомала лаёқатига эга бўлган, бироқ сурдо таржимон билан мулоқот қила олмайдиган саводли фуқаро ўз имзоси билан ариза мазмуни ўзининг хоҳиширодасига мувофиқ эканлигини нотариус билан ёзма равища билдирадиган бўлса, нотариал ҳаракатларни амалга оширишда сурдо таржимоннинг иштироки шарт эмас. Ушбу ёзишмалар ариза ва бошқа хужжатлар билан бирга тикиб қўйилади.

Мазкур бандда белгиланган тартибида аризани имзолаш жараёни аудио ва видеоёзув воситаларидан фойдаланилган ҳолда амалга оширилади.

Агар мурожаат қилувчи саводсиз, кўзи ожиз (кўр, заиф кўрувчи) бўлса ёки қандайдир сабаблар туфайли кўзи яхши кўра олмаса, шунингдек касаллиги туфайли хужжатни ўқий олмаса, нотариус унга хужжат матнини овоз чиқариб ўқиб беради ва бу ҳақда хужжат матнида қайд этади.

Таржимон ёки сурдо таржимон ёхуд тифло таржимон хужжат таржимасини нотўғри ёки ёлғон таржима қилганлиги учун қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортилишлари ҳақида нотариус томонидан огоҳлантирилади ва бу ҳақда хужжат матнида кўрсатилади.

5-боб. Мурожаат қилувчини қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва ҳукуқ лаёқатини аниқлаш тартиби

13. Мурожаат қилувчи нотариал идорага бевосита ўзи келганда уни нотариус ёрдамчиси (нотариус ёрдамчиси мавжуд бўлмаган ҳолларда, нотариал идора котиби ёки нотариус стажёри), улар ҳам бўлмаганда нотариус қабул қиласи ва унинг мақсадига аниқлик киритади.

Бунда, нотариус ёрдамчиси (нотариал идора котиби ёки нотариус стажёри) мурожаат қилувчини нотариус қабулига навбатга ёзил қилади, бундан нотариус қабулига навбатга ёзилган мурожаат қилувчилар мавжуд бўлмаган ҳоллар мустасно.

14. Мурожаат қилувчиларнинг шахси қўйидаги хужжатларга асосан аниқланади:

Ўзбекистон фуқароларининг шахси – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти, ҳайдовчилик гувоҳномаси;

16 ёшга тўлмаган фуқароларнинг шахси – тугилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;

ҳарбий хизматчиларнинг шахси – ҳарбий қисмлар ва ҳарбий муассасалар қўмондонлиги томонидан бериладиган шахсий гувоҳномалар ёки ҳарбий билетлар (ҳарбий хизматга мажбур фуқароларнинг ҳарбий билети бундан мустасно);

чет эл фуқароларининг шахси – уларнинг миллий паспорти (қонун хужжатларига мувофиқ чет эл фуқаролари тегишли ички ишлар органлари томонидан рўйхатга олиниши лозим) ёки Ўзбекистон Республикасида яшаш

гувоҳномаси ёхуд дипломатик паспорти ёки Ўзбекистон Республикасида аккредитация қилинганини тасдиқловчи аккредитация карточкаси;

хорижда доимий яшаётган ва консуллик рўйхатида турган Ўзбекистон фуқароларининг шахси – Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиши биометрик паспорти;

фуқаролиги бўлмаган шахслар учун – Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси.

Мурожаат қилувчи фуқаронинг шахсини ҳамда юридик шахснинг хуқуқ лаёқатини аниқлашда нотариус тегишли ахборот ресурсларидан фойдаланади.

15. Нотариус гувоҳнома беришни сўраб мурожаат этган жисмоний шахснинг муомала лаёқатини у билан шахсий мулоқот давомида аниқлайди.

16. Мерос мол-мулки мулкий комплекс сифатида корхона ёки мерос қолдирувчининг юридик шахслар устав капиталидаги (фондидаги) улушдан иборат бўлса, гувоҳнома беришда нотариус томонидан уларнинг хуқуқ лаёқати текширилади. Юридик шахсларнинг хуқуқ лаёқатини текшириш пайтида юридик шахснинг таъсис хужжатлари билан танишиб чиқиши, шунингдек у қонун хужжатларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилганлигини ҳамда амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлар уларнинг таъсис хужжатларига мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини Тизим орқали текшириши шарт.

Юридик шахснинг таъсис хужжатлари ва юридик шахснинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йиғмажилдига тикилади.

17. Гувоҳнома беришни сўраб вакил томонидан мурожаат этилган тақдирда, унинг ваколати текширилади.

Вакилнинг ваколати унинг номига берилган ишончнома билан тасдиқланади.

Вакил томонидан тақдим этилган ишончнома шубҳа тутдирган тақдирда, нотариус уни тасдиқлаган тегишли мансабдор шахс (ташкилот) орқали тегишли равишда текшириши лозим. Нотариал тасдиқланган ишончноманинг бекор бўлган ёки бўлмаганлиги ҳақидаги маълумот Тизим орқали текширилади.

6-боб. Гувоҳнома бериш тартиби

18. Мерос очилган жойдаги нотариус меросхўр(лар)нинг ёзма аризасига кўра гувоҳнома беради.

Меросга бўлган хуқуқ тўғрисидаги гувоҳнома мерос очилган кундан эътиборан олти ой ўтганидан кейин берилади.

Қонун бўйича мерос олинганида ҳам, васиятнома бўйича мерос олинганида ҳам, агар нотариус тегишли мол-мулкка ёхуд бутун меросга

нисбатан гувоҳнома беришни сўраб мурожаат этган шахслардан бошқа меросхўрлар йўқлиги тўғрисида маълумотларга эга бўлса, гувоҳнома юқорида кўрсатилган муддат тугамасидан олдин берилиши мумкин.

19. Мероснинг очилиш жойи деб мерос қолдирувчининг охирги доимий яшаб турган (доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган) жойи ҳисобланади.

Агар мерос қолдирувчининг охирги яшаб турган жойи номаълум бўлса, мерос қолдирувчига тегишли бўлган кўчмас мулк ёки унинг асосий қисми турган жой, кўчмас мулк бўлмаган тақдирда эса, кўчар мулкнинг асосий қисми турган жой мерос очилган жой деб ҳисобланади.

20. Гувоҳнома матнида куйидагилар кўрсатилиши керак:

гувоҳнома номи;

нотариал округ номи;

гувоҳнома берилган сана (сўзлар билан қайд қилинади);

гувоҳнома берилган нотариал идоранинг номи ва жойлашган ери (почта манзили) ва нотариуснинг исми, фамилияси, отасининг исми;

марҳумнинг фамилияси, исми, отасининг исми, вафот этган санаси;

қариндошлиқ даражаси, меросхўрнинг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, паспорти ёки шахсини тасдиқловчи бошқа хужжатининг рақами, қачон ва ким томонидан берилганлиги, меросхўр чет эл фуқароси бўлса, унинг фуқаролиги, доимий ёки вақтинча яшаш бўйича рўйхатга олинган манзили, СТИРи;

меросхўр сифатида юридик шахс иштирок этаётган ҳолларда юридик шахснинг тўлиқ номи, жойлашган ери (почта манзили), солик тўловчининг идентификация рақами, давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома рақами ва санаси, давлат рўйхатидан ўтказган органнинг номи;

мерос мулки кўчмас мулк бўлса, унинг жойлашган манзили, таркиби ва тавсифи;

мерос мулки автомототранспорт воситаси бўлса, унинг русуми, ишлаб чиқарилган йили, рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиси, агрегат рақамлари, автомототранспорт воситасини қайд этиш гувоҳномасининг серияси, рақами, давлат рўйхатидан ўтказган органнинг номи;

мерос мулкига нисбатан марҳумнинг мулк ҳуқуки ёки бошқа ашёвий ҳуқуки мавжудлигини тасдиқловчи хужжатлар ҳақида маълумотлар;

кўчмас мулк ва (ёки) автомототранспорт воситаси бўйича уларни давлат рўйхатидан ўтказувчи органлар томонидан берилган хужжатлардаги мулкнинг тавсифи тўғрисидаги маълумотлар;

гувоҳнома нечта нусхада берилганлиги ҳақида маълумот;

гувоҳнома берилган реестр рақами;

гувоҳнома берганлик учун ундирилган тўловлар ҳақида маълумотлар; гувоҳнома бериш учун асос бўлган мерос иши рақами; гувоҳномани берган нотариуснинг исми, фамилияси, отасининг исми, муҳр.

Меросхўрлар ихтиёрига кўра ва (ёки) қонун ҳужжатларига мувофиқ гувоҳномада бошқа маълумотлар ҳам кўрсатилиши мумкин.

21. Мерос қолдирувчининг охирги яшаган жойи МДҲга аъзо давлатлар ёки бошқа чет эл давлатларидан бирида бўлган тақдирда, фуқаролик, оиласијий ва жиноий ишлар бўйича ёрдам ҳамда хукуқий муносабатлар тўғрисида Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига асосан нотариус мерос очилган жой бўйича нотариусга мурожаат этган меросхўрлар доирасини текшириб, мерос қилиб қолдирилган кўчмас мулк ёки унинг асосий қисми жойлашган жойи бўйича гувоҳнома беради.

Мерос қолдирувчининг охирги яшаган жойи МДҲга аъзо давлатлар ёки бошқа чет эл давлатларидан бирида бўлган тақдирда, фуқаролик, оиласијий ва жиноий ишлар бўйича ёрдам ҳамда хукуқий муносабатлар тўғрисида Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига асосан мерос қилиб қолдирилган кўчар мол-мулкка нисбатан гувоҳнома мерос қолдирувчининг охирги яшаган жойи бўйича берилади.

22. Агар мерос қолдирувчининг меросхўри мерос очилганидан кейин уни қабул қилиб олишга улгурмасдан вафот этган бўлса (трансмиттент), унга тегиши керак бўлган меросни қабул қилиб олиш хукуки унинг қонун бўйича (трансмиссар) ёки васият бўйича меросхўрларига ўтади.

Мерос трансмиссияси тартибида меросни қабул қилиб олиш хукуки бундай меросхўрнинг (трансмиттентнинг) вафотидан кейин очилган мерос таркибиға кирмайди ва мерос қолдирувчи вафот этган жойдаги нотариус томонидан меросхўрнинг (трансмиттентнинг) меросхўрларига (трансмиссарларига) гувоҳнома берилади.

Бунда, нотариус вафот этган меросхўрнинг (трансмиттентнинг) барча мерос мол-мулки васият қилинган ёки йўқлигини, меросхўрлар (трансмиссарлар) доирасини аниқлайди.

Масалан, 2019 йилда Тошкент шаҳрида вафот этган марҳум А. Алиевга тегишли мерос мулкига унинг меросни қабул қилишга улгурмасдан 2020 йилда Самарқанд вилоятида вафот этган фарзандининг меросхўрларига Тошкент шаҳридаги нотариус томонидан меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳнома берилади.

23. Меросхўрлардан бири ёки унинг вакили мерос қолдирувчининг вафот этганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки далолатнома ёзувидан кўчирмани нотариусга тақдим этиши лозим.

Меросхўрлардан бири ёки унинг вакили мерос очилган жойдаги нотариусга мурожаат этган куннинг ўзида нотариус Тизим орқали мерос

қолдирувчининг мол-мулкига нисбатан мерос иши очилган ёки очилмаганлигини текширади.

Мерос иши очилмаган тақдирда мурожаат этган меросхўр ёки унинг вакилидан меросхўрлар доираси кўрсатилган ҳолда мерос иши очиш тўғрисида ариза олинади ва нотариус Тизимга мерос ишини очиш бўйича маълумотларни киритади. Бу ҳолда, нотариус меросхўр ёки унинг вакилининг шахсини аниқлайди ва имзоси ҳақиқийлигини текширади, бу ҳақда аризага белги қўяди ва шахсини тасдиқловчи ҳужжатнинг номини, унинг рақамини, қачон ва ким томонидан берилганлигини ва туғилган иилини кўрсатади.

Нотариус мерос қолдирувчининг вафот этганлигини, мерос мол-мулки таркиби ва унинг жойлашган жойини, васиятноманинг мавжудлиги, мерос қолдирувчи билан меросхўрларнинг қариндошлик муносабатини ҳамда қонун бўйича меросхўрлар доирасини аниқлайди.

Васиятнома мавжуд ёки мавжуд эмаслигини, агар мавжуд бўлса, ушбу васиятнома ўзгартирилмаганлиги ёки бекор қилинмаганлигини Тизим орқали текширилади.

Нотариал идорага шахсан келган меросхўрлардан меросни қабул қилиш ёки ундан воз кечиш ҳақидаги аризалар олади. Меросни қабул қилиш ёки ундан воз кечиш ҳақидаги аризалар нотариал тасдиқланиши лозим.

Агарда ариза почта орқали келиб тушган бўлса, меросхўрнинг имзоси ҳақиқийлиги шаҳодатланмаган бўлса ҳам ариза нотариус томонидан қабул қилинади, меросхўрга эса аризани нотариус ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари ёхуд Қонуннинг 26-моддасида кўрсатилган мансабдор шахслар томонидан шаҳодатлантирилган ҳолда юбориш ёки нотариал идорага шахсан келиши ҳақида хабарнома юборилади.

Меросдан воз кечиш аризаларида мерос таркиби кўрсатилмайди ва нотариал тартибда тасдиқланади. Бундай аризаларни тасдиқлашдан олдин муқаддам ушбу меросхўр томонидан меросдан воз кечиш аризаси берилган ёки йўқлиги Тизим орқали текширилади. Агарда меросхўр томонидан муқаддам воз кечиш аризаси берилган бўлса Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 1147-моддасининг тўртинчи қисми талаблари тушунтирилган ҳолда рад этилади (воз кечиш аризасида меросхўр васиятнома бўйича ёки қонун бўйича ўзига тегишли бўлган меросдан воз кечаётганлиги аниқ кўрсатилган ҳоллар бундан мустасно).

Мерос қолдирувчининг эридан (хотинидан) олинган меросдан воз кечиш аризасида мерос қолдирувчи билан биргалиқдаги никоҳ давомида ортирилган мулқдан ўз улушкини ажратган ёки ажратмаган ҳолда воз кечаётганлиги кўрсатилади.

24. Нотариусга мурожаат этган марҳум эрдан (хотиндан) кейин бева қолган хотинига (эрига) Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 23-моддаси ва Қонуннинг 63-моддасига асосан мерос қолдирувчи билан

биргалиқдаги никоҳ давомида орттирилған мулқдан ўз улушкини ажратган ёки ажратмаган ҳолда мерос қолған мулкка нисбатан меросга бўлған хукуқ тўғрисида гувоҳнома бериш ҳақида ариза олинади. Ариза почта орқали келганда, марҳум эрдан (хотиндан) кейин бева қолған хотинга (эрга) юқорида қайд этилган моддалар мазмуни тушунтирилған хабарнома юборилади.

25. Агар марҳум эрдан (хотиндан) кейин хотини (эри) бошқа қайд этилган никоҳдан ўтган бўлса ҳам у мерос олишга чақирилади. Никоҳ ҳақиқий эмас деб топилған ҳолатда, бундай никоҳда бўлған шахслар бирбирининг вафотидан кейин меросхўр деб ҳисобланмайдилар.

26. Ўзини мерос қолдирувчининг қарамогида бўлған деб ҳисоблаётган шахс гувоҳнома берилишини сўраб мурожаат этса, мерос қолдирувчининг қарамоғида бўлғанлик факти суд хужжати билан тасдиқланади.

Ёши бўйича қарамоқда бўлған шахснинг меҳнатга қобилиятсизлиги унинг паспорти, туғилганлик ҳақида гувоҳномаси ва пенсия гувоҳномаси билан аникланади.

Васиятнома бўйича меросга бўлған хукуқ тўғрисида гувоҳнома беришда нотариус мерос қолдирувчининг меросдан мажбурий улуш олиш хукуқига эга бўлған вояга етмаган ёки меҳнатга қобилиятсиз меросхўрлари мавжудлигини аниклайди.

Меҳнатга қобилиятсиз шахсларга қуидагилар киради:

мерос очилган кунга келиб 55 ёшга кирган аёллар, 60 ёшга кирган эркаклар;

мерос очилган кунга келиб белгиланган тартибда I ёки II ногиронлиги бўлған деб топилған шахслар.

Меросдаги мажбурий улушдан воз кечиш ҳеч бир шартсиз бўлиши лозим. Бошқа шахслар фойдасига мажбурий улушдан воз кечишга йўл қўйилмайди. Бу ҳолатда мерос мол-мулки васиятномада кўрсатилған меросхўрларга васиятнома бўйича ўтади.

27. Агар васиятнома бўйича меросхўрлар мажбурий улушга гувоҳномани олишга қаршилик қилишса, нотариус уларнинг судга мурожаат этиш ҳукуқларини тушунтиради ва мажбурий улушга гувоҳномани берилишини ўн кундан ошмаган муддатга кечиктиради.

Агар васиятнома бўйича меросга бўлған хукуқ тўғрисида гувоҳномада мерос қолдирувчи билан (меросхўрларнинг хоҳиши бўйича) меросхўрларни қариндошлиқ ёки бошқа муносабатларини кўрсатиб ўтиши зарур бўлса, нотариус ушбу муносабатларни тасдиқловчи хужжатларни талаб қиласди.

28. Васиятнома бўйича меросга бўлған хукуқ тўғрисида гувоҳномани беришда меросхўрлар томонидан тақдим этилган васиятноманинг асл нусхаси ёки дубликати нотариал идорада қолдирилади.

Васият қилувчи уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисми ўтадиган меросхўрга бу уй, квартира, уйнинг ёки квартиранинг бир қисмини умрбод фойдаланиш учун учинчи шахсга бериш мажбуриятини юклашга ҳақли. Мазкур мажбурият нотариус томонидан гувоҳномада ёзб қўйилади.

Васиятномада васият қилувчи мерос сифатида турар жойни оладиган меросхўр зиммасига турар жойни ёки унинг бир қисмини бошқа шахсга умрбод фойдаланиш учун васият мажбурияти кўрсатилган бўлса нотариус васиятнома бўйича меросга бўлган хукуқ тўғрисидаги гувоҳнома матнида турар жойдан умрбод фойдаланиш хукуқига эга шахс ҳақидаги маълумотларни кўрсатади.

29. Гувоҳнома беришда нотариус, қоида тариқасида, куйидаги хужжатларни талаб қиласди:

мерос қолдирувчининг ўлим ҳақидаги гувоҳнома ёки далолатнома ёзувидан кўчирма;

мерос қолдирувчининг охирги доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган жойи ҳақидаги ички ишлар органларининг маълумотномаси ёки уй дафтаридан кўчирма;

мерос таркибининг мерос қолдирувчига тегишли эканлигини тасдиқловчи хужжат (бунда мерос мулки кўчмас мулк бўлса, кадастр маълумотномаси);

меросхўрларнинг туғилганлик ҳақидаги гувоҳномалари ва никоҳ тузилганлиги ҳақидаги гувоҳномалари (Ф.И.О. ўзгарган тақдирда) ёки далолатнома ёзувларидан кўчирмалар ёхуд қариндошлик муносабатларининг ҳақиқийлигини белгиловчи суд хужжати;

меросхўрлар вафот этган тақдирда ўлим ҳақидаги гувоҳнома ёки далолатнома ёзувидан кўчирма;

мерос қолдирувчининг туғилганлик ҳақидаги гувоҳномаси ва никоҳ тузилганлиги ҳақидаги гувоҳномаси (ажрашганлик ҳақидаги гувоҳнома) ёки далолатнома ёзувидан кўчирма.

Агар қонун бўйича меросхўрларнинг бири ёки бир нечтаси ворисликка чақиришга асос бўладиган муносабатлар мавжудлигини исботлайдиган хужжатларни тақдим этиш имкониятига эга бўлмаса, улар меросни қабул қилиб олган ва тегишли исботларни тақдим этган бошқа барча меросхўрларнинг ёзма розилиги билан гувоҳномага киритилиши мумкин. Бу розилик ёзма ариза кўринишида расмийлаштирилади. Меросхўрлар шахсан ўzlари мерос очилган жойдаги нотариал идорага келиб, аризани тақдим этган ҳолда, уларнинг имзоларининг ҳақиқийлигини шаҳодатлаш талаб қилинмайди. Бу ҳолда, нотариус меросхўрларнинг шахсини аниқлайди ва имзолари ҳақиқийлигини текширади, бу ҳақда аризага белги қўяди ва шахсини тасдиқловчи хужжатнинг номини, унинг рақамини, қачон ва ким томондан берилганлигини ва туғилган йилини кўрсатади.

Ушбу ариза нотариус, Конуннинг 26-моддасида санаб ўтилган мансабдор шахслар ёки Ўзбекистон Республикаси консуллик муассасаларининг консуллари томонидан шаҳодатлантирилган ҳолда тақдим этилиши мумкин.

30. Агар мерос мулки таркибида ов милтиги кирса, бунда нотариус Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардияси органлари (ички ишлар органлари) томонидан мерос қолдирувчига ушбу милтиқни сақлаш учун берилган рухсатномани ва овчи билетини меросхўрдан талаб қиласди.

31. Акциядорлик жамиятининг акциядорларининг мерос мол-мулки таркибида уларга тегишли бўлган акциялар киради.

Хужжатсиз шаклдаги қимматли қоғозларга мулк ҳукуки тегишли инвестиция воситачиси ёки Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсидан олинган депо ҳисобварагининг кўчирмасига асосан тасдиқланади.

Мерос олиш тартибида нафақат қимматли қоғозлар тури сифатида акциялар балки тўлиқ ширкат, коммандит ширкат, қўшимча масъулияти ёки масъулияти чекланган жамият иштирокчисининг, ишлаб чиқариш кооперативи аъзосининг (иштирокчи, ҳисса қўшувчи, коммандитчининг) улуши (ҳисссаси) кирса, бунда тегишли ширкат, кооператив, жамиятдаги ушбу иштирокчининг (аъзонинг) устав фондидағи (капиталидаги) улуши (ҳисссаси) ҳам киради. Ушбу ҳукуқларга мерос қолдирувчига мулк ҳукуки асосида тегишлилигининг далили сифатида нотариус учун тегишли ташкилотларнинг таъсис хужжатлари ёки бу ҳақда меросхўрлар томонидан тақдим этилган бошқа хужжатлар хизмат қиласди. Меросхўрларда ушбу исботловчи хужжатлар мавжуд бўлмаса, нотариус кўрсатилган ташкилотларнинг мансабдор шахсларидан тегишли хужжатларни олишда кўмак бериши лозим.

32. Фермер хўжалигининг мол-мулки қонун хужжатларига мувофиқ мерос қилиб қолдирилади.

Фермер хўжалиги бошлиғи вафот этган тақдирда, фермер хўжалиги мулкий комплекс сифатида меросхўрларга ўтади.

33. Банқда (бошқа кредит ташкилотида) сақланаётган омонат, мерос берувчининг номидаги қимматли қоғозлар мавжудлигини тасдиқлашда, нотариус меросхўрлардан омонат дафтарчасини (банк омонати шартномасини ёки омонат мавжудлигини исботловчи бошқа тегишли хужжатни), қимматли қоғозларга нисбатан эса тегишли инвестиция воситачиси ёки Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсининг маълумотномасини талаб қиласди. Омонат дафтарчалари нусхалари ва маълумотномалар мерос ишига биритирилган бўлиши керак.

Агар мерос тартибида банклар ва бошқа кредит ташкилотларида сақланаётган омонат пул маблағлари мавжуд бўлиб, бироқ меросхўрлар уни тасдиқловчи хужжатларни тақдим этиш имкониятига эга бўлмасалар, бу ҳолатда нотариус мерос таркибини аниқлаш ва уни ҳимоя қилиш учун

банклар, бошқа кредит ташкилотлари ва юридик шахсларга маълумотнома бериш ҳакида сўров юбориши мумкин.

Нотариус олинган маълумотни фақат васиятни бажарувчига ёки меросхўрларга тақдим этади.

34. Агар мерос мол-мулкига нисбатан тақиқ ва хатлов қўйилган бўлса, тақиқ ва хатлов олиб ташланмагунга қадар гувоҳномани бериш тўхтатиб турилади. Гаров (ипотека) шартномаси асосида мерос мол-мулкига тақиқ қўйилган бўлса, гаровга олувчининг розилиги билан тақиқ бекор қилинмаган ҳолда меросхўрларга гувоҳнома берилиши мумкин.

35. Васийликдаги ёки ҳомийликдаги меросхўрларга гувоҳнома берилганлиги ҳакида нотариус уларнинг мулкий манфаатларини ҳимоя қилиш учун меросхўрларнинг доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган манзилига кўра васийлик ва ҳомийлик органларига хабар беради.

36. Нотариус томонидан берилган гувоҳномада кўрсатилмаган бошқа мерос мол-мулклари бўйича меросга бўлган хукуқ тўғрисида кўшимча гувоҳномалар берилади.

Бошқа мол-мулкка кўшимча меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳномани беришда илгари берилган гувоҳномага киритилмаган меросхўрлар мурожаат қилганда, улар ҳам умумий асосларда кўшимча мулк бўйича меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳномага киритилади.

37. Баъзи бир меросхўрларнинг улушлари ҳал этилмагандан, гувоҳномада ҳал этилмаган улуш миқдори кўрсатилади.

38. Гувоҳнома Тизимга киритилади ҳамда ҳар бир нотариал ҳаракат алоҳида тартиб рақами билан рўйхатга олинади ва нотариус томонидан тасдиқланадиган ёки бериладиган ҳужжатнинг матнида кўрсатилади.

Тизимдаги тартиб рақамлари ҳар бир календарь йил бошида биринчи тартиб рақамидан бошланади.

39. Гувоҳнома беришда Тизимга қўйидаги шахсларнинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (кейинги ўринларда – ЖШ ШИР) киритилиши шарт:

Ўзбекистон Республикасининг биометрик паспортга эга бўлган фуқаролари;

Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган Ўзбекистон Республикаси худудида вақтинча яшаётган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар;

ЖШ ШИР мавжуд бўлган 16 ёшга тўлмаган фуқаролар.

16 ёшга тўлмаган фуқароларда ЖШ ШИР мавжуд бўлмагандан Тизимга уларнинг туғилганлик ҳакида гувоҳномасининг серияси ва рақами киритилади.

Мазкур банд талаблари қонун хужжатларига мувофиқ яшаш гувоҳномасисиз ва доимий рўйхатга олинмасдан Ўзбекистон Республикаси худудидан кўчмас мулк сотиб олиш хукуқига эга бўлган чет эл фуқароларига нисбатан татбиқ этилмайди.

7-боб. Гувоҳнома бериш учун тўловларни амалга ошириш тартиби

40. Гувоҳнома беришда нотариус томонидан Ўзбекистон Республикаси “Давлат божи тўғрисида”ги Конуни билан тасдиқланган Давлат божи ставкаларининг миқдорларига асосан давлат божи ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан белгиланадиган Нотариуслар томонидан амалга ошириладиган хукукий ва техник тусдаги кўшимча ҳаракатлар учун ундириладиган тўловлар миқдорлари доирасида хукукий ва техник тусдаги кўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳақ ундиради.

Гувоҳнома, шу жумладан гувоҳнома беришни сўраб мурожаат қилган шахс тўғрисидаги маълумотлар Тизимга тўлиқ киритилганидан сўнг нотариал ҳаракат учун ундириладиган тўловлар миқдори Тизимда автоматик равишда ҳисобланади.

Тизим орқали тўлов квитанциялари (инвойс) нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахсга чиқариб берилади ҳамда унинг Тизимга киритилган мобил телефони рақамига тўловларнинг миқдори, нотариал ҳаракатни тасдиқлаш коди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг “ишонч телефони” рақами кўрсатилган SMS хабар йўлланади.

Нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахснинг мобил телефони мавжуд бўлмаганда, истисно тариқасида, Тизимга у томонидан кўрсатилган, нотариал идорага бирга келган бошқа шахснинг мобил телефони рақамини, агар фақат ўзи келган бўлса, нотариуснинг мобил телефони рақамини киритишга рухсат этилади.

Нотариал ҳаракатлар тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумотлар Тизимга келиб тушгандан ҳамда нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахс нотариал ҳаракатни тасдиқлаш кодини нотариусга берганидан сўнг амалга оширилади.

Тўловлар амалга оширилганлиги ҳақидаги маълумот (инвойс) Тизим орқали чоп этилади ва хужжатлар йифмажилдига тикилади.

Гувоҳнома давлат божининг имтиёзли тўланишига хукуқ берувчи меросхўрларга берилаётган бўлса, уларнинг қариндошлигини тасдиқловчи хужжатлар тақдим этилади ва уларнинг ксеронусхаси олиб қолинади.

8-боб. Гувоҳномани имзолаш тартиби

41. Гувоҳномага нотариус Тизимга қайд қилинган тартиб рақамини, ундирилган тўловлар (давлат божи ҳамда хукукий ва техник тусдаги

қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун ҳак) миқдорини кўрсатиб имзолайди ва муҳрини қўяди.

42. Гувоҳнома бир неча алоҳида варақларда баён этилган тақдирда, улар маҳсус тешик очгич (люверс) ёрдамида тешган ҳолда ип ўтказиб тикилади, вараклари эса рақамланади, ҳужжатнинг охирги вараги ёрлик билан елимланган ҳолда нотариуснинг имзоси билан тасдиқланиб, нотариал идоранинг муҳри босилади.

43. Меросхўрларнинг хоҳишига кўра гувоҳнома уларнинг ҳар бирига алоҳида ёки уларнинг барчасига бир нусхада берилади. Гувоҳноманинг иккинчи нусхаси нотариал идорада қолдирилади.

9-боб. Гувоҳномага ўзгартириш ва қўшимчалар киритиши тартиби

44. Гувоҳномага ўзгартириш ва қўшимчалар манфаатдор шахснинг мурожаати ёки нотариуснинг ташаббусига кўра киритилиши мумкин.

Нотариус ўз ташаббуси билан ёки меросхўрларнинг илтимосига кўра гувоҳноманинг барча нусхаларига унинг моҳиятини ўзгартирмайдиган қўшимчаларни киритиши ёки унинг аниқ арифметик хатоларинигина тузатиши мумкин. Гувоҳномага нотариуснинг ташаббуси билан ўзгартириш ва қўшимчалар киритилганда, бу ҳақда гувоҳнома олган шахсга хабар қилиниши лозим.

45. Гувоҳномага қўшимча ва тузатишлар нотариуснинг имзосидан олдин изоҳланиши, нотариуснинг имзоси ва муҳри билан тасдиқланиши керак. Матндаги тузатишлар нотариуснинг имзосидан олдин изоҳланиши ва имзоси ҳамда муҳри билан тасдиқланиши керак. Бунда, тузатишлар шундай қилиниши керакки, ўчирилган барча сўзларни ва рақамларни бошланғич матнда ўқиш имкони бўлиши лозим.

46. Нотариал тасдиқланган гувоҳнома суд томонидан бекор қилиниши ёки ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин.

Нотариус гувоҳномани ҳақиқий эмас деб топганлиги тўғрисидаги суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори, ажримини олган тақдирда, бу ҳақда гувоҳноманинг нотариал идора йиғмажилдларида сақланадиган асл нусхасига тегишли ёзув киритади, ўз имзоси ва муҳрини қўяди ва Тизимга маълумот киритади.

Гувоҳнома бекор қилинган вақтда тўланган давлат божи, герб йиғими ҳамда хуқуқий ва техник тусдаги қўшимча ҳаракатлар амалга оширилганлиги учун тўловлар қайтарилмайди.

47. Нотариус йўл қўйган хатоси натижасида ўзи расмийлаштирган гувоҳноманинг нотўғрилигини билиб қолган тақдирда, у ана шу гувоҳномани белгиланган тартибда бекор қилиш чораларини кўриш учун бу ҳақда прокурорга дарҳол хабар қилишга мажбур. Нотариус прокурорни хабардор

қилганлиги тўғрисида шу куннинг ўзида тегишли худудий адлия органларига хабар беради.

10-боб. Гувоҳномани тасдиқлашни рад қилиш тартиби

48. Қонуннинг 38-моддасига асосан нотариус куйидаги ҳолларда нотариал ҳаракатни тасдиқлашни рад этади, агар:

бундай нотариал ҳаракатни амалга ошириш қонунга зид бўлса;

бу нотариал ҳаракат бошқа нотариус томонидан амалга оширилиши керак бўлса;

муомалага лаёқатсиз фуқаро ёхуд зарур ваколатлари бўлмаган вакил нотариал ҳаракатни тасдиқлашни сўраб мурожаат қилган бўлса;

нотариал ҳаракат қонун талабларига мувофиқ бўлмаса;

нотариал ҳаракатни тасдиқлаш учун тақдим этилаётган ҳужжатлар қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ бўлмаса.

Шунингдек, нотариал ҳаракатни тасдиқлаш учун тўловни тўламаслик нотариал ҳаракатни амалга оширишни рад этиш учун асос ҳисобланади.

Нотариал ҳаракатни тасдиқлаш рад этилган тақдирда нотариал ҳаракатни тасдиқлашни рад этиш ҳақида нотариус мурожаат қилинган кундан бошлаб уч кундан кечиктирмасдан қарор чиқаради.

Нотариус нотариал ҳаракатни тасдиқлаш тўғрисидаги мурожаати рад этилган шахснинг илтимосига биноан рад этиш сабабини ёзма равишда баён этиши ва рад этиш устидан шикоят қилиш тартибини тушунтириб бериши лозим.

11-боб. Ҳужжатларни нотариал идорада сақлаш ва нотариал архивга топшириш

49. Қонуннинг 10-моддасига асосан, нотариал идора нотариал иш юритиши ҳужжатлари ва материалларининг бут сақланишини таъминлаши, ўз нотариал архивини юритиши шарт.

Нотариал иш юритиши ҳужжатлари ва материаллари уч йил ўтгач адлия бошқармалари хузуридаги идоравий нотариал архивларга (кейинги ўринларда – нотариал архив) топширилиши керак.

Нотариал расмийлаштирилган гувоҳноманинг электрон нусхаси Тизимда сақланади ва электрон архив шакллантириб борилади.

50. Ҳужжатлар йигмажиллари нотариал идора архивига топширилишига қадар чангдан, куёш нури таъсиридан ҳимоялайдиган ва уларнинг яхши сақланишини таъминлайдиган шкафларда туради.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёни қайд этилган аудио ва видеоёзув файли нотариал ҳаракатга Тизим томонидан берилган реестр рақами билан номланади ва электрон ахборот ташувчи жисмларда сақланади.

Календарь йил якунида аудио ва видеоёзувлар файллари нусхалари DVD дискларга ёзилади ҳамда нотариал идоранинг темир жавони ёки сейфларида алоҳида сақланади.

Электрон ахборот ташувчи жисмларда ёки DVD дискларда сақланадиган аудио ва видеоёзувлар файллари нотариус ишдан бўшаганда ёки бошқа ишга ўтказилганда текшириб кўрилган ҳолда далолатнома асосида қабул қилиниб, янги тайинланган ёки вазифаси юклатилган нотариусга топширилади.

Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш жараёнини қайд этилган аудио ва видеоёзувлар файллари белгиланган тартибда нотариал ҳаракатлар йиғма жилдлари билан идоравий нотариал архивларга топширилиши керак.

51. Йиғмажиллардан бирон-бир хужжат олиш ва беришга йўл кўйилмайди.

52. Календарь йил тугаши билан масъул шахс йиғмажилларни нотариал идора архивида сақлаш учун тайёрлайди.

Йиғмажилддаги хужжатлар туркумлаштирилади, расмийлаштирилади, тартибга келтирилиб, муқоваланади ва тикилади.

Йиғмажилд охирида алоҳида тоза варакқа тикилган вараклар сони ёзилади. Ушбу варакқа масъул шахс ва нотариуснинг имзолари ҳамда нотариуснинг мухри кўйилади.

Йиғмажилд муқовасидаги сана хужжатлар йиғмажилдини юритиш бошланган ва тугалланган кун, ой ва йилга мувофиқ келиши керак.

53. Нотариал идора хужжатлар ва материалларни нотариал архивга топширишидан олдин масъул шахс уларни тайёр ҳолга келтиради.

54. Нотариал идора томонидан хужжатлар ва материаллар нотариал архивга топширилаётганда, уларнинг бутлигини кўриб чиқиши адлия бошқармасининг доимий фаолият олиб борувчи эксперт комиссияси томонидан амалга оширилади.

55. Эксперт комиссияси хужжатлар ва материалларни кўриб чиқишида архив иши тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига риоя қиласди.

56. Эксперт комиссияси томонидан хужжатлар нотариал архивга топширилиши лозим деб топилганда, икки нусхада топшириш-қабул қилиш далолатномаси тузилади.

Далолатномада топширилаётган хужжатлар рўйхати тўлиқ кўрсатилиши шарт. Далолатнома эксперт комиссияси аъзолари ва нотариал идорада раҳбарлик қилувчи нотариус томонидан имзоланади ҳамда унга нотариуснинг гербли мухри кўйилади.

57. Мерос иши билан боғлиқ хужжатлар йиғмажиллари улар тасдиқланган вақтдан бошлаб нотариал архивда 75 йил мобайнида сақланади.

12-боб. Якуний қоидалар

58. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан уни кўрсатишнинг ҳар қандай босқичида бош тортиш хукуқига эга. Мурожаат қилувчи нотариал хизматдан фойдаланишдан бош тортганда унинг мурожаати кўрмасдан қолдирилади. Бунда, битимни тасдиқлаш учун тўланган тўловлар қайтарилади.

59. Нотариус ўз фаолиятини амалга ошириши натижасида олинган мурожаат қилувчилар ҳақидаги маълумотларнинг сир сақланишини таъминлаши керак.

60. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари ҳамда Нотариал палата ва унинг худудий бошқармалари ушбу Регламент талаблари ижроси бўйича нотариал фаолият устидан доимий назоратни ва мониторингни амалга оширадилар.

61. Мурожаат қилувчи давлат органлари ва бошқа ташкилотлар ходимларининг хатти-харакатлари юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда шикоят қилиши мумкин.

62. Мазкур Регламент талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

**Меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳномалар бериш бўйича давлат хизматини кўрсатиш
СХЕМАСИ**

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
1-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	<ol style="list-style-type: none">Меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳномалар бериш учун нотариал идорага ўзи келиб ёки электрон тизим (ЯИДХП ёки E-notarius.uz ахборот портали) орқали мурожаат қилиш.Мазкур Регламентда келтирилган тегишли хужжатларни нотариусга тақдим қилиш.	<ol style="list-style-type: none">Хохишига кўра.Мурожаат қилингандан.
2-босқич	Нотариус	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчini қабул қилиш, унинг шахсини, муомала ва хукуқ лаёқатини аниқлаш.Тақдим этилган хужжатларни ўрганиб чиқиши, мерос қолдирувчининг вафот этганлигини, мерос мол-мулки таркиби ва унинг жойлашган жойини, васиятноманинг мавжудлиги, мерос қолдирувчи билан меросхўрларнинг қариндошлик муносабатини ҳамда қонун бўйича меросхўрлар доирасини аниқлаш.Тизим орқали тақиқ ёки хатлов мавжуд эмаслигини текшириш.	<ol style="list-style-type: none">Мурожаат қилувчи нотариал идорага келганда.Мурожаат қилинган вақтда.Автоматик тарзда.
3-босқич	Нотариус	<ol style="list-style-type: none">Меросга бўлган хукуқ тўғрисида гувоҳнома лойиҳасини тайёрлаш ва лойиҳани меросхўрларга ўқиб бериш ва ушбу гувоҳнома мазмунини тушунтириш.Гувоҳнома ва гувоҳнома олувчи шахслар хақидаги маълумотларни Тизимга киритиши.	2-босқичда келтирилган хужжатлар тўлиқ ўрганиб чиқилган ва маълумотлар текширилганда, мерос очилганидан сўнг 6 ой ичida

4-босқич	Жисмоний ёки юридик шахс	Нотариал ҳаракат учун давлат божи, герб йигими ҳамда хукуқий ва техник түсдаги құшымча ҳаракатлар учун тұловларни амалга ошириш	Нотариал ҳаракат расмийлаштирилаётган вактда
5-босқич	Нотариус	Тұлов микдори ва тасдиқлаш коди кириtilған “SMS” хабарнома юбориши ва хабарномада келтирілған тасдиқлаш кодини Тизимге киритиш	Тұлов амалга оширилған вактда
6-босқич	Нотариус	Меросга бўлган хуқук тўғрисида гувоҳномаларни меросхўрларга бериш	1-5-босқичлар тўлиқ амалга оширилганда 15 дақика ичида

